ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1983

Vyhlásené: 28.03.1983 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

30

PREDSEDNÍCTVO FEDERÁLNEHO ZHROMAŽDENIA

vyhlasuje úplné znenie zákona z 12. novembra 1975 č. 121 Zb. o sociálnom zabezpečení, ako vyplýva zo zmien a doplnení vykonaných zákonným opatrením Federálneho zhromaždenia z 19. júla 1979 č. 76 Zb., zákonom z 13. decembra 1979 č. 150 Zb., zákonným opatrením Predsedníctva Federálneho zhromaždenia z 27. januára 1982 č. 7 Zb. a zákonom z 23. júna 1982 č. 73 Zb.

ZÁKON o sociálnom zabezpečení

Na uskutočnenie sociálneho programu vytýčeného komunistickou stranou Československa, smerujúceho k ďalšiemu upevňovaniu životných istôt občanov, Federálne zhromaždenie Československej socialistickej republiky sa uznieslo na tomto zákone:

ÚVODNÉ USTANOVENIA

§ 1

(1) Socialistický spoločenský poriadok a rozvoj spoločenskej výroby sú základom životných a sociálnych istôt občanov Československej socialistickej republiky tak v čase ich pracovnej činnosti, ako aj v čase, keď pre starobu alebo invaliditu nemôžu uspokojovať svoje potreby z vlastnej práce alebo keď potrebujú pomoc spoločnosti z iných dôvodov.

(2) Rozvoj výrobných síl a priemyselné formy práce v socialistickej poľnohospodárskej výrobe zblížili pracovné a životné podmienky družstevných roľníkov a pracovníkov; tým sa umožňuje zjednotiť sociálne zabezpečenie pracovníkov v pracovnom pomere a družstevných roľníkov.

(3) Jednotné sociálne zabezpečenie vychádza zo socialistických zásad a zaručuje právo na zabezpečenie všetkým občanom. Výška dávok dôchodkového zabezpečenia sa určuje predovšetkým pracovnými zásluhami; zároveň sa sledujú aj sociálne hľadiská, najmä zabezpečením pozostalých pri strate živiteľa, zvýšením výmery dôchodku, ak je jediným zdrojom príjmu dôchodcu (jeho rodiny), a výhodnejšou úpravou dávok pre invalidných občanov.

(4) Dávky a služby sociálneho zabezpečenia poskytuje štát. Na dôchodkové zabezpečenie podľa tohto zákona neplatia pracujúci príspevky. Na vykonávaní sociálneho zabezpečenia sa zúčastňujú prostredníctvom svojich volených orgánov.

(5) Dôchodky z dôchodkového zabezpečenia ani dávky a služby sociálnej starostlivosti nepodliehajú dani.

(6) V súlade s rastom životnej úrovne pracujúcich sa zvyšujú aj vyplácané (prv priznané) dôchodky.

§2

(1) Sociálne zabezpečenie podľa tohto zákona zahŕňa:

a) dôchodkové zabezpečenie,

b) zabezpečenie dôchodcov niektorými ďalšími dávkami,

c) zabezpečenie členov rodín občanov vykonávajúcich službu v ozbrojených silách Československej socialistickej republiky,

d) sociálnu starostlivosť.

(2) Zabezpečenie občanov bezplatnou liečebno-preventívnou starostlivosťou, dávkami v chorobe, ťarchavosti a materstve a zabezpečenie rodiny, matiek a detí niektorými ďalšími dávkami upravujú osobitné predpisy.[1])

PRVÁ ČASŤ
DÔCHODKOVÉ ZABEZPEČENIE

PRVÝ DIEL
ZÁKLADNÉ USTANOVENIA

§ 3

Na dôchodkovom zabezpečení sú podľa tohto zákona zúčastnení:

a) pracovníci v pracovnom pomere, učni a členovia výrobných družstiev,

b) členovia jednotných roľníckych družstiev,

c) pracujúci, ktorí podľa tohto zákona, predpisov vydaných na jeho vykonanie alebo podľa iných predpisov majú v dôchodkovom zabezpečení práva a povinnosti ako pracovníci v pracovnom pomere, najmä poslanci národných výborov, členovia orgánov ľudovej kontroly, sudcovia z povolania, advokáti, študenti, vedeckí a umeleckí ašpiranti, občania vykonávajúci práce na základe dohody o pracovnej činnosti uzavretej s organizáciou a občania poskytujúci služby a opravy na základe povolenia národného výboru,

d) vojaci z povolania, príslušníci Zboru národnej bezpečnosti a príslušníci zborov nápravnej výchovy,

e) bojovníci proti fašizmu, obete vojny a fašistickej perzekúcie v čase neslobody, ako aj účastníci oslobodzovacích bojov za prvej svetovej vojny (§ 51),

f) vedeckí pracovníci, spisovatelia, hudobní skladatelia, výtvarní umelci, architekti, novinári, výkonní umelci a artisti, (ďalej len „pracujúci").

§ 4

Pri úplnej (čiastočnej) invalidite vzniknutej následkom úrazu za okolností uvedených v zákone lebo vo vykonávacích predpisochn sú na dôchodkovom zabezpečení zúčastnení ako pracujúci aj

a) občania vykonávajúci službu v ozbrojených silách, ktorí nie sú vojakmi z povolania; títo občania sú zúčastnení na dôchodkovom zabezpečení aj pri úplnej (čiastočnej) invalidite vzniknutej následkom ochorenia (§48);

b) príslušníci Ľudových milícií, pomocníci Pohraničnej stráže, členovia Pomocnej stráže Verejnej bezpečnosti, občania povolaní na osobné úkony podľa predpisov o obrane Československej socialistickej republiky a účastníci brannej výchovy (§49);

c) účastníci krátkodobých alebo neplatených brigád, dobrovoľní požiarnici, darcovia krvi, dobrovoľní zdravotníci Československého červeného kríža, účastníci organizovanej telesnej výchovy a ďalší občania, o ktorých to ustanovia vykonávacie predpisy; tieto predpisy upravia aj bližšie podmienky a rozsah účasti týchto občanov na dôchodkovom zabzpečení.

§ 5

Na dôchodkovom zabezpečení sú zúčastnení aj pozostalí po pracujúcich (dôchodcoch) a ostatných občanoch (dôchodcoch) uvedených v predchádzajúcich ustanoveniach.

§ 6

V rozsahu a za podmienok ustanovených týmto zákonom sa zabezpečujú aj

a) občania, ktorí dosiahli vek 65 rokov alebo sa stali úplne invalidnými a nie sú inak zabezpečení,

b) občania, ktorí pre úplnú invaliditu vzniknutú v mladosti nemohli byť zamestnaní, a pozostalí po týchto občanoch požívajích invalidný dôchodok.

§ 7

Jednotlivo hospodáriaci roľníci a iné samostatne hospodáriace osoby a pozostalí po nich sú zúčastnení na dôchodkovom poistení za podmienok a v rozsahu ustanovených vykonávacími predpismi (§ 172 ods.4).

§ 8

Druhy dávok dôchodkového zabezpečenia

Z dôchodkového zabezpečenia sa poskytujú tieto dávky:

a) dôchodky
   1. starobný,
   2. invalidný a čiastočne invalidný,
   3. za výsluhu rokov a čiasočný dôchodok za výsluhu rokov,
   4. vdovský,
   5. sirotský,
   6. manželky,
   7. osobný,
   8. sociálny;

b) výchovné k dôchodkom;

c) zvýšenie dôchodku a výchovného pre bezvládnosť.

§ 9

Všeobecné ustanovenia o podmienkach dávok

(1) Podmienky, za ktorých sa poskytujú dávky dôchodkového zabepečenia, sú uvedené v ustanoveniach o jednotlivých dávkach a v spoločných ustanoveniach o dávkach, prípadne pokiaľ ide o niektoré skupiny pracujúcich, vo vykonávacích predpisoch.

(2) Nároky na starobný a invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok a na dôchodok za výsluhu rokov (čiastočný dôchodok za výsluhu rokov) sa spravujú predovšetkým

a) dĺžkou doby zamestnania, ktorým sa rozumie zamestnanie v pracovnom (učebnom) pomere, pracovná činnosť v pomere členy výrobného družstva a člena jednotného roľníckeho družstva, služba v ozbrojených silách a iné činnosti, ktoré sa podľa tohto zákona alebo predpisov vydaných podľa neho hodnotia pre vznik alebo výšku nároku na dôchodok;

b) pracovnou kategóriou, do ktorej je zamestnanie zaradené,

c) výškou mzdy, pracovnej odmeny, služobného prímu a iných pracovných prímov (ďalej len „zárobok").

§ 10
Doba zamestnania

(1) Kde sa podľa tohto zákona požaduje pre vznik alebo výšku nároku na dôchodok určitá doba zamestnania, rozumejú sa ňou tieto doby:

od vzniku československého štátu

a) doba zamestnania v pracovnom (učebnom) pomere, doba pracovnej činnosti v pomere člena výrobného družstva a s odchýlkami ustanovenými vo vykonávacích predpisoch aj doba inej činnosti, po ktorú pracujúci majú v dôchodkovom zabezpečení práva a povinnosti ako pracovníci v pracovnom pomere [§ 3 písm c)];

b) doba služby vojakov z povolania, príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti, príslušníkov zborov nápravnej výchovy a príslušníkov skorších ozbrojených zborov;

c) doba výluk, štrajkov a perzekúcie pre činnosť v revolučnom robotníckom hnutí pred 9. májom 1945; iná doba nezamestnanosti sa započítava v jednotlivých prípadoch v rozsahu podľa rozhodnutia príslušného národného výboru;

d) doba štúdia na školách potrebná na prípravu na povolanie po skončení povinnej školskej dochádzky;

od 9. mája 1945 do 30. septembra 1948

e) doba, po ktorú člen jednotného roľníckeho družstva pred vstupom do takého družstva alebo pracovník socialistickej organizácie s poľnohospodárskou alebo lesnou výrobou pred vznikom pracovného pomeru uzavretého s takou organizáciou bol pracovne činný ako jednotlivo hospodáriaci roľník alebo ako spolupracujúci člen rodiny jednotlivo hospodáriaceho roľníka;

od 1. októbra

f) doba pracovnej činnosti člena jednotného roľníckeho družstva v takom družstve a doby dôchodkového zabezpečenia (poistenia) uvedené v odseku 4 druhej vete.

(2) Pokiaľ nevyplýva niečo iné z medzištátnych dohovorov alebo pokiaľ sa neustanovuje inak v § 20, hodnotia sa ako doby zamestnania v cudzine pre vznik alebo výšku nároku na dôchodok len doby uvedené v odseku 1 písm. a), d) a f), ak pracujúci má ku dňu bzniku nároku na dôchodok trvalý pobyt na území československého štátu a je

a) československým štátnym občanom; pritom sa doba zamestnania vykonávaného v cudzine hodnotí, len ak sa občan zdržiaval v cudzine s povolením príslušného československého štátneho orgánu. Federálne ministerstvo práce a sociálnych vecí môže po dohode so zúčastnenými ústrednými orgánmi určiť podmienky povolovania výnimiek,

b) cudzím štátnym príslušníkom, ktorý bol na území československého štátu zamestnaný aspoň 10 rokov.

(3) Doba pracovného (učebného) pomeru (pracovnej činnosti v inom obdobnom pracovnom vzťahu) sa hodnotí ako doba zamestnania, pokiaľ pracovný pomer (pracovná činnosť) zakladá alebo zakladal nemocenské poistenie podľa predpisov platných pre pracovníkov v pracovnom (učebnom) pomere (členov výrobných družstiev); ak taký pracovník nebol zúčastnený na nemocenskom poistení preto, že na poistenie prihlásený, alebo preto, že zamestnanie nezakladalo podľa vtedy platných predpisov nemocenské poistenie, hodnotí sa zamestnanie na účely tohto zákona, ak by zakladalo účasť na nemocenskom poistení podľa predpisov platných v čase nvziku nároku na dôchodok.

(4) Doba pracovnej činnosti člena jednotného roľníckeho družstva v takom družstve sa hodnotí ako doba zamestnania, pokiaľ pracovná činnosť zakladá zabezpečenie v chorobe podľa predpisov o zabezpečení v chorobe členov jednotných roľníckych družstiev a člen jednotného roľníckeho družstva odpracoval v kalendárnom roku určený počet pracovných dní alebo splnil pracovný úväzok inak určený. Pred 1. januárom 1976 sa však ako doba zamestnania hodnotí doba pracovnej činnosti, ktorá zakladala dôchodkové zbezpečenie podľa predpisov o dôchodkovom poistení členov jednotných družstiev a podľa predpisov o sociálnom zabezpečení družstevných roľníkov.

(5) Vykonávacie predpisy ustanovia,

a) ktoré iné doby sa považujú za doby zamestnania,

b) za ktoré obdobie sa na hodnotenie doby zamestnania vykonávaného v cudzine nevyžaduje povolenie podľa odseku 2 písm.a);

c) počet pracovných dní (inak určený pracovný úväzok) potrebný na zápočet kalendárneho roka pre vznik nároku nandávky dôchodkového zabepečenia a pre jeho výšku (odsek 4 prvá veta); tieto predpisy tiež ustanovia, ktorá doba sa započítava ako doba zamestnania, ak v kalendárnom roku podmienka odpracovania určeného počtu pracovných dní (pracovného úväzku) nebola splnená,

d) za akých podmienok sa hodnotí pre vznik nároku na dôchodok a jeho výšku ako doba zamestnania doba uvedená v odseku 1 písm. e) a doba získaná podľa predpisov o dôchodkovom poistení jednotlivo hospodáriacich roľníkov a iných samostatne hospodáriacich osôb.

§ 11
Náhradné doby

(1) Ak doba zamestnania je aspoň rok, započítavajú sa do nej, pokiaľ sa ďalej neustanovuje inak (§ 14 ods. 3, § 21 ods. 2, § 33), aj tieto doby (náhradné doby):
od vzniku československého štátu

a) doba služby v československých ozbrojených silách, pokiaľ sa už táto doba nehodnotí ako služba vojaka z povolania;

b) doba inej vojenskej služby v rozsahu ustanovenom vykonávacími predpismi;

c) doba odbojovej činnosti včítane väzenia (internácie) z politických, národnostných alebo rasových dôvodov v čase neslobody;[2]) tieto doby sa započítavajú v rozsahu ustanovenom vykonávacími predpismi;

d) doba, po ktorú pracujúci nebol alebo nemohol byť v pracovnom pomere v čase neslobody z dôvodu politického, národného alebo rasového útlaku;

e) doba, po ktorú sa žena starala o dieťa (aj osvojenca alebo iné dieťa, ktoré prevzala do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov) vo veku do troch rokov alebo o invalidné maloleté dieťa, ktoré potrebovalo stálu starostlivosť, pokiaľ nebolo umiestnené v ústave pre takéto deti;
od 1. októbra 1948 aj

f) doba, po ktorú mal pracujúci nárok na nemocenské, podporu pri ošetrovaní člena rodiny alebo na peažnú pomoc v materstve, pokiaľ nejde o člena jednotného roľníckeho družstva [písmeno j)];

g) doba odborného alebo politického školenia;

h) doba prípravy na pracovné uplatnenie, ktorá sa uskutočňuje podľa predpisov o pracovnej rehabilitácii;

ch) doba poberania invalidného dôchodku alebo dávky, ktorá saa považuje od 1. januára 1957 za invalidný dôchodok;
od 1 januára 1957 aj

i) doba poberania čiastočného invalidného dôchodku, po ktorú sa vyplácal príspevok pred umiestnením do zamestnania;

od 1. apríla 1962 aj

j) doba, po ktorú mal člen jednotného roľníckeho družstva nárok na nemocenské, podporu pri ošetrovaní člena rodiny alebo peňažnú pomoc v materstve;
od 1. januára 1976 aj

k) doba osobnej starostlivosti o blízku osobu, ktorá bola prevažne alebo úplne bezvládna a nebola umiestnená v ústave sociálnej starostlivosti alebo v obdobnom zdravotníckom zariadení; okruh blízkych osôb určia vykonávacie predpisy.

(2) Starostlivosťou ženy o dieťa nahrádzajúcou starostlivosť rodičov, ak rodičia alebo matka žijú, sa rozumie len taká starostlivosť, pri ktorej je dieťa prevažne odkázané na ženu, pokiaľ ide o výživu, ktorú dieťaťu nemôžu zo závažných príčin zabezpečiť jeho rodičia. Doba výkonu pestúnskej starostlivosti sa žene hodnotí ako náhradná doba [odsek 1 písm. e)], pokiaľ sa už nehodnotí podľa osobitných predpisov ako doba zamestnania.[3])

(3) Ak sa kryje doba zamestnania a náhradná doba, započíta sa len doba, ktorej zápočet je pre pracujúceho výhodnejší. To isté platí, ak sa kryjú navzájom doby zamestnania alebo náhradné doby.

§ 12
Pracovné kategórie

(1) Zamestnania na účely dôchodkového zabezpečenia zaraďujú podľa druhov vykonávaných prác do troch kategórií:

a) do I. pracovnej kategórie patrí

1. zamestnania v baníctve so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných baniach,
2. ostatné zamestnania v baníctve vykonávané v hlbinných baniach,
3. zamestnania pod zemou pri razení, rekonštrukciách a opravách tunelov pre zložité inžinierske diela,
4. zamestnania členov leteckých posádok a pracujúcich sústavne činných v lietadlách za letu,
5. zamestnania členov posádok námorných lodí,
6. zamestnania, v ktorých sa vykonávajú mimoriadne ťažké a zdraviu škodlivé práce v hutách alebo v ťažkých chemických prevádzkach,
7. zamestnania kesonárov a potápačov,
8. zamestnania vykonávané v prostredí ohrozenom vo významnej miere ionizujúcim žiarením pri únave a konečnom spracovaní surovín, v jedrových elektrárňach a pri obsluhe cyklotrónu a výskumného reaktora,
9. zamestnania v baníctve vykonávané pod spodnou úrovňou nadložia a na skrývke v povrchových baniach (lomoch) na uhlie, na rádioaktívne suroviny, na rudy, z ktorých sa dajú priemyselne vyrábať kovy, na magnezit, azbest, tuhu, kaolín, žiaruvzdorné íly, keramické lupky, sadrovec, živec a na kremeň a kremenec na chemickotechnologické spracovanie alebo na spracovanie tavením,

10. zamestnania v ťažbe a pri spracúvaní kameňa , pri mletí a drvení kremeňa, kremenca a živca, pri formovaní žiaruvzdorných výrobkoch a pri úprave keramických surovín, vykonávané v prostredí vysokej koncentrácie agresívneho fibroplastického prachu, pokiaľ sú pracujúci pri výkone týchto zamestnaní nadmerne ohrození silikózou, a pri spracovaní azbestu prevažne suchou cestouv prostredí vysokej koncentrácie azbestového prachu pri nadmernom ohrození azbestózou;

b) do II. pracovnej kategórie patria ostatné zamestnania, v ktorých sa vykonávajú práce za mimoriadne ťažkých pracovných podmienok;

c) do III. pracovnej kategórie patria zamestnania, ktoré nie sú zaradené do I. alebo II. pracovnej kategórie.

(2) Ako doba zamestnania I. alebo II. pracovnej kategórie sa započítavajú aj náhradné doby (§ 11 ods. 1), ak zamestnanie I. alebo II. pracovnej kategórie bolo prerušené len týmito dobami. Ako doba zamestnania uvedeného v odseku 1 písm. a) č. 1 sa započítava za podmienok ustanovených v predchádzajúcej vete z náhradných dôb len doba, po ktorú mal pracujúci nárok na nemocenské alebo podporu pri ošetrovaní člena rodiny; ak bolo zamestnanie uvedené v odseku 1 písm. a) č. 1 prerušené inými náhradnými dobami, započítavajú sa tieto doby ako doba zamestnania uvedeného v odseku 1 písm. a) č. 2.

(3) Vláda Československej socialistickej republiky ustanoví, ktoré druhy prác odôvodňujú, aby zamestnania boli zaradené do I. alebo II. pracovnej kategórie. Federálne ústredné orgány a ústredné orgány republík, v pôsobnosti ktorých sa vykonávajú také práce, vydajú po dohode s Federálnym ministerstvom práce a sociálnych vecí, a ak ide o ústredné orgány republík, aj po dohode s ministerstvom práce a sociálnych vecí republiky rezortné zoznamy zamestnaní zaradených do I. alebo II. pracovnej kategórie, pokiaľ vláda Československej socialistickej republiky neustanoví, že sa tieto zamestnania zaraďujú podľa odvetví.

(4) Vláda Československej socialistickej republiky nariadením ustanoví okruh zamestnaní v baníctve so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných baniach [odsek 1 písm. a) č. 1].

§ 13
Prerušenie a skončenie zamestnania

(1) Ak zamestnanie (§ 10 a 11) bolo prerušené po čas nepresahujúci päť rokov, doba zamestnania pred prerušením sa započítava. Ak však prerušenie zamestnania trvalo dlhšie ako päť rokov, doba zamestnania pred prerušením sa započítava, len ak zamestnanie po prerušení trvalo aspoň tri roky, alebo ak sa pracujúci stal pred dovŕšením tohto času úplne (čiastočne) invalidným následkom pracovného úrazu (§ 27 ods. 1) alebo sa pracujúci stal úplne (čiastočne) invalidným následkom choroby z povolania (§ 25 ods. 1 druhá veta).

(2) Ak bolo zamestnanie prerušené z vážnych dôvodov, posudzujú sa nároky z dôchodkového zabezpečenia tak, akoby pracujúci neprerušil zamestnanie; doba prerušenia sa však nezapočítava do doby zamestnania. O tom, či zamestnanie bolo prerušené z vážnych dôvodov, rozhoduje na žiadosť pracujúceho príslušný národný výbor. Žiadosť treba podať do dvoch rokov odo dňa, ktorým bolo zamestnanie prerušené.

(3) Pokiaľ zákon požaduje pre vznik nároku na dôchodok, aby zamestnanie trvalo v čase splnenia všetkých podmienok nároku, považuje sa táto podmienka tiež za splnenú, ak k splneniu všetkých podmienok nároku došlo najneskoršie do dvoch rokov od skončenia zamestnania.

(4) Ustanovenia predchádzajúcich odsekov platia obdobne, ak ide o dosiahnutie výhod zo zamestnania I. alebo II. pracovnej kategórie, pre ktoré zákon požaduje, aby pracujúci vykonával zamestnanie tejto pracovnej kategórie po určenú dobu a bol v ňom zamestnaný v deň vzniku

nároku na dôchodok. Uvedené výhody sa tiež zachovávajú, ak sa zamestnanie I. alebo II. pracovnej kategórie skončilo zo zdravotných dôvodov, ktoré uznal orgán uvedený v § 107, alebo z iných vážnych dôvodov uznaných príslušným národným výborom na základe vyjadrenia základnej organizácie Revolučného odborového hnutia a pokiaľ tieto dôvody trvajú. Rozhodnutie podľa predchádzajúcej vety o skončení zamestnania I. alebo II. pracovnej kategórie nenahrádza rozhodnutie o prerušení zamestnania podľa odseku 2.

§ 14
Priemerný mesačný zárobok

(1) Starobný a invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok a dôchodok za výsluhu rokov (čiastočný dôchodok za výsluhu rokov) sa vymeriava z priemerného mesačného zárobku.

(2) Priemerný mesačný zárobok sa zisťuje z hrubých zárobkov za posledných 10, prípadne za posledných 5 kalendárnych rokov pred rokom, v ktorom vznikol nárok na dôchodok, podľa toho, čo je pre pracujúceho výhodnejšie; ak je celé obdobie posledných 10 kalendárnych rokov náhradnou dobou alebo dobou prerušenia zamestnania z vážnych dôvodov, predlžuje sa toto obdobie tak, aby zahŕňalo kalendárny rok, v ktorom mal pracujúci zárobok.

(3) Ak bol pracujúci po vzniku nároku na starobný dôchodok ďalej nepretržite zamestnaný a nepoberal starobný dôchodok ani jeho časť, zisťuje sa priemerný mesačný zárobok na vymeranie starobného dôchodku z úhrnu hrubých zárobkov za posledných 10 (5) kalendárnych rokov pred rokom, v ktorom pracujúci skončil zamestnanie, pokiaľ je tento výpočet pre neho výhodnejší než výpočet podľa ustanovení predchádzajúceho odseku. Do doby nepretržitého zamestnania sa nezapočítava náhradná doba uvedená v § 11 ods. 1 písm. ch).

(4) Ak bol pracujúci zamestnaný aspoň 5 rokov v zamestnaní uvedenom v § 12 ods. 1 písm. a) č. 1, zisťuje sa priemerný mesačný zárobok z hrubých zárobkov za posledných 10 (5) kalendárnych rokov pred rokom, v ktorom také zamestnanie pracujúci naposledy skončil, pokiaľ je tento výpočet pre neho výhodnejší, ako výpočet podľa predchádzajúcich odsekov.

(5) Ak priemerný mesačný zárobok vypočítaný za dobu uvedenú v predchádzajúcich odsekoch prevyšuje sumu 2000 Kčs, počíta sa suma 2000 Kčs v plnej výške a zo sumy presahujúcej 2000 Kčs jedna tretina, najviac však suma 1000 Kčs.

(6) Starobný alebo invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok a dôchodok za výsluhu rokov (čiastočný dôchodok za výsluhu rokov) toho, kto požíva alebo už požíval niektorý z týchto dôchodkov, nesmie byť vymeraný z nižšieho priemerného mesačného zárobku, než koľko bol priemerný mesačný zárobok, z ktorého bol vymeraný predošlý dôchodok.

(7) Vykonávací predpis ustanoví najnižší priemerný mesačný zárobok, z ktorého sa vymeriava invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok pracujúceho (občana), ktorému vznikol nárok na invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok pred dovŕšením 28 rokov, a občana vykonávajúceho službu v ozbrojených silách (§ 48 až 50).

DRUHÝ DIEL
DÁVKY DÔCHODKOVÉHO ZABEZPEČENIA

Starobný dôchodok

§ 15

Pracujúci má podľa dĺžky doby zamestnania a podľa dosiahnutého veku nárok na plný starobný dôchodok alebo na pomerný starobný dôchodok.

§ 16
Podmienky nároku na plný starobný dôchodok

(1) Na plný starobný dôchodok má nárok pracujúci, ktorý bol zamestnaný najmenej 25 rokov a v čase trvania zamestnania dosiahol vek aspoň 60 rokov.

(2) Na plný starobný má nárok aj pracujúci, ktorý bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň

a) 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 12 ods. 1 písm. a) č. 1 alebo najmenej 10 rokov v takom zamestnaní v úránových baniach a uvedený vek dosiahol v čse trvania zamestnania,

b) 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 20 rokov v zamestnaní uvedenom v § 12 ods. 1 písm. a) č. 2 až 8 a zamestnanie I. pracovnej kategórie trvalo pri dosiahnutí uvedeného veku,

c) 58 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 20 rokov v zamestaní uvedenom v § 12 ods. 1 písm. a) č. 9 a 10 a zamestnanie I. pracovnej kategórie trvalo pri dosiahnutí uvedeného veku.

(3) Žena má nárok na plný starobný dôchodok, ak bola zamestnaná najmenej 25 rokov a v čase trvania zamestnania dosiahla vek aspoň

a) 53 rokov a vychovala päť alebo viac detí,

b) 54 rokov a vychovala tri alebo štyri deti,

c) 55 rokov a vychovala dve deti,

d) 56 rokov a vychovala jedno dieťa,

e) 57 rokov a nevychovala žiadne dieťa,
pokiaľ pre ňu nie je výhodnejšie ustanovenie predchádzajúceho odseku.

(4) Pri posudzovaní nároku ženy na starobný dôchodok sa prihliada na jej deti (aj na osvojencov) a na deti, ktoré prevzala do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov; ustanovenie § 11 ods. 2 platí aj tu.

§ 17
Podmienky nároku na pomerný starobný dôchodok

(1) Na pomerný starobný dôchodok má nárok pracujúci, ktorý bol zamestnaný po dobu kratšiu než 25 rokov, najmenej však 10 rokov, ak v čase trvania zamestnania dosiahol vek aspoň 65 rokov.

(2) Žena má nárok na pomerný starobný dôchodok, aj ak bola zamestnaná po dobu kratšiu ako 25 rokov, najmenej však 20 rokov a dosiahla v čase trvania zamestnania vek aspoň 60 rokov.

§ 18
Výška plného starobného dôchodku

(1) Základná výmera plného starobného dôchodku pracujúceho, ktorý splnil podmienky ustanovené pre nárok na tento dôchodok, je

a) 60 % priemerného mesačného zárobku, ak bol pracujúci zamestnaný z potrebnej doby zamestnania 25 rokov najmenej 20 rokov v I. pracovnej kategórie a ak zamestnanie tejto kategórie trvalo ku dňu vzniku nároku na dôchodok alebo najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom § 12 ods. 1 písm. a) č. 1 alebo najmenej 10 rokov v takom zamestnaní v uránových baniach;

b) 55 % priemerného mesačného zárobku, ak bol pracujúci zamestnaný z potrebnej doby zamestnania 25 rokov najmenej 20 rokov v II. pracovnej kategórii a ak zamestnanie tejto kategórie trvalo ku dňu vzniku nároku na dôchodok;

c) 50 % priemerného mesačného zárobku v ostatných prípadoch.

(2) K základnej výmere podľa predchádzajúceho odseku sa pripočítavajú pracujúcim uvedeným pod písmenami a) a b) od 21. roka zamestnania a ostatným zamestnaným za každý rok zamestnania

I. pracovnej kategórie	2 %
II. pracovnej kategórie	1,5 %
III. pracovnej kategórie	1 %

priemerného mesačného zárobku, najviac však dovedna 20 % tohto zárobku, toto obmedzenie neplatí, ak bol pracujúci z potrebnej doby zamestnania 25 rokov zamestnaný najmenej 20 rokov v I. pracovnej kategórii alebo ak bol zamestnaní uvedenom v § 12 ods. 1 písm. a) č. 1, ak ide o zvýšenie za toto zamestnanie. Na zvýšenie základnej výmery podľa predchádzajúcej vety sa započítava len doba zamestnania po dosiahnutí veku 18 rokov.

(3) Ak bol pracujúci zamestnaný striedavo v rôznych pracovných kategóriách, započíta sa na zvýšenie dôchodku podľa predchádzajúceho odseku do započítateľnej doby zamestnania vždy najprv doba zamestnania III. pracovnej kategórie, potom doba zamestnania II. pracovnej kategórie a napokon doba zamestnania I. pracovnej kategórie.

§ 19
Výška pomerného starobného dôchodku

Pomerný starobný dôchodok je za každý rok zamestnania 2 % priemerného mesačného zárobku.[4])

§ 20
Nárok na starobný dôchodok pri ďalšom zamestnaní

(1) Pracujúci, ktorí splnia podmienky nároku na starobný dôchodok, môžu pokračovať podľa svojich fyzických a duševných schopností v ďalšom zamestnaní. Nárok na starobný dôchodok za dobu výkonu ďalšieho zamestnania v Československej socialistickej republike sa zvyšuje podľa ďalších ustanovení.

(2) Organizácie sú povinné v spolupráci so závodnými výbormi základných organizácií Revolučného odborového hnutia utvárať v súlade s potrebami národného hospodárstva priaznivé predpoklady na ďalšie zamestnávanie tých pracujúcich v pracovnom pomere, ktorí nepoužijú svoje právo na odchod do dôchodku a rozhodnú sa pokračovať v práci aj po vzniku nároku na starobný dôchodok. Obdobnú povinnosť majú voči svojim členom výrobné družstvá a jednotné roľnícke družstvá.

(3) Starobný dôchodok sa po dobu ďalšieho zamestnania poskytuje len za podmienok a v rozsahu, ktoré ustanoví vláda Československej socialistickej republiky (§ 169).

§ 21
Zvýšenie nároku na plný starobný dôchodok

(1) Pracujúcemu, ktorý je zamestnaný po vzniku nároku na plný starobný dôchodok a nepoberá tento dôchodok ani jeho časť ani invalidný dôchodok alebo dôchodok za výsluhu rokov, sa zvyšuje

nárok na plný starobný dôchodok za každý ďalší rok zamestnania vykonávaného za účinnosti tohto zákona o 7 % priemerného mesačného zárobku; pri neukončenom roku zamestnania o 1,75 % priemerného mesačného zárobku za každé tri mesiace zamestnania.

(2) Na zvýšenie nároku na plný starobný dôchodok podľa predchádzajúceho odseku sa do doby ďalšieho zamestnania nezapočítavajú náhradné doby (§ 11).

§ 22
Zvýšenie nároku na pomerný starobný dôchodok

(1) Pracujúcemu, ktorý je zamestnaný po vzniku nároku na pomerný starobný dôchodok a nepoberá tento dôchodok ani jeho časť ani invalidný dôchodok alebo dôchodok za výsluhu rokov, sa zvyšuje nárok na pomerný starobný dôchodok za každý ďalší rok zamestnania vykonávaného do dovŕšenia 25 rokov zamestnania o 2 % priemerného mesačného zárobku.

(2) Po dovŕšení 25 rokov zamestnania sa zvyšuje nárok na pomerný starobný dôchodok podľa ustanovení o zvyšovaní nároku na plný starobný dôchodok.

(3) Ustanovenie § 21 ods. 2 platí obdobne.

§ 23
Najvyššia a najnižšia výmera starobného dôchodku

(1) Najvyššia výmera starobného dôchodku v pevných sumách je

a) 3000 Kčs mesačne, ak pracujúci bol zamestnaný dovedna najmenej 25 rokov v zamestnaní uvedenom v § 12 ods. 1 písm. a) č. 1 alebo najmenej 10 rokov v takom zamestnaní v uránových baniach;

b) 2500 Kčs mesačne, ak pracujúci bol zamestnaný dovedna najmenej 20 rokov v I. pracovnej kategórii, zamestnanie tejto pracovnej kategórie trvalo ku dňu vzniku nároku na dôchodok a nespĺňa podmienky ustanovené v písm. a);

c) 2150 Kčs mesačne, ak pracujúci bol zamestnaný dovedna najmenej 20 rokov v II. pracovnej kategórii, zamestnanie tejto pracovnej kategórie trvalo ku dňu vzniku nároku na dôchodok alebo bol zamestnaný dovedna najmenej 20 rokov v I. pracovnej kategórii a nespĺňa podmienky ustanovené v písm. a) alebo b).

(2) Ak bol pracujúci zamestnaný v zamestnaní uvedenom v § 12 ods. 1 písm. a) č. 1 kratšiu dobu, ako je uvedená v odseku 1 písm. a), vymeria sa starobný dôchodok nad najvyššiu výmeru uvedenú v odseku 1 písm. c), ak ide o zvýšenie za toto zamestnanie, najviac však do sumy 2500 Kčs mesačne. Ak ide o zvýšenie uvedené v predchádzajúcej vete, platí najvyššia výmera 2500 Kčs aj pre starobný dôchodok zo zamestnania III. pracovnej kategórie.

(3) Sumou prevyšujúcou výmery uvedené v odseku 1 písm. b) a c) a v odseku 2 sa starobný dôchodok vymeria, len pokiaľ ide o zvýšenie nároku na starobný dôchodok za dobu ďalšieho zamestnania po vzniku nároku na tento dôchodok.

(4) Najvyššia výmera starobného dôchodku včítane zvýšenia nároku na starobný dôchodok za dobu ďalšieho zamestnania po vzniku nároku na tento dôchodok je 3000 Kčs mesačne.

(5) Starobný dôchodok (plný aj pomerný) je najmenej 400 Kčs mesačne.

(6) Najvyššia percentná výmera starobného dôchodku (odseky 1 až 5) je,

a) ak ide o zárobky podliehajúce dani zo mzdy, 90 % priemerného mesačného zárobku neobmedzeného podľa § 14 ods. 5 a zníženého o sumu zodpovedajúcu dani zo mzdy z tského

zárobku daňovníka[5]) staršieho ako 50 rokov (ženy staršie ako 45 rokov), ktorý nevyživuje žiadnu osobu alebo vyživuje len jednu osobu,

b) ak ide o zárobky z pracovnej činnosti členy jednotného roľníckeho družstva, 90 % priemerného mesačného zárobku neobmedzeného podľa § 14 ods. 5,

c) ak ide o zárobky, z ktorých časť podlieha dani zo mzdy [písmeno a)] a časť tejto dani nepodlieha [písmeno b)], 90 % priemerného mesačného zárobku zisteného zo súčtu zdaniteľných i nezdaniteľných zárobkov a neobmedzeného podľa § 14 ods. 5.

Invalidný (čiastočný invaldný) dôchodok

§ 24

(1) Pracujúcim, ktorých nepriaznivý zdravotný stav pôsobí zmenu, pokles alebo stratu pracovnej schopnosti, poskytujú zdravotnícke orgány a orgány sociálneho zabezpečenia v spolupráci s orgánmi Revolučného odborového hnutia a družstevnými orgánmi a v súčinnosti s organizáciami starostlivosť, aby si potrebnou liečbou, prevedením na vhodnú prácu, úpravou pracovných podmienok a účelnou pracovnou rehabilitáciou (§ 84) udržali alebo získali vhodné zamestnanie a tak si zabezpečili doterajšiu životnú úroveň.

(2) Pri strate alebo dlhodobom poklese pracovnej schopnosti sa pracujúci zabezpečujú invalidným (čiastočným invalidným) dôchodkom. Pokiaľ povaha zdravotného poškodenia a vek pracujúcich pripúšťajú zlepšenie ich zdravotného stavu a obnovenie pracovnej schopnosti, priznáva sa invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok za čas trvania úplnej (čiastočnej) invalidity a umožňuje sa vhodnou pracovnou rehabilitáciou, aby dôchodcovia znovu získali pracovnú schopnosť, prípadne mohli vhodne využívať zostávajúce pracovné schopnosti.

§ 25
Podmienky nároku na invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok

(1) Invalidný (čiastočne invalidný) dôchodok patrí pracujúcemu, ktorý bol zamestnaný po dobu potrebnú na nárok na dôchodok (§ 26) a v čase trvania zamestnania sa stal úplne (čiastočne) invalidným. Ak ide o úplnú (čiastočnú) invaliditu vzniknutú chorobou z povolania, nie je rozhodujúce, kedy úplná (čiastočná) invalidita vznikla.

(2) Invalidný dôchodok však nepatrí pracujúcemu, ktorý v čase vzniku úplnej invalidity už splnil podmienky nároku na starobný dôchodok, pokiaľ úplná invalidita nie je následkom pracovného úrazu (§ 27).

(3) Pracujúci je úplne invalidný, ak pre dlhodobe nepriaznivý zdravotný stav

a) je neschopný vykonávať akékoľvek sústavné zamestnanie, alebo

b) výkon takého zamestnania by vážne ohrozil jeho zdravotný stav, alebo

c) je síce schopný vykonávať sústavné zamestnanie, ale iba celkom neprimerané jeho predošlým schopnostiam a spoločenskému významu doterajšieho povolania alebo

d) môže vykonávať sústavné zamestnanie len za celkom mimoriadnych podmienok (nevidomí občania, občania s veľmi ťažkými ortopedickými chybami a pod.).

(4) Pracujúci je čiastočne invalidný, ak pre dlhodobe nepriaznivý zdravotný stav je schopný vykonávať

a) doterajšie alebo iné rovnako kvalifikované zamestnanie len za mimoriadne uľahčených pracovných podmienok alebo

b) len iné - menej kvalifikované zamestnanie a v dôsledku toho jeho zárobok podstatne klesol.

§ 26
Doba zamestnania potrebná na nárok na invalidný (čiastočne invalidný) dôchodok

(1) Doba zamestnania potrebná na nárok na invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok je u pracujúcich vo veku

do 20 rokov	menej ako 1 rok,
nad 20 rokov do 22 rokov	1 rok,
nad 22 rokov do 24 rokov	2 roky,
nad 24 rokov do 26 rokov	3 roky,
nad 26 rokov do 28 rokov	4 roky,
nad 28 rokov	5 rokov.

Doba zamestnania potrebná na nárok pracujúcich vo veku nad 28 rokov sa zisťuje z posledných 10 rokov počítaných spôť od vzniku úplnej (čiastočnej) invalidity.

(2) Ak pracujúci získal potrebnú dobu zamestnania v niektorom z vekových pásem uvedených v predchádzajúcom odseku a ak bol ďalej zamestnaný, považuje sa za získanú dobu zamestnania doba potrebná v najbližšie vyššom vekovom pásme.

(3) Bez ohľadu na dĺžku doby zamestnania vznikne nárok na invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok, ak sa pracujúci stane úplne (čiastočne) invalidným následkom pracovného úrazu (§ 27).

§ 27
Pracovné úrazy a choroby z povolania

(1) Pracovným úrazom je úraz, ktorý pracujúci utrpel pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním. Rovnaké nároky ako pri pracovnom úraze má aj pracujúci, ktorý utrpel úraz

a) cestou do zamestnania a späť,ak ju podstatne neprerušil z príčin nesúvisiacich so zamestnaním,

b) pri práci na záhumienku, ak ide o člena jednotného roľníckeho družstva,

c) pri činnej účasti na opatreniach proti živelným pohormám a pri odstraňovaní následkov živelných pohrôm alebo pri záslužnej činnosti vykonávanej bez právneho záväzku v prospech celku,

d) pri výkone verejnej funkcie,

e) pri niektorých špeciálnych druhoch činnosti, ktoré určí Federálne ministerstvo práce a sociálnych vecí po dohode s ministerstvami zdravotníctva republík a s Ústrednou radou odborov.

(2) Pracovným úrazom sa kladú na roveň choroby z povolania; ktoré choroby sú chorobami z povolania, určí Federálne ministerstvo práce a sociálnych vecí po dohode s ministerstvami zdravotníctva republík a s Ústrednou radou odborov.

Výška invalidného dôchodku

§ 28

(1) Na určenie výšky invalidného dôchodku sa k získanej dobe zamestnania pripočíta doba od vzniku nároku na invalidný dôchodok do dosiahnutia veku 60 rokov u mužov a veku 57 rokov u žien.

(2) Ak pracujúci bol zamestnaný pred dňom vzniku nároku na invalidný dôchodok najmenej 25 rokov alebo po dobu, ktorá s pripočítanou dobou dosahuje najmenej 25 rokov, je základná výmera invalidného dôchodku

a) 60 % priemerného mesačného zárobku, ak bol pracujúci zamestnaný najmenej 20 rokov v I. pracovnej kategórii a ak zamestnanie tejto kategórie trvalo ku dňu vzniku nároku na dôchodok alebo ak bol pracujúci zamestnaný najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 12 ods. 1 písm. a) č. 1 alebo najmenej 10 rokov v takom zamestnaní v uránových baniach alebo ak sa stal úplne (čiastočne) invalidným následkom pracovného úrazu, ktorý utrpel pri plnení pracovných úloh v zamestnaní I. pracovnej kategórie alebo v priamej súvislosti s ním;

b) 55 % priemerného mesačného zárobku, ak bol pracujúci zamestnaný nejmenej 20 rokov v II. pracovnej ketegóii a ak zamestnanie tejto kategórie trvalo ku dňu vzniku nároli na dôchodok alebo ak sa stal úplne (čiastočne) invalidným následkom pracovného úrazu, ktorý utrpel pri plnení peacovných úloh v zamestnaní II. pracovnej kategórie alebo v priamej súvislosti s ním;

c) 50 % priemerného mesačného zárobku v ostatných prípadoch.

(3) K základnej výmere podľa predchádzajúceho odseku sa pripočítajú pracujúcim uvedeným pod písmenami a) a b) od 21. roka zamestnania a ostatným pracujúcim od 26. roka zamestnaia za každý rok zamestnania

I. pracovnej kategórie	2 %,
II. pracovnej kategórie	1,5 %,
III. pracovnej kategórie	1 %,
pripočítanej doby	1 %

priemerného mesačného zárobku, najviac však dovedna 20 % zárobku; toto obmedzenie neplatí, ak bol pracujúci zamestnaný najmenej 20 rokov v I. pracovnej kategórii alebo ak bol pracujúci zamestnaný v zamestnaní uvedenom v § 12 ods. 1 písm. a) č. 1, ak ide o zvýšenie za toto zamestnanie, alebo ak sa stal úplne (čiastočne) invalidným následkom pracovného úrazu, ktorý utrpel pri plnení pracovných úloh v zamestnaním I. pracovnej kategórie alebo v priamej súvislodti s ním. Na zvýšenie základnej výmery podľa predchádzajúcej vety sa započítava len doba zamestnania po dosiahnutí veku 18 rokov.

(4) Ak bol pracujúci zamestnaný striedavo v rôznych pracovných kategóriách, započíta sa na zvýšenie dôchodku podľa predchádzajúceho odseku do započítateľnej doby zamestnania vždy najprv doba zamestnania III. pracovnej kategórie a napokon doba zamestnania I. pracovnej kategórie.

§ 29

Ak pracujúci nebol zamestnaný pred dňom vzniku nároku na dôchodok najmenej 25 rokov, alebo ak doba jeho zamestnania s pripočítanou dobou (§ 28 ods. 1) nedosahuje 25 rokov, je invalidný dôchodok 2 % priemerného mesačného zárobku za každý rok zamestnania a pripočítanej doby.

§ 30
Výška čiastočného invalidného dôchodku

Čiastočný invalidný dôchodok je polovica invalidného dôchodku; pritom však neplatia ustanovenia o výške invalidného dôchodku, ktorý je jediným zdrojom príjmu (§ 42).

§ 31
Výška invalidného (čiastočného invalidného) dôchodku pri pracovnom úraze

(1) Invalidný dôchodok pracujúceho, ktorého úplná invalidita je následkom pracovného úrazu, je o 10 % priemerného mesačného zárobku vyšší ako invalidný dôchodok vypočítaný podľa § 28 a 29.

(2) Čiastočný invalidný dôchodok pracujúceho, ktorého čiastočná invalidita je následkom pracovného úrazu, je polovica invalidného dôchodku, ktorý by mu patril pri pracovnom úraze. Ustanovenie § 30 vety za bodkočiarkou platí aj tu.

§ 32
Invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok v mimoriadnych prípadoch

(1) Invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok patrí aj pracujúcemu, ktorý sa stal úplne (čiastočne) invalidným

a) pred vstupom do zamestnania, ak získal dobu potrebnú na nárok na dôchodok v ktoromkoľvek období 10 rokov; ak však ide o pracujúceho mladšieho ako 24 rokov, potrebná doba zamestnania je aspoň dva roky,

b) po vstupe do zamestnania, nebol zamestnaný po dobu potrebnú na nárok na dôchodok pred vznikom úplnej (čiastočnej) invalidity, získal však spolu s dobou zamestnania pred vznikom úplnej (čiastočnej) invalidity potrebnú dobu v ktoromkoľvek období 10 rokov dokončenom po vzniku úplnej (čiastočnej) invalidity.

Nárok na invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok vzniká pri splnení ostatných podmienok odo dňa získania potrebnej doby zamestnania.

(2) Invalidný dôchodok patrí aj občanovi, ktorý sa stal úplne invalidným pred dovŕšením veku rozhodujúceho pre skončenie povinnej školskej dochádzky, nemohol byť preto zamestnaný vôbec alebo po dobu potrebnú na nárok na tento dôchodok a dosiahol vek 18 rokov.

(3) Za čiastočne invalidného sa považuje aj pracujúci, ktorému dlhodobý nepriaznivý zdravotný stav značne sťažuje všeobecné životné podmienky, aj keď jeho zárobok podstatne nepoklesol; takému pracujúcemu sa môže priznať čiastočný invalidný dôchodok.

§ 33
Nové vymeranie invalidného dôchodku

(1) Ak je požívateľ invalidného dôchodku zamestnaný po vzniku nároku na dôchodok aspoň päť rokov, vymeria sa mu na jeho žiadosť invalidný dôchodok znovu z priemerného mesačného zárobku vypočítaného za kalendárne roky pred vznikom nároku na nové vymeranie; do doby piatich rokov zamestnania sa nezapočítavajú náhradné doby a doby zamestnania už zhodnotené na nové vymeranie tohto dôchodku podľa prv platných predpisov.[6]) Invalidný dôchodok podľa predchádzajúcej vety možno novo vymerať len raz, a len pokiaľ nevznikol nárok na starobný dôchodok. Nové vymeranie dôchodku sa posudzuje ako vznik nároku ku dňu, od ktorého sa priznáva dôchodok; pritom sa však dôchodok prizná najskôr odo dňa podania žiadosti.

(2) Podmienka trvania zamestnania po dobu piatich rokov sa považuje za splnenú, ak požívateľ invalidného dôchodku utrpel pracovný úraz, ktorý mu trvalo znemožnil výkon doterajšieho zamestnania.

§ 34
Najvyššia a najnižšia výmera invalidného dôchodku

(1) Najvyššia výmera invalidného dôchodku v pevných sumách je

a) 3000 Kčs mesačne, ak pracujúci bol zamestnaný dovedna najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 12 ods. 1 písm. a) č. 1 alebo najmenej 10 rokov v takom zamestnaní v uránových baniach alebo ak sa stal úplne invalidným následkom pracovného úrazu, ktorý utrpel pri plnení pracovných úloh v zamestnaní uvedenom v § 12 ods. 1 písm. a) č. 1 alebo v priamej súvislosti s ním;

b) 2500 Kčs mesačne, ak pracujúci bol zamestnaný dovedna najmenej 20 rokov v I. pracovnej kategórii a zamestnanie tejto pracovnej kategórie trvalo ku dňu vzniku nároku na dôchodok alebo ak sa stal úplne invalidným následkom pracovného úrazu, ktorý utrpel pri plnení pracovných úloh v zamestnaní uvedenom v § 12 ods. 1 písm.a) č. 2 až 10 alebo v priamej súvislosti s ním, nespĺňa podmienky uvedené v písm. a);

c) 2150 Kčs mesačne, ak pracujúci bol zamestnaný dovedna najmenej 20 rokov v II. pracovnej kategórii a zamestnanie tejto pracovnej katehórie trvalo ku dňu vzniku nároku na dôchodok alebo bol zamestnaný dovedny najmenej 20 rokov v I. pracovnej kategórii a nespĺňa podmienky ustanovené v písm. a) alebo b) alebo ak sa stal úplne invalidným následkom pracovného úrazu, ktorý utrpel pri plnení pracovných úloh v zamestnaní II. alebo III. pracovnej kategórie alebo v priamej súvislosti s ním.

(2) Ak bol pracujúci zamestnaný v zamestnaní uvedenom v § 12 ods. 1 písm. a) č. 1kratšiu dobu, ako je uvedená v odseku 1 písm. a), vymeria sa invalidný dôchodok nad najvyššiu výmeru uvedenú v odseku 1 písm. c), ak ide o zvýšenie za toto zamestnanie, najviac však do sumy 2500 Kčs mesačne. Ak ide o zvýšenie uvedené v predchádzajúcej vete, platí najvyššia výmera 2500 Kčs mesačne aj pre invalidný dôchodok za zamestnania III. pracovnej kategórie.

(3) Invalidný dôchodok je najmenej 400 Kčs mesačne.

(4) Ustanovenie § 23 ods. 6 o najvyššej percentnej výmere dôchodku platí obdobne, ak ide o invalidný dôchodok pracujúceho staršieho ako 20 rokov.

Dôchodok za výsluhu rokov

§ 35

(1) Dôchodok za výsluhu rokov sa poskytuje

a) výkonným letcom,

b) sólistom opery, sólistom hudobnývh divadiel, dirigentom a členom orchestrov štátnych operných scén, dirigentom a členom štátnych symfonických orchestrov a profesionálnych komorných súborov, profesionálnym koncertným umelcom sólistom, tanečným umelcom štátnych divadiel a ďalším umelcom, o ktorých to ustanovia vykonávacie predpisy,

c) vojakom z povolania - výsadkárom a vojakom z povolania a príslušníkom Zboru národnej bezpečnosti, ktorí vykonávajú funkcie špeciálnejj povahy alebo mimiriadneho stupňa nebezpečnosti.

(2) Dôchodok za výsluhu rokov patrí po určenej dobe zamestnania bez zreteľa na vek pracujúceho, ak skončil zamestnanie uvedené v predchádzajúcom odseku.

(3) Čiastočný dôchodok za výsluhu rokov patrí umelcovi po určenej dobe zamestnania v pracovnom pomere, ak pokračuje v takom zamestnaní, ale so zárobkom podstatne zníženým pre dlhodobý nepriaznivý zdravotný stav alebo pre inú dlhodobú zmenu v schopnostiach potrebných na výkon tohto zamestnania.

(4) Umelcovi, ktorý je vojakom z povolania alebo príslušníkom Zboru národnej bezpečnosti, patrí výplata dôchodku za výsluhu rokov (čiastočného dôchodku za výsluhu rokov) až po skončení služobného pomeru.

(5) Vykonávacie predpisy podľa zásad schválených vládou Československej socialistickej republiky bližšie určia okruh pracujúcich, na ktorých sa vzťahujú ustanovenia o dôchodku za výsluhu rokov (o čiastočnom dôchodku za výsluhu rokov), ustanovia ďalšie podmienky nároku na tento dôchodok a jeho výšku, najmä dĺžku potrebnej doby zamestnania a podmienky výplaty dôchodku.

Dôchodky pozostalých

§ 36
Všeobecné podmienky

(1) Vdovský a sirotský dôchodok patria:

a) po pracujúcom, ktorý bol zamestnaný po dobu potrebnú na nárok na invalidný alebo starobný dôchodok, ak neulynulí od skončenia zamestnania do dňa smrti viac ako dva roky, alebo po pracujúcom, ktorý zomrel následkom pracovného úrazu;

b) po požívateľovi starobného alebo invalidného (čiastočného invalidného) dôchodku alebo dôchodku za výsluhu rokov (čiastočného dôchodku za výsluhu rokov).

(2) Obojstranne osirelému dieťaťu patrí sirotský dôchodok, ak aspoň jeden z rodičov, prípadne z občanov, na ktorých bolo dieťa prevažne odkázané, pokiaľ ide o výživu (§ 40 ods. 2), mal v čase smrti trvalý pobyt v Československej socialistickej republike, aj keď nie sú splnené podmienky ustanovené v odseku 1 pre nárok na sirotský dôchodok.

Vdovský dôchodok

§ 37

(1) Vdovský dôchodok patrí vdove po čas jedného roka od smrti manžela.

(2) Po uplynutí tohto času patrí vdovský dôchodok, ak vdova spĺňa niektorú z týchto podmienok:

a) je úplne invalidná,

b) stará sa aspň o jedno dieťa, ktoré má nárok na sirotský dôchodok (§ 40),

c) vychovala aspoň tri deti (§ 40),

d) dosiahla vek 45 rokov a vychovala dve deti (§ 40),

e) dosiahla vek 50 rokov,

f) dosiahla vek aspoň 40 rokov ku dňu smrti manžela, ktorý zomrel následkom pracovného úrazu (§ 27 ods. 1 prvá veta), ktorý utrpel pri plneí pracovných úloh v zamestnaní I. pracovnej kategórie.

Ustanovenia písme b) až d) sa nevzťahujú na deti, ktoré žena alebo jej manžel prevzali do pestúnskej starostlivosti podľa osobirných predpisov.[7])

(3) Nárok na vdovský dôchodok vznikne znovu, ak sa splní niektorá z podmienok uvedených v odseku 2 písm. a) až e) do dvoch rokov po zániku skoršieho nároku na vdovský dôchodok alebo do piatich rokov, ak manžel zomrel následkom pracovného úrazu, ktorý utrpel pri plnení pracovných úloh v zamestnaní I. pracovnej kategórie.

(4) Nárok na vdovský dôchodok zaniká vydajom; pri opätovnom ovdovení vznikne však nárok na skorší vdovský dôchodok znovu, ak by vdove patril, keby sa nebola znovu vydala, a ak jej nevznikol nárok na vdovský dôchodok po poslednom manželovi.

(5) Vdovský dôchodok patrí za podmienok uvedených v predchádzajúcich odsekoch aj rozvedenej žene, ak bola v čase smrti bývalého manžela odkázaná na príspevok na výživu, až do skončenia času, do ktorého mal bývalý manžel povinnosť ho poskytovať; po tomto čase sa môže vdovský dôchodok poskytovať len v prípadoch hodných zreteľa.

(6) Vdove, ktorá nežila s manželom dlhší čas pred jeho smrťou v spoločnej domácnosti a ktorej manželstvo prestalo plniť svoju spoločenskú funkciu, patrí vdovský dôchodok, len pokiaľ vdova mala v čase smrti manžela voči nemu nárok na výživné.

§ 38
Výška vdovského dôchodku

(1) Vdovský dôchodok je 60 % dochodku

a) starobného alebo invalidného, na ktorý by mal pracujúci (pracujúci dôchodca) nárok v čase smrti, podľa toho, ktorý z týchto kôchodkov je vyšší;

b) starobného, invalidného alebo dôchodku za výsluhu rokov, na ktorý mal nárok v čase smrti nepracujúci dôchodca.

(2) Vdovský dôchodok po požívateľovi čiastočného invalidného dôchodku, ktorý nebol zamestnaný, alebo po požívateľovi čiastočného dôchodku za výsluhu rokov sa vymeriava z invalidného dôchodku, na ktorý by mal požívateľ čiastočného invalidného dôchodku (čiastočného dôchodku za výsluhu rokov) nárok v čase smrti, keby bol úplne invalidný.

(3) Vdovský dôchodok je najmenej 360 Kčs mesačne, nesmie však byť vyšší ako dôchodok zomretého.

(4) vdovský dôchodok rozvedenej ženy (§ 37 ods. 5) a vdovy, ktorá nežila s manželom v čase jeho smrti v spoločnej domácnosti (§ 37 ods. 6), nesmie byť vyšší ako príspevok na výživu, prípadne výživné; ustanovenie predchádzajúceho odseku o najnižšej výmere vdovského dôchodku tu neplatí.

(5) Ak je popri vdove, ktorá má nárok na vdovský dôchodok, aj rozvedená žena, ktorá má nárok na vdovský dôchodok, nesmie úhrn vdovských dôchodkov prevyšovať dôchodok zomretého; pokiaľ by bol úhrn vyšší, znižujú sa tieto dôchodky pomerne.

§ 39
Súbeh vdovského dôchodku s príjmom zo zárobkovej činnosti

(1) Ak je vdova zárobkovo činná, kráti sa vdovský dôchodok o polovicu sumy, o ktorú úhrn vdovského dôchodku a priemeru hrubých príjmov zo zárobkovej činnosti dosiahnutých za obdobie nepresahujúce 12 kalendárnych mesiacov prevyšuje sumu 1500 Kčs mesačne.

(2) Vdovský dôchodok sa nekráti zárobkove činnej vdove

a) po čas jedného roka od smrti manžela, alebo

b) ktorá sa stará aspoň o jedno dieťa (§ 16 ods. 4) alebo

c) ktorá dosiahla vek 70 rokov.

Sirotský dôchodok

§ 40

(1) Sirotský dôchodok patrí dieťaťu (aj osvojencovi) zomretého pracujúceho (dôchodcu).

(2) Sirotský dôchodok patrí, pokiaľ osobitné predpisy[8]) neustanovujú inak, aj dieťaťu, ak zomrel pracujúci (dôchodca), ktorý prevzal dieťa do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov, a dieťa bolo v čase jeho smrti naňho prevažne odkázané, pokiaľ ide o výživu, ktorú dieťaťu nemôžu zo závažných príčin zabezpečiť jeho rodičia.

(3) Sirotský dôchodok patrí do skončenia povinnej školskej dochádzky dieťaťa. Potom patrí sirotský dôchodok najdlhšie do 26. roka veku, ak dieťa

a) sústavne sa pripravuje na budúce povolanie predpísaným výcvikom alebo štúdiom alebo

b) nemôže sa pripravovať na bujúce povolanie alebo byť zamestnané pre chorobu alebo

c) pre dlhodobe nepriaznivý zdravotný stav je neschopné sa sústavne pripravovať na budúce povolanie alebo je schopné sa naň pripravovať len za mimiriadnych podmienok alebo

d) pre dlhodobe nepriaznivý zdravotný stav je neschopné vykonávať sústavné zamestnanie, alebo výkon takého zamestnania by vážne zhoršil jeho zdravotný stav.

(4) Po skončení povinnej školskej dochádzky sa sirotský dôchodok nevypláca , ak má dieťa vlastný hrubý mesačný príjem vyšší ako 620 Kčs.[9])

(5) Nárok na sirotský dôchodok zaniká osvojením dieťaťa; nárok sa obnovuje zrušením osvojenia alebo smrťou osvojiteľa, ak dieťa nemá po ňom nárok na sirotský dôchodok.

(6) Výplata sirotského dôchodku sa môže zastaviť, ak požívateľ sirotského dôchodku uzavrie manželstvo a ak je v rodine hrubý príjem na osobu vyšší ako príjem uvedený v odseku 4.

§ 41
Výška sirotského dôchodku

(1) Sirotský dôchodok jednostranne osirelého dieťaťa je 30 % dôchodku a obojstranne osirelého dieťaťa 50 % dôchodku

a) starobného alebo invalidného, na ktorý by mal pracujúci alebo pracujúci dôchodca (§ 40 ods. 1 a 2) nárok v čase smrti, podľa toho, ktorý z týchto dôchodkov je vyšší,

b) starobného, invalidného slebo dôchodku za výsluhu rokov, na ktorý mal nárok v čase smrti nepracujúci dôchodca.

(2) sirotský dôchodok po požívateľovi čiastočného invalidného dôchodku, ktorý nebol zamestnaný, alebo čiastočného dôchodku za výsluhu rokov sa vymeriava z invalidného dôchodku, na ktorý by mal požívateľ čiastočného invalidného dôchodku (čiastočného dôchodku za výsluhu rokov) nárok v čase smrti, keby bol úplne invalidný.

(3) Sirotský dôchodok jednostranne osirelého dieťaťa je najmenej 300 Kčs mesačne.

(4) Sirotský dôchodok obojstranne osirelého dieťaťa je najmenej 500 Kčs mesačne.

(5) Ak ide o viac detí, nesmie byť sirotský dôchodok žiadneho z nich nižší ako pomerná časť pripadajúca na jedno dieťa z úhrnu výchovného patriaceho k dôchodku (§ 46 ods. 2).

Úprava dôchodkov, ktoré sú jediným zdrojom príjmu

§ 42

(1) Ak je starobný, invalidný alebo vdovský dôchodok alebo sirotský dôchodok obojstranne osirelého dieťaťa jediným zdrojom príjmu dôchodcu a nedosahuje sumu 880 Kčs mesačne, zvyšuje sa na túto sumu; ak má dôchodca aj iný príjem (dôchodok) a úhrn dôchodku a tohto príjmu nedosahuje sumu 880 Kčs mesačne, zvyšuje sa dôchodok tak, aby úhrn dôchodku a príjmu (dôchodku) bol 880 Kčs mesačne. Ak je iným príjmom požívateľky vdovského dôchodku starobný alebo invalidný dôchodok, zvyšuje sa len starobný alebo invalidný dôchodok. Pri súbehu sirotského dôchodku s invalidným alebo vdovským dôchodkom sa zvyšuje len invalidný alebo vdovský dôchodok.

(2) Ak je na starobný alebo invalidný dôchodok, ktorý nedosahuje sumu 1500 Kčs mesačne, odkázaný aj rodinný príslušník dôchodcu, o ktorom to ustanovia vykonávacie predpisy, dôchodok sa zvyšuje na túto sumu; ak má dôchodca alebo taký rodinný príslušník aj iný príjem (dôchodok), zvyšuje sa dôchodok tak, aby úhrn tohto dôchodku a iného príjmu (dôchodku) bol 1500 Kčs mesačne. Ak podmienky zvýšenia dôchodku spĺňajú obaja manželia, zvýši sa len dôchodok patriaci manželovi o rozdiel medzi sumou 1500 Kčs a úhrnom dôchodkov a iných príjmov manželov.

(3) Starobný a invalidný dôchodok podľa predchádzajúcich odsekov sa vymeria aj nad najvyššiu percentnú výmeru dôchodku (§ 23 ods. 6), a to aj pracujúcemu staršiemu ako 20 rokov (§ 34 ods.4).

(4) Dôchodok sa zvyšuje podľa predchádzajúcich odsekov, len ak si dôchodca alebo rodinný príslušník nemôže pre starobu, zdravotný stav alebo iné vážne dôvody zvýšiť životnú úroveň vlastnou prácou. Pri zvýšení dôchodku sa nehľadí na výchovné, na zvýšenie dôchodku (výchovného) pre bezvládnosť, na príspevky sociálnej starostlivosti, na odmenu za výkon pestúnskej starostlivosti, [10]) na pracovný príjem dôchodcu alebo jeho rodinného príslušníka z činnosti, ktorá netrvá dlhšie ako 60 pracovných dní v kalendárnom roku, ani na pracovný príjem dôchodcu alebo jeho rodinného príslušníka staršieho ako 70 rokov ani na príjem zo záhumienka. Zvýšenie dôchodku sa nezapočítava do výšky dôchodku rozhodujúcej pre výpočet dôchodkov pozostalých.

(5) Invalidný dôchodok podľa odseku 1 môže byť dôchodcovi, na ktorého nie je odkázaný žiaden rodinný príslušník dôchodcu, zvýšený v prípadoch hodných osobitného zreteľa o ďalších 100 Kčs mesačne; dôchodok s týmto zvýšením nesmie byť však vyšší, ako je najvyššia percentná výmera (§ 23 ods. 6 a § 34 ods.4)

Iné dôchodky a dávky

§ 43
Dôchodok manželky

(1) Manželka pracujúceho, ktorý získal dobu zamestnania potrebnú na nárok na invalidný alebo starobný dôchodok alebo dôchodok za výsluhu rokov, sa môže priznať dôchodok manželky, ak nie je zárobkove činná ani nemá nárok na iný dôchodok a

a) dosiahla vek 65 rokov alebo

b) je úplne invalidná.

(2) Dôchodok manželky sa môže priznať za rovnakých podmienok aj manželke požívateľa starobného, invalidného (čiastočného invalidného) dôchodku alebo dôchodku za výsluhu rokov (čiastočného dôchodku za výsluhu rokov).

(3) Dôchodok manželky sa poskytuje vo výške 100 až 300 Kčs mesačne podľa sociálnych pomerov rodiny.

§ 44
Osobný dôchodok

(1) Mimoriadne zaslúžilým pracujúcim v odbore hospodárstva, vedy, školstva, kultúry, obrany a bezpečnosti vlasti, v odbore správy a v iných úsekoch verejnej činnosti, ako aj pozostalým po nich sa môže priznať osobný dôchodok. Vláda Československej socialistickej republiky ustanoví, ktorý orgán je príslušný na rozhodnutie, a upraví bližšie podmienky priznania osobného dôchodku.

(2) Osobný dôchodok nahrádza iné dôchodky z dôchodkového zabezpečenia (poistenia).

§ 45
Sociálny dôchodok

(1) Sociálny dôchodok sa môže priznať odkázaným občanom, ktorí dosiahli vek 65 rokov alebo sú úplne invalidní, ak ich životné potreby nie sú zabezpečené.

(2) Ak je sociálny dôchodok jediným zdrojom príjmu dôchodcu, môže sa mu priznať až do výšky 880 Kčs mesačne; ak má dôchodca aj iný príjem (dôchodok), môže sa sociálny dôchodok priznať až do takej výšky, aby úhrn tohto dôchodku a iného príjmu (dôchodku) bol 880 Kčs mesačne. Ak je na dôchodok odkázaný aj rodinný príslušník dôchodcu (§ 42 ods. 2), môže sa tento dôchodok priznať až do výšky 1500 Kčs mesačne; ak má dôchodca alebo taký rodinný príslušník aj iný príjem (dôchodok), môže sa sociálny dôchodok priznať až do takej výšky , aby úhrn tohto dôchodku a iného príjmu (dôchodku) bol 1500 Kčs mesačne. Ak podmienky priznania sociálneho dôchodku spĺňajú obaja manželia (druh a družka), môže sa im priznať spoločný sociálny dôchodok až do výšky rozdielu medzi sumou 1500 Kčs a úhrnom príjmov oboch manželov (druha a družky).

§ 46
Výchovné k dôchodkom

(1) Výchovné patrí požívateľovi starobného, invalidného, čiastočného invalidného dôchodku, dôchodku za výsluhu rokov, čiastočného dôchodku za výsluhu rokov, osobného a sociálneho dôchodku na každé dieťa (§ 40) i na dieťa zverené požívateľovi niektorého z týchto dôchodkov do pestúnskej starostlivosti.

(2) Výchovné je mesačne

	na jedno dieťa	na dve deti	Kčs	na štyri deti
	Kčs	Kčs	na tri deti	Kčs
k dôchodku invalidnému	140	430	880	1280
inému	90	430	880	1280

a zvyšuje sa na každé ďalšie dieťa o 240 Kčs mesačne.[11])

(3) Ak ide o nezaopatrené dieťa, ktoré je podľa posudku orgánov sociálneho zabezpečenia invalidné a vyžaduje stálu starostlivosť, poskytuje sa k výchovnému naň príplatok vo výške 300

Kčs mesačne;[12]) podmienkou pritom je, že dieťa nie je umiestnené v ústave pre také deti a že sa mu neposkytuje invalidný dôchodok.

(4) Ak by nárok na výchovné na to isté dieťa malo niekoľko dôchodcov , patrí výchovné tomu, kto má nárok na vyššie výchovné, a pri rovnakej výške výchovného tomu, komu bolo skoršie priznané.

(5) Výchovné patrí až do skončenia povinnej školskej dochádzky; potom patrí a vypláca sa za rovnakých podmienok ako sirotský dôchodok (§ 40 ods. 3, 4 a 6).

(6) Ak je dieťa v priamom zaopatrení iného občana než dôchodcu, vypláca sa výchovné tomuto občanovi; výchovné na dieťa, ktoré je v plnom priamom zaopatrení ústavu (zariadenia) pre starostlivosť o deti alebo o mládež z iných dôvodov než z dôvodu liečenia, sa vypláca tomuto ústavu. Osobitné predpisy[13]) upravujú výplatu výchovného miestnemu národnému výboru, ak sa o dieťa nik riadne nestará.

(7) Ak sa má výchovné na viac detí toho istého oprávneného vyplácať rôznym príjemcom, rozdelí sa celková suma pripadajúca na všetky deti rovnakou pomernou časťou na každé dieťa. Pritom sa halierové sumy zaokrúhľujú na celé koruny smerom hore.

§ 47
Zvýšenie dôchodku a výchovného pre bezvládnosť

(1) Ak je dôchodca trvale taký bezvládny, že potrebuje, aby ho ošetrovala a obsluhovala iná osoba, zvyšuje sa mu dôchodok

pri čiastočnej bezvládnost	o 200 Kčs,
pri prevažnej bezvládnosti	o 300 Kčs,
pri úplnej bezvládnosti	o 400 Kčs mesačne;

pritom dôchodok spolu so zvýšením pre bezvládnosť nesmie presiahnuť sumu 2 000 Kčs mesačne.

(2) Sirotský dôchodok sa zvyšuje pre bezvládnosť dieťaťa až od siedmeho roka jeho veku; obdobne sa zvyšuje aj výchovné.

(3) Zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť sa nevypláca, pokiaľ je dôchodca umiestnený v ústave sociálnej starostlivosti; ak je dôchodca umiestnený v psychiatrickej liečebni po čas dlhší ako 3 mesiace, zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť sa nevypláca začínajúc štvrtou mesačnou splátkou dôchodku, a ak je umiestnený v inom liečebnom ústave po čas dlhší ako štyri mesiace, zvýšenie dôchodku pre bezvládnosť sa nevypláca začínajúc piatou mesačnou splátkou dôchodku splatnou po dni umiestnenia v liečebnom ústave. To tiež platí, ak ide o zvýšenie výchovného pre bezvládnosť dieťaťa umiestneného v niektorom z uvedených ústavov.

TRETÍ DIEL
DÔCHODKOVÉ ZABEZPEČENIE OBČANOV VYKONÁVAJÚCICH SLUŽBU V OZBROJENÝCH SILÁCH

§ 48

(1) Občanom vykonávajúcim službu v ozbrojených silách, ktorí nie sú vojakmi z povolania a stali sa úplne (čiastočne) invalidnými následkom úrazu alebo ochorenia vzniknutých pri výkone služby v ozbrojených silách alebo v priamej súvislosti s ním, patrí invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok vo zvýšenej výmere, v akej sa poskytuje pri pracovnom úraze, a podľa ustanovení o tomto dôchodku.

(2) Občanom uvedeným v predchádzajúcom odseku, ktorí sa stali v čase, keď vykonávali službu v ozbrojených silách, úplne (čiastočne) invalidným následkom úrazu alebo ochorenia vzniknutých za iných okolností, než je uvedené v predchádzajúcom odseku, patrí invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok podľa ustanovení o tomto dôchodku.

§ 49

(1) Invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok patrí vo zvýšenej výmere, v akej sa poskytuje pri pracovnom úraze, a podľa ustanovení o tomto dôchodku aj príslušníkom Ľudových milícií, pomocníkom Pohraničnej stráže a členom Pomocnej stráže Verejnej bezpečnosti, občanom povolaným na osobné úkony podľa predpisov o obrane Československej socialistickej republiky, účastníkom civilnej obrany, účastníkom prípravy na obranu Československej socialistickej republiky[14]) a účastníkom brannej výchovy,[15])ak sa stali úplne (čiastočne) invalidnými následkom úrazu, ktorý vznikol pri plnení ich úloh alebo v priamej súvislosti s ním.

(2) Invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok patrí podľa ustanovení o tomto dôchodku aj

a) občanom uvedeným v odseku 1, ak sa stali úplne (čiastočne) invalidnými následkom úrazu, ktorý utrpeli v čase plnenia svojich úloh bez priamej súvislosti s týmto plnením;

b) občanom, ktorí nevykonávajú službu v ozbrojených silách, ak sa stali úplne (čiastočne) invalidnými následkom úrazu, ktorý bol bez ich zavinenia spôsobený bojovým prostriedkom; do skovčenia povinnej školskej dochádzky patrí však oprávnenému len polovica dôchodku.

§ 50

(1) Invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok podľa § 48 ods. 1 a § 49 ods. 1 sa vymeriava vo výške určenej pre prípad úplnej (čiastočnej) invalidity následkom pracovného úrazu v zamestnaní I. pracovnej kategórie[§ 28 ods. 2 písm. a) a § 31].

(2) Pozostalým po občanoch, ktorí zomreli následkom poškodenia zdravia spôsobom uvedeným v § 48 a 49 alebo boli požívateľmi dôchodku podľa týchto ustanovení, patria dôchodky pozostalých; ak ide o vdovy po občanoch, ktorí zomreli následkom poškodenia zdravia za okolností uvedených v § 48 ods. 1 a § 49 ods. 1, obdobne platia ustanovenia § 37 ods. 2 písm. f) a ods. 3, pokiaľ ide o lehotu piatich rokov.

ŠTVRTÝ DIEL
ODCHÝLKY PRE ÚČASTNÍKOV ODBOJA

§ 51
Skupiny účastníkov odboja

(1) Účastníkmi odboja sú občania uvedení v § 3 písm. e), ktorí podľa potvrdenia príslušného vojenského orgánu spĺňajú podmienky ustanovené zákonom č. 255/1946 Zb. o príslušníkoch československej armády v zahraničí a o niektorých iných účastníkoch národného boja za oslobodenie alebo zákonom č. 462/1919 Zb. o poskytovaní miest legionárom v znení zákona č. 196/1946 Zb. (ďalej len „účastníci odboja").Účastníci odboja sa na účely dôchodkového zabezpečenia zaraďujú do štyroch skupín:

a) do I. skupiny sa zaraďujú účastníci odboja,

1. ktorých odbojová činnosť trvala aspoň štyri roky, ak v tomto čase aspoň šesť mesiacov
   - vykonávali poľnú službu v ozvrojených útvaroch alebo
   - boli väznení z dôvodov fašistickej perzekúcie,
2. ktorí aspoň dva roky vykonávali poľnú službu v ozbrojených útvaroch,

3. ktorí boli výkonnými letcami alebo parašutistami zhodenými alebo vysadenými v tyle nepriateľa,
4. ktorí zomreli v boji v čase väznenia z dôvodov fašistickej perzekúcie alebo sa za uvedených okolností stali úplne (čiastočne) invalidnými, pokiaľ táto invalidita trvá ku dňu vzniku nároku na dôchodok, alebo
5. ktorých odbojová činnosť trvala nepretržite od roka 1939 do oslobodenia;

b) do II. skupiny sa zaraďujú účastníci odboja,

1. ktorých odbojová činnosť trvala aspoň dva roky, ak v tomto čase aspoň tri mesiace
   - vykonávali poľnú službu v ozbrojených útvaroch alebo
   - boli väznení z dôvodov fašistickej perzekúcie,
2. ktorí aspoň šesť mesiacov vykonávali poľnú službu v ozbrojených útvaroch alebo
3. ktorých odbojová činnosť trvala aspoň štyri roky,

   pokiaľ nespĺňajú podmienky zaradenia do I. skupiny;

c) do III. skupiny sa zaraďujú účastníci odboja,

1. ktorí boki príslušníkmi ozbrojených útvarov[16]) alebo boli väznení z dôvodov fašistickej perzekúcie[17]) alebo
2. ktorých odbojová činnosť trvala aspoň rok,

   pokiaľ nespĺňajú podmienky zaradenia do I. alebo II. skupiny;

d) do IV. skupiny sa zaraďujú účastníci odboja,

1.ktorých odbojová činnosť trvala po čas kratší ako jeden rok alebo
2. ktorí boli účastníkmi povstania v máji 1945,[18])

   pokiaľ nespĺňajú podmienky zaradenia do I.,II. alebo. skupiny.

(2) Účastníci protivojnových vzbúr za prvej svetovej vojny sa zaraďujú do IV. skupiny účastníkov odboja.

§ 52
Priemerný mesačný zárobok

Ak účastník odboja zmenil pre zdravotné poškodenie, ktoré utrpel v súvislosti s odbojovou činnosťou, svoje doterajšie zamestnanie, zisťuje sa jeho priemerný mesačný zárobok na výpočet dôchodku, pokiaľ to je preňho výhodnejšie, z hrubých zárobkov rovnako kvalifikovaných zdravých pracujúcich v povolaní, ktoré účastník odboja predtým vykonával.

§ 53
Vek potrebný na nárok na plný starobný dôchodok

(1) Vek potrebný na nárok na plný starobný dôchodok účastníka odboja I. a II. skupiny sa určí tak, že sa od veku 60 rokov u muža a od veku 55 rokov u ženy odpočíta jeden rok za každý začatý rok odbojovej činnosti; potrebný vek je však najmenej 55 rokov u muža a 50 rokov u ženy, ak ide o účastníka odboja I. skupiny, a najmenej 57 rokov u muža a 52 rokov u ženy, ak ide o účastníka odboja II. skupiny.

(2) Vek potrebný na nárok na plný starobný dôchodok účastníka odboja III. skupiny, ktorý bol aspoň šesť mesiacov väznený z dôvodov fašistickej perzekúcie, je 59 rokov u muža a 54 rokov u ženy.

(3) Vek potrebný na nárok na plný starobný dôchodok účastníčky odboja je 55 rokov, pokiaľ ustanovenia predchádzajúcich odsekov nie sú pre ňu výhodnejšie.

(4) Ak sú iné ustanovenia tohto zákona o veku potrebnom na nárok na plný starobný dôchodok výhodnejšie, platia tieto iné ustanovenia.

§ 54

(1) Vek potrebný na nárok na pomerný starobný dôchodok účastníka odboja I. a II. skupiny sa určí tak, že sa od veku 65 rokov odpočíta jeden rok za každý začatý rok odbojovej činnosti; potrebný vek však je najmenej 60 rokov, ak ide o účastníka odboja I. skupiny, a najmenej 62 rokov, ak ide o účastníka odboja II. skupiny.

(2) Vek potrebný na nárok na pomerný starobný dôchodok účastníčky odboja I. a II. skupiny, ktorá bola zamestnaná aspoň 20 rokov (§ 17 ods.2), sa určí tak, že sa od veku 60 rokov odpočíta jeden rok za každý začatý rok odbojovej činnosti; potrebný vek však je najmenej 55 rokov, ak ide o účastníčku odboja I. skupiny, a najmenej 57 rokov, ak ide o účastníčku odboja II. skupiny.

(3) Vek potrebný na nárok na pomerný starobný dôchodok účastníka odboja III. skupiny, ktorý bol aspoň šesť mesiacov väznený z dôvodov fašistickej perzekúcie, je 64 rokov, a ak ide o ženu, ktorá bola zamestnaná aspoň 20 rokov, 59 rokov.

§ 55
Výška starobného a invalidného dôchodku

(1) Základná výmera plného starobného a invalidného dôchodku (§ 28 ods. 2, § 126 ods.1) je pre účastníka odboja

skupiny	
I.	60 %
II.	55 %
III. a IV.	50 %

priemerného mesačného zárobku.

(2) Ustanovenia § 28 ods. 2 a § 28 ods. 3 platia s tým, že

a) percentné zvýšenie základenej výmery za kažý rok zamestnania patrí účastníkom odboja I. a II. skupiny od 21. roka zamestnania;

b) obmedzenie percentného zvýšenia na 20 % priemerného mesačného zárobku platí len pre úastníkov odboja II., III. a IV. skupiny, pokiaľ nie sú pre nich výhodnejšie iné ustanovenia tohto zákona.

(3) Za každý začatý rok odbojovej činnosti sa zvyšuje starobný a invalidný dôchodok účastníka odboja

skupiny	mesačne o Kčs
I.	120
II. a III.	80.
V.	80.

Zvýšenie dôchodku o tieto sumy patrí aj na hranicu ustanovenú v predchádzajúcom odseku a v § 18 ods.2 a § 28 ods.3.

(4) Invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok účastníka odboja, ktorého úplná (čiastočná) invalidita vznikla v súvislosti s odbojovou činnosťou, sa posudzuje podľa ustanovenia o invalidnom (čiastočnom invalidnom) dôchodku pri pracovnom úraze (§ 31); ustanovenie § 25 ods. 1 prvej vety tu neplatí. Ak je to pre účastníka odboja výhodnejšie, vymeriava sa invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok z priemerného mesačného zárobku ustanoveného vykonávacími predpismi pre výpočet týchto dôchodkov občanov vykonávajúcich službu v ozbrojených silách.

§ 56
Najvyššia a najnižšia výmera starobného a invalidného dôchodku

(1) Najvyššia výmera starobného a invalidného dôchodku účastníka odboja v pevnej sume je 3000 Kčs mesačne.

(2) Starobný a invalidný dôchodok je najmenej, ak ide o účastníka odboja

skupiny	Kčs
I.	1700
II.	1400
III.	1200
IV.	1100

mesačne.

(3) Najnižšia výmera čiastočného invalidného dôchodku je polovica najnižšej výmery invalidného dôchodku.

(4) Najvyššia percentná výmera starobného a invalidného dôchodku je 100% priemerného mesačného zárobku uvedeného v § 23 ods. 6; to však neplatí, ak ide o starobný alebo invalidný dôchodok patriaci v najnižšej výmere (odsek 2).

§ 57
Vdovský dôchodok

Starobný a invalidný dôchodok vdovy

(1) Vdove po účastníkovi odboja patrí vdovský dôchodok, ak sa splní niektorá z podmienok ustanovených v § 37 ods. 2 písm.a) až e) pre nárok na vdovský dôchodok aj po uplynutí dvoch rokov po zániku skoršieho nároku na vdovský dôchodok.

(2) Vdovský dôchodok vdovy po účastníkovi odboja je najmenej 880 Kčs mesačne.

(3) Ak ide o účastníčku odboja, ktorá nemá príjem zo zamestnania alebo z inej zárobkovej činnosti a poberá

a) len vdovský dôchodok alebo

b) vdovský a čiastočný invalidný dôchodok (čiastočný dôchodok za výsluhu rokov) alebo niektorú z dávok uvedených v § 157,

vymeria sa vdovský dôchodok najmenej sumou uvedenou v § 56 ods. 2 podľa toho, do ktorej skupiny účastníkov odboja je zaradená, prípadne úhrn dôchodkov uvedených pod písmenom b) sa upraví najmenej na túo sumu.

(4) Vdovský dôchodok sa zárobkovo činnej vdove nekráti, ak ide o účastníčku odboja alebo o vdovu po účastníkovi odboja.

(5) Ak vdova po účastníkovi odboja nemá nárok na vdovský dôchodok, požíva však starobný alebo invalidný dôchodok, patrí jej tento dôchodok najmenej vo výške 880 Kčs mesačne.

§ 58
Výška sirotského dôchodku

(1) Výška sirotského dôchodku jednostranne osirelého dieťaťa po účastníkovi odboja je najmenej 400 Kčs mesačne.

(2) Sirotský dôchodok obojstranne osirelého dieťaťa po účastníkovi odboja je najmenej 700 Kčs mesačne.

§ 59
Výška sociálneho dôchodku

(1) Ak sa účastníkovi odboja prizná sociálny dôchodok, poskytuje sa účastníkovi odboja

skupiny	vo výške Kčs mesačne
I.	1700
II.	1400
III.	1200
IV.	1100.

(2) Ak sa vdove po účastníkovi odboja prizná sociálny dôchodok, poskytuje sa vo výške najmenej 880 Kčs mesačne.

§ 60
Výška dôchodku rodičov

Ak sa rodičom účastníka odboja, ktorý v súvislosti s odbojovou činnosťou padol, bol popravený alebo zomrel vo väzení, poskytuje dôchodok rodičov, starobný, invalidný, vdovský alebo sociálny dôchodok, patrí tento dôchodok, ak ide o jednotlivca, najmenej vo výške 880 Kčs mesačne, a ak ide o manželskú dvojicu, najmenej vo výške 1500 Kčs mesačne, včítane osobitného prídavku; pri úhrne dôchodkov patriacich rodičovi (rodičom) sa zvýšenie prizná k vyššiemu (najvyššiemu) dôchodku tak, aby úhrn dôchodkov dosiahol sumu 880 Kčs mesačne, prípadne 1500 Kčs mesačne.

§ 60a
Úprava dôchodkov, ktoré sú jediným zdrojom príjmu

Ak dôchodok (úhrn dôchodkov) nedosahuje sumu 1600 Kčs mesačne a je jediným zdrojom príjmu dôchodcu a jeho rodinného príslušníka, z ktorých jeden je účastníkom odboja, upraví sa dôchodok (úhrn dôchodkov) na túto sumu. Ustanovenia § 42 ods. 2 až 4 platia obdobne.

PIATY DIEL
SPOLOČNÉ USTANOVENIA O DÁVKACH

§ 61
Povinnosti oprávnených osôb

(1) Ak bol príjemca dávky alebo iný oprávnený vyzvaný, aby osvedčil okolnosti rozhodujúce pre výplatu dávky alebo jej výšku, je povinný výzve vyhovieť; ak tak neurobí v určenej lehote, môže sa výplata dávky zastaviť, ak oprávnený bol vo výzve upozornený na tieto následky.

(2) Príjemca dávky alebo iný oprávnený je povinný ohlásiť do 8 dní zmeny v skutočnostiach rozhodujúcich pre trvanie nároku na dávku, jej výšku a výplatu. Ak požívateľ starobného dôchodku neohlási vstup do zamestnania, nemá nárok na zvýšenie dôchodku za dobu, po ktorú nesplnil ohlasovaciu povinnosť; tým nie je dotknutá jeho povinnosť vrátiť dávky prijaté neprávom (§ 62 ods. 2).

(3) Výplata dávky podmienenej nepriaznivým zdravotným stavom sa môže zastaviť, ak sa občan, ktorého zdravotný stav treba zistiť, nepodrobí lekárskemu vyšetreniu napriek tomu, že bol na možné zastavenie výplaty dávky upozornený. Ak sa v takom prípade výplata dávky zastavila a ak sa zistí, že úplná (čiastočná) invalidita pominula už pred zastavením výplaty dávky, dávka odo dňa zastavenia výplaty nepatrí.

§ 62
Priznanie neprávom odoprenej dávky, zmeny dávky a jej vrátenie

(1) Ak bol nárok na dávku neprávom odopretý, ak zanikne nárok na dávku alebo ak sa dodatočne zistí, že dávka bola priznaná neprávom alebo v nesprávnej výške, alebo ak sa zmenia skutočnosti rozhodujúce pre výšku dávky alebo jej výplatu, dávka sa prizná, odníme, zvýši, zníži alebo sa jej výplata zastaví. Dávka sa odníme a zníži, prípadne sa výplata dávky zastaví odo dňa nasledujúceho po dni, ktorým uplynulo obdobie, za ktoré bola už vyplatená. Nesprávne vymeraná dávka sa zvýši odo dňa, od ktorého dávka alebo zvýšenie patrí, najviac však za tri roky dozadu odo dňa podania návrhu alebo odo dňa, keď orgán dôchodkového zabezpečenia zistil, že dávka bola nesprávne vymeraná; na doplatku sa vyplatí celkove najviac 12000 Kčs. Ak ide o priznanie neprávom odoprenej dávky, vyplatí sa dávka za čas uvedený v § 71 ods. 2 v plnej výške a za predchádzajúce dva roky sa na doplatku vyplatí najviac 12000 Kčs.

(2) Príjemca dávky, ktorý nesplnil niektorú povinnosť uloženú mu týmto zákonom alebo vykonávacími predpismi alebo inak vedome spôsobil, že dávka bola vyplatená neprávom alebo v nesprávnej výške, je povinný vrátiť dávku alebo jej časť odo dňa, od ktorého mu nepatrila vôbec alebo v poskytovanej výške; to platí najmä, ak dávku vylákal, zatajil niektorú rozhodujúcu skutočnosť alebo ak vedome prijímal dávku vyplácanú neprávom alebo v nesprávnej výške. O povinnosti vrátiť preplatok rozhoduje orgán, ktorý je príslušný rozhodovať o priznaní alebo odňatí dávky alebo jej časti. Neprávom prijaté sumy sa môžu zrážať aj z bežne vyplácanej alebo neskoršie priznanej dávky alebo zo mzdy (pracovnej odmeny) oprávneného; pritom obdobne platia predpisy o sumách, ktoré sa nemôžu zhabať pri výkone súdnych rozhodnutí zrážkou zo mzdy.[19])

§ 63
Obmedzenie výplaty dávok

(1) Starobný dôchodok sa nevypláca po čas, po ktorý sa oprávnenému poskytuje nemocenské, pokiaľ vláda Československej socialistickej republiky neustanoví výnimky. Invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok a čiastočný dôchodok za výsluhu rokov sa nevypláca po čas výplaty nemocenského priznaného na základe nemocenského poistenia (zabezpečenia v chorobe) z času pred vznikom nároku na dôchodok. Invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok podľa § 48 sa vypláca najvčaššie po skončení služby v ozbrojených silách, za vykonávania ktorej došlo k poškodeniu zdravia.

(2) Ak je dôchodca, ktorý neplní voči nikomu vyživovaciu povinnosť, umiestnený v psychiatrickej liečebni po čas dlhší ako tri mesiace, dôchodok sa nevypláca začínajúc štvrtou mesačnou splátkou dôchodku splatnou po dni umiestnenia v liečebni. Ak má dôchodca povinnosť poskytovať len výživné, prípadne príspevok na výživu priznané súdom, vypláca sa začínajúc štvrtou mesačnou splátkou dôchodku splatnou po dni umiestnenia v liečebni časť dôchodku, ktorá je potrebná na úhradu tohto výživného (príspevku). Dôchodcovi alebo jeho opatrovníkovi sa vypláca časť

dôchodku, ktorá je potrebná na úhradu iných záväzkov a osobných potrieb dôchodcu. Po návrate z psychiatrickej liečebne sa doplatí dôchodcovi dôchodok spätne za posledné dva mesiace.

§ 64
Výplata dávok inej osobe

(1) Keby sa výplatou dávky oprávnenému zrejme nedosiahol účel, ktorému má dávka slúžiť, alebo keby sa tým poškodzovali záujmy osôb, ktoré je dôchodca povinný vyživovať, národný výbor jeho bydliska na návrh manžela alebo opatrovníka detí alebo z vlastného podnetu určí občana, ktorému sa má dávka vyplácať miesto oprávnenému, prípadne rozhodne, že dávka sa má vyplácať tomuto národnému výboru; príjemca dávky je povinný použiť ju len v prospech oprávneného a osôb, ktoré oprávnený je povinný vyživovať. Národný výbor, pokiaľ sa dávka nevypláca jemu, dohliada, či príjemca dávky túto povinnosť plní. Tým nie sú dotknuté osobitné predpisy o niektorých dôsledkoch zanedbávania starostlivosti o deti.[20])

(2) Po čas, po ktorý dôchodca odpykáva trest odňatia slobody dlhší ako jeden mesiac alebo je vo väzbe, sa dôchodok nevypláca. Ak bol dôchodca vo výkone trestu odňatia slobody neprevyšujúcom tri mesiace, vyplatí sa mu dôchodok spätne za jeden mesiac; ak bol prepustený z väzby bez toho, že bol odsúdený, vyplatí sa mu dôchodok spätne za celý čas väzby. Manželke a deťom dôchodcu sa na žiadosť vypláca časť dôchodku, ktorá je potrebná na úhradu jeho záväzkov a osobných potrieb členov jeho rodiny; výchovné sa však vypláca neobmedzene. Ak sa manželke a deťom vyplácala časť dôchodku a ak sa dôchodcovi dopláca dôchodok spätne, vyplatí sa mu len rozdiel. Osamelému dôchodcovi sa môže výnimočne povoliť výplata časti dôchodku na úhradu jeho záväzkov.

§ 65
Súbeh nárokov na dôchodky

(1) Ak sú splnené podmienky nároku na starobný dôchodok, dôchodok za výsluhu rokov (čiastočný dôchodok za výsluhu rokov) a invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok, patrí, pokiaľ sa neustanovuje v § 25 ods. 2 inak, len jeden dôchodok, a to vyšší (najvyšší); pri splnení podmienok nároku na dôchodky rovnakej výšky patrí dôchodok, ktorý si oprávnený zvolil. Ustanovenie predchádzajúcej vety tiež platí, ak ide o nároky na viacej dôchodkov toho istého druhu z dôchodkového zabezpečenia (poistenia).

(2) Ak sú splnené podmienky nároku na niektorý z dôchodkov uvedených v predchádzajúcom odseku a na vdovský alebo sirotský dôchodok alebo na vdovský a sirotský dôchodok, patrí vyšší (najvyšší) dôchodok a z ostatných dôchodkov po jednej polovici. Pokiaľ ide o najvyššiu výmeru úhrnu dôchodkov pri súbehu nárokov na dôchodky, platí ustanovenie § 66. Ak sa zíde nárok na vdovský dôchodok s nárokom na starobný, invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok alebo na dôchodok za výsluhu rokov (čiastočný dôchodok za výsluhu rokov), vypláca oba dôchodky orgán, ktorý vypláca starobný, invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok alebo dôchodok za výsluhu rokov (čiastočný dôchodok za výsluhu rokov).

(3) Ak sa požívateľovi dôchodku poskytuje súčasne z cudziny dôchodok rovnakého druhu z akéhokoľvek sociálneho zabezpečenia (poistenia, zaopatrenia), zníži sa dôchodok z československého dôchodkového zabezpečenia (poistenia) o sumu zodpovedajúcu zhodnoteniu doby zamestnania v cudzine, prípadne o sumu, o ktorú je tento dôchodok vyšší v dôsledku zhodnotenia udalosti (napríklad pracovný úraz, vojnové poškodenie) odškodnenej dávkou aj v cudzine. Suma, o ktorú sa dôchodok uvedený v predchádzajúcej vete znižuje, nesmie prevyšovať dôchodok vyplácaný z cudziny.

(4) Ak sa požívateľovi dôchodku vypláca súčasne z cudziny dôchodok iného druhu a jeden z dôchodkov je vdovský alebo sirotský dôchodok, zníži sa dôchodok z československého

dôchodkového zabezpečenia (poistenia) o polovicu nižšieho dôchodku. To tiež platí, ak sa požívateľovi dôchodku vypláca z cudziny odškodnenie dávkou za stratu zárobkovej schopnosti spôsobenú pracovným úrazom alebo vojnovým poškodením a táto udalosť nebola zhodnotená dôchodkom z československého dôchodkového zabezpečenia (poistenia) alebo ak ide o súbeh dávky uvedenej v § 157 s odškodnením poskytovaným dávkou z cudziny za stratu zárobkovej schopnosti spôsobenú pracovným úrazom alebo vojnovým poškodením a dôvod odškodnenia je pri oboch dávkach ten istý.

(5) Ustanovenia odsekov 3 a 4 platia, len ak medzištátny dohovor neustanovuje inak.

(6) Federálne ministerstvo práce a sociálnych vecí môže po dohode s ostatnými zúčastnenými ústrednými orgánmi ustanoviť, najmä z dôvodov medzištátnej vzájomnosti, odchýlky od ustanovení odsekov 3 a 4 v prospech požívateľov dávok.

§ 66
Najvyššia výmera úhrnu dôchodkov pri súbehu

(1) ak starobný dôchodok, invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok alebo dôchodok za výsluhu rokov (čiastočný dôchodok za výsluhu rokov) nedosahuje ku dňu vzniku nároku na dôchodok,

a) ak ide o dôchodky, na ktoré sa vzťahujú najvyššie výmery uvedené v § 23 ods. 1 písm. b) a ods. 2, § 34 ods. 1 písm. b) a ods. 2, § 124 ods. 1 písm. a) a § 127 ods. 1 písm. a) alebo o dôchodok za výsluhu rokov výkonného letca, sumu 2500 Kčs,

b) v ostatných prípadoch sumu 2150 Kčs

mesačne, sú najvyššou výmerou úhrnu takého dôchodku a akéhokoľvek iného dôchodku z dôchodkového zabezpečenia (poistenia) pri ich súbehu len uvedené pevné sumy.

(2) Najvyššie výmery úhrnov dôchodkov uvedené v predchádzajúcom odseku sa zvyšujú o sumu, o ktorú sa zvyšuje nárok na starobný dôchodok za dobu ďalšieho zamestnania po vzniku nároku na tento dôchodok, nie však viac než do sumy 3000 Kčs mesačne. Táto najvyššia výmera platí aj pri súbehu starobného alebo invalidného dôchodku účastníka odboja alebo pracujúceho, ktorý bol zamestnaný najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 12 ods. 1 písm. a) č. 1 alebo najmenej 10 rokov v takom zamestnaní v uránových baniach alebo ktorý sa stal invalidným následkom pracovného úrazu, ktorý utrpel pri plnení pracovných úloh v zamestnaní uvedenom v § 12 ods. 1 písm. a) č. 1 alebo v priamej súvislosti s ním, s akýmkoľvek iným dôchodkom z dôchodkového zabezpečenia (poistenia).

(3) Ak úhrn dôchodkov presahuje prípustnú najvyššiu výmeru uvedenú v odseku 1, prípadne v odseku 2, zníži sa vdovský alebo sirotský dôchodok, prípadne dávka uvedená v § 157 tak, aby úhrn dôchodkov nepresiahol túto výmeru.

(4) Ak starobný, invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok alebo dôchodok za výsluhu rokov (čiastočný dôchodok za výsluhu rokov) dosahuje ku dňu vzniku nároku na dôchodok aspoň sumu uvedenú v odseku 1, a pokiaľ ide o taký dôchodok účastníka odboja alebo pracujúceho, ktorý bol zamestnaný najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 12 ods. 1 písm. a) č. 1 alebo najmenej 10 rokov v takom zamestnaní v uránových baniach alebo ktorý sa stal invalidným následkom pracovného úrazu, ktorý utrpel pri plnení pracovných úloh v zamestnaní uvedenom v § 12 ods. 1 písm. a) č. 1 alebo v priamej súvislosti s ním, sumu uvedenú v odseku 2, nevypláca sa iný dôchodok z dôchodkového zabezpečenia (poistenia) pri súbehu s týmito dôchodkami.

§ 67
Prechod nároku pri úmrtí oprávneného

(1) Ak oprávnený zomrel po uplatnení nároku na dávku, vstupujú do ďalšieho konania o dávke a nadobúdajú nárok na sumy splatené do dňa smrti oprávneného postupne manželka (manžel), deti a rodičia, ak žili s oprávneným v čase jeho smrti v spoločnej domácnosti. Podmienka spoločnej domácnosti nemusí byť splnená u detí, ktoré majú nárok na sirotský dôchodok.

(2) Ak ide o dávky priznané pred smrťou oprávneného, vyplatia sa splatné sumy, ktoré neboli vyplatené do dňa smrti, členom jeho rodiny podľa poradia a za podmienok ustanovených v predchádzajúcom odseku.

(3) Nároky prechádzajúce na pozostalých podľa predchádzajúcich odsekov nie sú súčasťou dedičstva; predmetom dedičstva sa stávajú, ak niet týchto pozostalých.

§ 68
Výplata dávok

(1) Dôchodky sa zaokrúhľujú na celé koruny hore. Dôchodky a ostatné dávky sa vyplácajú dopredu v mesačných lehotách.

(2) Dávky skrátené pre súbeh s iným príjmom sa môžu vyplácať preddavkom pozadu, a ak nedosahujú priemerne 50 Kčs mesačne, v dlhších než mesačných obdobiach; preddavky sa zúčtovávajú za obdobie nepresahujúce 12 mesiacov.

§ 69
Výplata dávok pri pobyte oprávneného v cudzine

Ak medzištátny dohovor neustanovuje inak, dávky sa do cudziny nevyplácajú a za dobu, po ktorú sa oprávnený zdržiava v cudzine trvale, nepatria. Federálne ministerstvo práce a sociálnych vecí môže po dohode s ostatnými zúčastnenými ústrednými orgánmi ustanoviť podmienky výnimočnej výplaty dávok, ak sa oprávnený zdržiava v štáte, s ktorým nie je uzavretý dohovor.

§ 70
Dohody o zrážkach z dávok

Prechod nároku na ústav sociálnej starostlivosti

(1) Nároky na dávky sa nemôžu postúpiť. Dohody o zrážkach z dávok sa môžu uzavrieť len na pohľadávky na výživnom, prípadne na príspevku na výživu, a to až do polovice dávok. Pre výkon rozhodnutia zrážkami z dávok platia predpisy o výkone súdnych rozhodnutí zrážkou zo mzdy.

(2) Prijatím dôchodcu do zaopatrenia ústavu sociálnej starostlivosti prechádza jeho nárok na dôchodok na tento ústav do výšky príspevku na úhradu nákladov ústavnej starostlivosti.

§ 71
Premlčanie

(1) Právo na dávku sa nepremlčiava.

(2) Nárok na jednotlivú splátku dávky sa premlčiava v jednom roku odo dňa jej splatnosti. Ak bolo právo na dávku uplatnené po uplynutí času dlhšieho ako jeden rok odo dňa vzniku nároku na dávku, patria jednotlivé splátky dávky najdlhšie za čas jedného roka pred dňom uplatnenia nároku na dávku. Ak bola výplata dávky zastavená pri pobyte oprávneného v cudzine (§ 69), patria

jednotlivé splátky dávky najdlhšie za čas jedného roka pred dňom, keď oprávnený ohlásil orgánu dôchodkového zabezpečenia, že sa vrátil na územie československého štátu, pokiaľ sú inak podmienky na výplatu týchto splátok dávky splnené.

(3) Nárok na vrátenie jednotlivých splátok dávok poskytnutých neprávom alebo v nesprávnej výške (§ 62 ods. 2) sa premlčiava v troch rokoch odo dňa, keď orgán sociálneho zabezpečenia zistil, že dávka bola vyplatená neprávom alebo v nesprávnej výške, najneskoršie v desiatich rokoch od jej výplaty. Premlčacia lehota neplynie, ak sa vykonávajú zrážky z dávky na úhradu neprávom vyplatenej dávky.

DRUHÁ ČASŤ
ZABEZPEČENIE DÔCHODCOV NIEKTORÝMI ĎALŠÍMI DÁVKAMI

§ 72

(1) Pri poskytovaní liečebno-preventívnej starostlivosti podľa osobitných predpisov[21]) sa kúpeľná starostlivosť poskytuje dôchodcovi, jeho manželke a deťom starším ako 15 rokov, ako aj ďalším občanom odkázaným prevažne na dôchodcu, pokiaľ ide o výživu, o ktorých to ustanovujú vykonávacie predpisy, na účet sociálneho zabezpečenia.

(2) Dôchodcovi, jeho manželke a deťom a ďalším občanom uvedeným v predchádzajúcom odseku sa poskytuje podpora pri narodení dieťaťa a pohrebné za podmienok a v rozsahu ako pracujúcim v pracovnom pomere podľa predpisov o nemocenskom poistení; môže sa im poskytnúť aj príspevok na detskú rekreáciu.

(3) Ustanovenia predchádzajúcich odsekov sa však nevzťahujú

a) na dôchodcov, ktorí sú zabezpečení v chorobe a v materstve podľa predpisov platných pre príslušníkov ozbrojených síl;[22]) z tohto zabezpečenia sa môže poskytnúť aj príspevok na detskú rekreáciu,

b) na dôchodcov, ktorí sú zamestnaní a sú zamestnaní a sú zabezpečení v chorobe a v materstve ako precujúci,[23])

c) na manželku a deti dôchodcu uvedeného pod písmenami a) a b), ako ani na ďalších občanov odkázaných prevažne na neho, pokiaľ ide o výživu, alebo ak sú sami zabezpečení v chorobe alebo v materstve podľa osobitných predpisov,[23])

d) na osoby, ktoré sa trvalo zdržiavajú mimo územia Československej socialistickej republiky.

(4) Ustanovenia § 64 ods. 1, § 67 ods. 3 a § 69 platia obdobne.

TRETIA ČASŤZABEZPEČENIE ČLENOV RODÍN OBČANOV VYKONÁVAJÚCICH SLUŽBU V OZBROJENÝCH SILÁCH

PRVÝ DIEL
ZABEZPEČENIE PRI VÝKONE ZÁKLADNEJ (NÁHRADNEJ) SLUŽBY

§ 73

(1) Členom rodín občanov vykonávajúcich základnú (náhradnú) službu v ozbrojených silách Československej socialistickej republiky a niektorým iným občanom, ktorí sú odkázaní na vojaka, pokiaľ ide o výživu, sa poskytuje zaopatrovací príspevok, pokiaľ majú trvalý pobyt na území Československej socialistickej republiky.

(2) Na zaopatrovací príspevok majú za podmienok ďalej uvedených nárok:

a) nezaopatrené deti (aj osvojenci) vojaka a deti, ktoré vojak prevzal do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov; diaťaťu, ktoré je zverené do pestúnskej starostlivosti, nepatrí však zaopatrovací príspevok z dôvodu rodinného vzťahu k rodičom,

b) manželka vojaka, ktorá sa sama stará o nezaopatrené dieťa vo veku do troch rokov alebo nie je z vážneho dôvodu zárobkove činná alebo je úplne invaledná,

c) družka vojaka, ktorá s ním žila v spoločnej domácnosti v čase jeho nástupu základnej (náhradnej) služby aspoň tri mesiace a ďalej v nej zotrváva a stará sa o nezaopatrené dieťa vo veku do troch rokov, ktorého otcom (osvojiteľom) je vojak, alebo ktorá z vážneho dôvodu nie je zárobkovo činná alebo je úplne invalidná,

d) rozvedená manželka vojaka a matka dieťaťa vojaka, ktorá nie je za neho vydatá, ak im súd riznal príspevok na výživu voči vojakovi,

e) dospelá príbuzná vojaka alebo manželky vojaka, ktorá s ním žije v spoločnej domácnosti, vedie mu túto domácnosť a stará sa v nej o jeho dieťa vo veku do troch rokov,

f) manžel ženy, ktorá nastúpila základnú (náhradú) službu, ak je úplne invalidný a odkázaný na manželku, pokiaľ ide o výživu.

(3) Nezaopatrenými deťmi sa rozumejú deti vo veku až do skončenia povinnej školskej dochádzky; potom za obdobných podmienok, aké sú ustanovené v § 40 ods. 3 až 6. Ustanovenia § 11 ods. 2 a § 16 ods. 4 platia obdobne.

(4) Vojakovi (vojačke) sa môže poskytovať príspevok na úhradu za užívanie bytu; podmienky a výšku príspevku ustanovujú vykonávacie predpisy.

§ 74

(1) Zaopatrovací príspevok je masačne

a) 200 Kčs, ak ide o dieťa,[24])

b) 550 Kčs, ak ide o ostatných oprávnených uvedených v § 73 ods. 2 písm. b) až f); ak však v týchto prípadoch súd priznal príspevok na výživu voči vojakovi, patrí zaopatrovací príspevok vo výške príspevku na výživu, najviac však v sume 550 Kčs.[24])

(2) Ak ide o nezaopatrené dieťa, ktoré je podľa posudku orgánov sociálneho zabezpečenia invalidné a vyžaduje stálu starostlivosť, poskytuje sa k zaopatrovaciemu príspevku naň príplatok vo výške 300 Kčs mesačne;[25]) podmienkou pritom je, že dieťa nie je umiestnené v ústave pre také deti a že sa naň neposkytujú prídavky na deti alebo výchovné ani sirotský alebo invalidný dôchodok.

(3) Zaopatrovací príspevok oprávneného uvedeného v § 73 ods. 2 písm. b) až f) nesmie presahovať 65 % priemeru hrubých zárobkov vojaka za posledných 12 kalendárnych mesiacov pred dňom nástupu základnej (náhradnej) služby. Úhrn zaopatrovacích príspevkov viacerých takých oprávnených nesmie presahovať 80 % tohto priemeru. Ak by bol úhrn vyšší, zaopatrovacie príspevky sa pomerne znižujú.

(4) Zaopatrovací príspevok manželky (družky), ktorá sa nestará o dieťa [§ 73 ods. 2 písm. b) až f)] , sa kráti o polovicu sumy, o ktorú úhrn zaopatrovacieho príspevku a priemeru hrubých príjmov zo zárobkovej činnosti dosiahnutých za obdobie nepresahujúce šesť kalendárnych mesiacov prevyšuje 1500 Kčs mesačne.

§ 75

(1) Nárok na zaopatrovací príspevok patrí od prvého dňa základnej (náhradnej) služby; ak sa splnia predpoklady pre nárok na zaopatrovací príspevok (napríklad uzavretie manželstva, narodenie dieťaťa) až po nástupe tejto služby, vzniká nárok odo dňa, keď sa tak stalo. Ak má však vojak nárok na náhradu mzdy za čas po nástupe tejto služby, patrí zaopatrovací príspevok až odo dňa nasledujúceho po poslednom dni, za ktorý ešte patrila táto náhrada mzdy.

(2) Ak oprávnený spĺňa podmienky poskytovania zaopatrovacieho príspevku z rôznych dôvodov, patrí mu len jeden zaopatrovací príspevok, a to vyšší.

(3) Nárok na zaopatrovací príspevok zaniká dňom, ktorým uplynula niektorá z podmienok trvania nároku. Ak sa však skončí základná (náhradná) služba alebo ak pominie niektorá z podmienok trvania nároku až po 25. dni v mesiaci, zaniká nárok na zaopatrovací príspevok až posledným dňom toho istého kalendárneho mesiaca.

(4) Zaopatrovací príspevok dieťaťa sa vypláca tomu, kto má dieťa v priamom zaopatrení; zaopatrovací príspevok dieťaťa, ktoré je v úplnom priamom zaopatrení ústavu (zariadenia) pre starostlivosť o deti alebo o mládež z iných dôvodov než dôvodu liečenia, sa vypláca tomuto ústavu.

(5) Pokiaľ sa v tomto diele neustanovuje inak, platia o poskytovaní zaopatrovacieho príspevku a o práve požadovať vrátenie neprávom poskytnutého zaopatrovacieho príspevku obdobne spoločné ustanovenia o dávkach dôchodkového zabezpečenia (§ 61, 62, § 63 ods. 2, § 64, § 67 až 69, § 70 ods. 1 a § 71).

§ 76

Vláda Československej socialistickej republiky môže ustanoviť osobitnú úpravu zaopatrovacieho príspevku na čas brannej pohotovosti štátu.

DRUHÝ DIEL
ZABEZPEČENIE PRI VOJENSKOM CVIČENÍ A ĎALŠÍCH DRUHOCH SLUŽBY V OZBROJENÝCH SILÁCH

§ 77

(1) Zabezpečenie pracovníkov v pracovnom pomere a občanov posudzovaných ako pracovníci v pracovnom pomere pri vojenskom cvičení a ďalších druhoch služby v ozbrojených silách, s výnimkou základnej (náhradnej) služby, upravuje Zákonník práce a predpisy vydané podľa neho.[26])

(2) Zabezpečenie pracujúcich uvedených v § 3 písm. f) pri vojenskom cvičení a pri ďalších druhoch služby v ozbrojených silách, s výnimkou základnej (náhradnej) služby, upravujú vykonávacie predpisy [§ 172 ods. 1 písm. d)].

§ 78

(1) Členom jednotného roľníckeho družstva patrí od tohto družstva pri vojenskom cvičení a ďalších druhoch služby v ozbrojených silách, s výnimkou základnej (náhradnej) služby, náhrada ušlej pracovnej odmeny, ak boli bezprostredne pred nástupom vojenského cvičenia (inej služby) zúčastnení na zabezpečení v chorobe podľa predpisov o zabezpečení družstevných roľníkov v chorobe najmenej tri mesiace; do tejto doby sa započítavajú aj doby, v ktorých bol člen jednotného roľníckeho družstva bezprostredne pred vstupom do družstva dôchodkove zabezpečený. Splnenie tejto podmienky sa nevyžaduje, ak sa nemohla splniť z dôvodu všeobecného záujmu alebo z iného vážneho dôvodu.

(2) Náhrada ušlej pracovnej odmeny člena jednotného roľníckeho družstva je za každý kalendárny mesiac vojenského cvičenia (inej služby):

a) 50 % priemernej pracovnej odmeny, ak tu nie je žiadny z občanov uvedených v odseku 5,

b) 65 % priemernej pracovnej odmeny, ak je tu jeden z uvedených občanov,

c) 90 % priemernej pracovnej odmeny, ak sú tu dvaja z uvedených občanov,

d) 95 % priemernej pracovnej odmeny, ak sú tu traja alebo viacerý uvedení občania.

(3) Za časť kalendárneho mesiaca, po ktorú člen jednotného roľníckeho družstva vykonával vojenské cvičenie (inú službu), patrí pomerná časť náhrady.

(4) Priemernou pracovnou odmenou člena jednotného roľníckeho družstva sa rozumie dvanástina príjmu z pracovnej činnosti za posledných 12 kalendárnych mesiacov pred nástupom vojenského cvičenia (inej služby); do tejto doby sa nezapočítavajú doby uznanej pracovnej neschopnosti pre chorobu alebo úraz a doba dočasného pracovného pomeru v inej organizácii uzavretého so súhlasom družstva.

(5) Pri určení náhrady ušlej pracovnej odmeny sa prihliada na týchto občanov:

a) na maloleté deti (aj osvojené alebo prevzaté do starostlivosti náhrádzajúcej starostlivosť rodičov a na vnukov), ak žijú s vojakom v spoločnj domácnosti; ak nežijú v spoločnej domácnosti, prihliada sa na nich, len ak im vojak poskytuje podporu (výživné) aspoň 100 Kčs mesačne;

b) na plnoleté deti (aj osvojené alebo prevzaté do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov) a na iných občanov, ak nemajú vlastný príjem presahujúci 650 Kčs mesačne,[27])žijú s vojakom v spoločnej domácnosti a majú v nej plné zaopatrenie, alebo nežijú síce v spoločnej domácnosti, ale vojak im poskytuje podporu (výživné) aspoň 100 Kčs mesačne;

c) na dieťa [písmeno b)], ktoré uzavrelo manželstvo, ak z úhrnu príjmov týchto manželov nepripadá na žiadneho z nich (prípadne ich detí) viac ako 650 Kčs mesačne;

d) na manželku (družku), prípadne na manžela (druha), ak žije s vojakom (vojačkou) v spoločnej domácnosti;

e) na manželku (manžela), ktorá nežije s vojakom (vojačkou) v spoločnej domácnosti, a na rozvedenú manželku, ak nemajú vlastný príjem presahujúci 650 Kčs mesačne[27]) a vojak im poskytuje na výživnom aspoň 100 Kčs masačne.

(6) Sumy príjmov občanov uvedených v predchádzajúcom odseku sú však 780 Kčs mesačne, ak ide o deti [ods. 5 písm. b) a c)] pripravujúce sa na budúce povolanie denným štúdiom alebo v učebnom pomere, o pozostalých po účastníkovi odboja, ktorým sa dôchodok priznal podľa § 57 ods. 2 a 5, § 59 ods. 2 a § 60.[28])

(7) Vykonávacie predpisy ustanovujú, ktoré príjmy sa započítavajú do priemernej pracovnej odmeny podľa odseku 4; tieto predpisy tiež ustanovujú, ktoré príjmy sa nezapočítavajú do vlastného príjmu dieťaťa a iných občanov uvedených v odseku 5 písm. b), c), e), prípadne na ktoré príjmy sa pri zisťovaní vlastného príjmu neprihliada.

§ 79

Ak vojak nemá nárok na zabezpečenie pri vojenskom cvičení a pri ďalších druhoch služby v ozbrojených silách, patrí občanom uvedeným v § 73 ods. 2 zaopatrovací príspevok podľa prvého dielu tejto časti zákona; ustanovenie § 75 ods. 3 druhej vety tu neplatí.

ŠTVRTÁ ČASŤ
SOCIÁLNA STAROSTLIVOSŤ

PRVÝ DIEL
ROZSAH SOCIÁLNEJ STAROSTLIVOSTI

§ 80

(1) Sociálnou starostlivosťou podľa tejto časti zákona zabezpečuje štát pomoc občanom, ktorí sa dostali do nepriaznivých životných pomerov a nemôžu ich prekonať bez pomoci spoločnosti, a občanom, ktorých životné potreby nie sú inak zabezpečené, najmä dávkami nemocenského poistenia (zabezpečenia v chorobe) a dôchodkového zabezpečenia alebo inými dávkami a službami poskytovanými podľa osobitných predpisov. Sociálna starostlivosť sa poskytuje aj občanom, ktorí ju potrebujú vzhľadom na svoju mimoriadnu životnú situáciu.

(2) V oblasti sociálnej starostlivosti rozvíja štát aj poradenskú a výchovnú činnosť, výchovu k zodpovednému rodičovstvu a k upevňovaniu rodinných vzťahov, najmä aby sa deti zúčastňovali na zabezpečení slušnej životnej úrovne svojich rodičov a starali sa o nich, ak takú starostlivosť potrebujú, aby si občania pomáhali, najmä aby pomáhali starým a na zdraví ťažko postihnutým spoluobčanom.

(3) Pri plnení úloh sociálnej starostlivosti národné výbory spolupracujú s inými štátnymi orgánmi a socialistickými organizáciami.

(4) V rámci sociálnej starostlivosti sa poskytujú najmä

a) služby:
   1. výchovná a poradenská starostlivosť v rodinnej a sociálnej oblasti,
   2. sociálno - právna ochrana,
   3. starostlivosť o občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou,
   4. opatrovateľská služba,
   5. stravovanie dôchodcov,
   6. starostlivosť v účelových zariadeniach,
   7. výhody pre niektoré skupiny telesne postihnutých občanov,
   8. kultúrna a rekreačný starostlivosť o dôchodcov,
   9. ústavná sociálna starostlivosťm včítane zariadení na denný a týždňový pobyt,
   10. bezúročné pôžičky;

b) dávky:
   1. vecná pomoc,
   2. jednorazové alebo pravidelne sa opakujúce peňažné príspevky.

DRUHÝ DIEL
STAROSTLIVOSŤ O RODINU A DIEŤA

§ 81

(1) Všestrannú spoločenskú pomoc rodinám, matkám a deťom upravujú osobitné predpisy.

(2) Národné výbory poskytujú osobitnú pomoc rodičom s nezaopatrenými deťmi, najmä osamelým matkám (otcom) starajúcim sa o nezaopatrené dieťa a ženám v čase ťarchavosti, ak sa

rodina alebo ťarchavá žena dostali do nepriaznivých životných pomerov, ktoré nemôžu prekonať vlastným pričinením.

(3) Na zabezpečenie životných potrieb týchto občanov poskytujú národné výbory vecnú pomoc, peňažné príspevky, opatrovateľskú službu a ubytovanie v domovoch pre matky s deťmi v rozsahu a za podmienok ustanovených vykonávacími predpismi.

§ 82

Národné výbory v spolupráci so socialistickými organizáciami a školami pripravujú mladých občanov na manželstvo poradenskou a výchovnou činnosťou, vedú ich k zodpovednému rodičovstvu a napomáhajú utváranie priaznivých vzťahov v rodinách ohrozených rozvratom; na plnenie týchto úloh zriaďujú aj manželské a predmanželské poradne. Národné výbory zisťujú aj prípady ohrozeného alebo narušeného vývoja detí; starajú sa o odstránenie jeho príčin a dôsledkov a zabezpečujú sociálnoprávnu ochranu detí.

TRETÍ DIEL
STAROSTLIVOSŤ O OBČANOV SO ZMENENOU PRACOVNOU SCHOPNOSŤOU

§ 83
Občania so zmenenou pracovnou schopnosťou

Občanom so zmenenou pracovnou schopnosťou je ten, kto má pre dlhodobý nepriaznivý zdravotný stav podstatne obmedzenú možnosť pracovného uplatnenia, prípadne prípravy na pracovné uplatnenie; občanmi so zmenenou pracovnou schopnosťou sú aj požívatelia dôchodkov podmienených nepriaznivým zdravotným stavom, pokiaľ im ich zachovaná pracovná schopnosť dovoľuje pracovné uplatnenie.

§ 84
Pracovná rehabilitácia

(1) Občanom so zmenenou pracovnou schopnosťou sa bezplatne poskytuje pracovná rehabilitácia ako súvislá starostlivosť smerujúca k tomu, aby mohli vykonávať doterajšie, prípadne iné vhodné zamestnanie; zahŕňa poradenskú službu pri voľbe povolania alebo iného pracovného uplatnenia, prípravu na pracovné uplatnenie a umiestňovanie do zamestnania [§ 9 ods. 2 písm. a)].

(2) Národné výbory vypracujú plán úloh potrebných na vykonávanie pracovnej rehabilitácie.

(3) Poradenskú službu poskytujú a občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou do zamestnania umiestňujú národné výbory. Prípravu na pracovné uplatnenie (§ 85) zabezpečujú organizácie; túto prípravu môžu zabezpečovať aj národné výbory.

§ 85
Pracovné uplatnenie

(1) Občanom so zmenenou pracovnou schopnosťou sa umožňuje pracovné uplatnenie na miestach vhodných pre nich so zreteľom na ich zdravotný stav, schopnosti a kvalifikáciu. Organizácie robia za súčinnosti orgánov štátnej zdravotníckej správy a Revolučného odborového hnutia, prípadne družstevných orgánov a podľa pokynov národných výborov výber pracovných miest vhodných pre týchto občanov a zoznamy týchto miest s opisom pracovného postupu a pracovných podmienok predkladajú národnému výboru na schválenie.

(2) Národné výbory určujú plán zamestnanosti občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou. Organizácie vykonávajú technické a organizačné opatrenia, ktoré umožnia čo najširšie pracovné uplatnenie občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou.

(3) Plán zamestnanosti občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou a technické a organizačné opatrenia organizácie tvoria súčasť jej hospodárskych plánov. Na plnenie plánu zamestnanosti občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou sa prihliada pri hodnotení, ako plnia organizácie úlohy vyplývajúce zo štátneho plánu rozvoja národného hospodárstva. Pri závažnom neplnení plánu zamestnanosti občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou príslušný národný výbor môže organizácii odobrať alebo obmedziť oprávnenie na nábor pracovných síl z ostatných zdrojov.

§ 86
Zabezpečenie pracovného pomeru

(1) Organizácia nesmie odmietnuť dojednanie pracovného pomeru s občanom so zmenenou pracovnou schopnosťou s poukazom na jeho zdravotný stav, ak národný výbor odporučil jeho prijatie na miesto, ktoré je v zozname pracovných miest vhodných pre týchto občanov. Odporučenie národného výboru je pre organizáciu záväzné. Obdobne nesmie škola odmietnuť prijatie občana so zmenenou pracovnou schopnosťou na štúdium s poukazom na jeho zdravotný stav, ak národný výbor uznal takú prípravu na pracovné uplatnenie občana so zmenenou pracovnou schopnosťou za vhodnú.

(2) Ochranu pri rozviazaní pracovného pomeru výpoveďou s občanom so zmenenou pracovnou schopnosťou upravujú osobitné predpisy.[29])

§ 87
Starostlivosť o mladistvých

Občanom so zmenenou pracovnou schopnosťou mladším ako 18 rokov sa po skončení povinnej školskej dochádzky umožňuje príprava na vhodné povolanie v učebnom pomere alebo štúdiom, pokiaľ možno spolu so zdravou mládežou; ak mladiství nemajú predpoklady pre takú prípravu na povolanie, umožní sa im po zaškolení umiestnenie do vhodného zamestnania. Národné výbory vyhradia každoročne v plánoch rozmiestnenia dorastu počet učebných miest, miest v školách a počet pracovných miest potrebný pre mladistvých občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou.

§ 88
Občania so zmenenou pracovnou schopnosťou s ťažším zdravotným postihnutím

Občanmi so zmenenou pracovnou schopnosťou s ťažším zdravotným postihnutím sú občania, ktorí majú mimoriadne obmedzenú možnosť pracovného uplatnenia (včítane prípravy naň) a môžu sa uplatniť len v celkom úzkom okruhu zamestnaní, prípadne v zamestnaní za celkom mimoriadne upravených pracovných podmienok. Sú nimi vždy občania, ktorí boli uznaní za úplne invalidných podľa ustanovenia § 25 ods. 3 písm. d). Týmto občanom sa umožňuje príprava na pracovné uplatnenie pre nich vhodné a umiestňujú sa najmä do chránených dielní (na chránené pracoviská) a do iných zariadení určených pre týchto občanov, napríklad do výrobných družstiev invalidov alebo do hospodárskych zariadení zväzov invalidov.

§ 89
Hmotné zabezpečenie

Občanom so zmenenou pracovnou schopnosťou sa poskytuje príspevok pred umiestnením do zamestnania, príspevok po dobu prípravy na pracovné uplatnenie a náhrada nevyhnutných výdavkov spojených s touto prípravou.

§ 90
Povinnosti organizácií

(1) Organizácie zabezpečujú občanom so zmenenou pracovnou schopnosťou vhodné pracovné uplatnenie a sú najmä povinné:

a) utvárať vhodné pracovné príležistosti pre občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou;

b) robiť výber pracovných miest (§ 85 ods. 1) a informovať národný výbor o zmenách alebo zavádzaní nových výrobných programov alebo technológie výroby;

c) plniť úlohy vyplývajúce im z plánu úloh potrebných na uskutočňovanie pracovnej rehabilitácie (§ 84 ods. 2);

d) prednostne obsadzovať miesta uvedené v zozname pracovných miest vhodných pre občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou týmito občanmi, predovšetkým pracovníkmi, ktorých pracovná schopnosť sa zmenila v dobe zamestnania v organizácii, a svojimi bývalými pracovníkmi, u ktorých nastala zmena pracovnej schopnosti;

e) prednostne prijímať mladistných občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou na miesta pre nich vyhradené v pláne rozmiestnenia dorastu;

f) robiť prípravu na pracovné uplatnenie občanov so zmenenou pracovnou schoposťou a venovať osobitnú starostlivosť zvyšovaniu ich kvalifikácie;

g) upravovať občanom so zmenenou pracovnou schopnosťou pracovisko, pomocky, pracovný čas a ostatné pracovné podmienky, ak to vyžaduje ich zdravotný stav; pre občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou, ktorí nie sú schopní pracovať ani za takých upravených pracovných podmienok, predovšetkým pre občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou s ťažším zdravotným prstihnutím (§ 88) zriaďovať alebo vyhradzovať chránené dielne (pracoviská);

h) viesť evidenciu občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou pracujúcich v organizácii a vyznačovať v tejto evidencii skutočnosti dôležité pre uskutočňovanie starostlivosti o týchto občanov.

(2) Jednotné roľnícke družstvá sú tiež povinné oznámiť predbežne príslušnému národnému výboru zánik členstva jednotného roľníckeho družstva so zmenenou pracovnou schopnosťou.

§ 91
Sledovanie vplyvu práce na zdravotný stav

Národné výbory sledujú v súčinnosti so zariadeniami štátnej zdravotnej správy a s orgánmi Revolučného odborového hnutia a iných spoločenských organizácií vplyv prípravy na pracovné uplatnenie, výkonu zamestnania a pracovného prostredia na zdravotný stav občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou a na potrebu ďalšej pomoci.

§ 92
Rozsah platnosti pre členov družstiev

Ustanovenia tohto dielu platia aj pre členov výrobných družstiev a pre členov jednotných roľníckych družstiev; pokiaľ by z ustanovení tohto dielu vyplynula povinnosť prijať občana so zmenenou pracovnou schopnosťou za člena družstva alebo obmedziť možnosti zrušiť členstvo, vykonávajú sa tieto ustanovenia v súlade so stanovami družstva.

ŠTVRTÝ DIEL
STAROSTLIVOSŤ O OBČANOV ŤAŽKO POSTIHNUTÝCH NA ZDRAVÍ

§ 93

(1) Občanom s ťažkým telesným alebo zmyslovým postihnutím, najmä nevidomým a občanom s ťažkým postihnutím pohybového alebo nosného ústrojenstva národné výbory poskytujú služby, peňažné príspevky alebo vecnú pomoc na prekonanie ťažkostí, ktoré im spôsobuje uvedené postihnutie. Umožňuje sa im najmä účasť na spoločnom stravovaní a na rekreácii, poskytuje sa im opatrovateľská služba a pomôcky potrebné na odstránenie, zmiernenie alebo prekonanie následkov ich postihnutia; miesto týchto pomôcok sa môže poskytnúť peňažný príspevok na ich obstaranie.

(2) Občanom s ťažkým telesným alebo zmyslovým postihnutím, ktoré podstatne obmedzuje ich pohybovú schopnosť, sa poskytujú podľa druhu a stupňa postihnutia mimoriadne výhody (napríklad v doprave alebo pri potrebe sprievodcu).

(3) Občanom, ktorí pre veľmi ťažké telesné alebo zmyslové postihnutie alebo pre mentálne postihnutie potrebujú ústavnú starostlivosť, sa poskytuje ubytovanie, zaopatrenie, zdravotnícka a kultúrna starostlivosť, ako aj príležitosť na primerané pracovné uplatnenie a iné služby v ústavoch sociálnej starostlivosti pre telesne (zmyslove) postihnutých dospelých občanov, prípadne v ústavoch sociálnej starostlivosti pre mentálne postihnutých dospelých občanov.

§ 94

(1) Deťom a mladistvým s ťažkým telesným postihnutím, ktoré znemožňuje alebo podstatne sťažuje normálny spôsob výchovy, vzdelania a pracovného výcviku, sa poskytuje ubytovanie, zaopatrenie, školské vzdelanie, výchova, zdravotnícka a kultúrna starostlivosť a príprava na pracovné uplatnenie v ústavoch sociálnej starostlivosti pre telesne postihnutú mládež.

(2) Deťom a mladistvým, ktorí nie sú pre mentálne postihnutie schopní sa vzdelávať, sa poskytuje ubytovanie, zaopatrenie, zdravotnícka a výchovná starostlivosť a zácvik na vykonávanie primeranej práce v ústavoch sociálnej starostlivosti pre mentálne postihnutú mládež.

(3) Deťom a mladistvým, ktorí nie sú pre mentálne postihnutie schopní sa vzdelávať a žijú v rodinách, sa poskytuje stravovanie, zdravotnícka a výchovná starostlivosť a zácvik na výkon primeranej práce v zariadeniach na denný, prípadne týždňový pobyt.

PIATY DIEL
STAROSTLIVOSŤ O STARÝCH OBČANOV

§ 95

(1) Starým občanom národné výbory poskytujú služby a dávky sociálnej starostlivosti, ktorými sa uľahčuje život v starobe a umožňuje uspokojovanie osobitných potrieb odôvodnených starnutím. Udržiavanie domácnosti a osobnej hygieny sa im uľahčuje poskytovaním opatrovateľskej služby a účasťou na spoločnom stravovaní. Utváraním vhodných podmienok sa im umožňuje aktívna účasť na spoločenskom a kultúrnom živote, na pracovnej a verejnej činnosti podľa ich záujmov a zdravotného stavu a účasť na rekreácii.

(2) Starým občanom, najmä občanom, ktorí pre trvalé zmeny zdravotného stavu potrebujú sústavnú starostlivosť, sa poskytuje ubytovanie, zaopatrenie, zdravotná a kultúrna starostlivosť a iné služby v ústavoch sociálnej starostlivosti a iné služby v ústavoch sociálnej starostlivosti pre starých občanov (v domovoch dôchodcov), pokiaľ zdravotný stav nevyžaduje liečenie a ošetrovanie

v lôžkovom zdravotníckom zariadení. Starým občanom sa môže poskytovať potrebná starostlivosť aj v zariadeniach na denný pobyt, prípadne v iných zariadeniach sociálnej starostlivosti.

(3) Organizácie umožňujú dôchodcom - bývalým svojim pracovníkom (členom výrobných družstiev a členom jednotných roľníckych družstiev), ktorí odišli do dôchodku , účasť na kultúrnych , spoločenských, rekreačných a iných akciách organizácie, ako aj na závodnom stravovaní, pokiaľ ho organizácia poskytuje svojim pracovníkom (členom).

ŠIESTY DIEL
STAROSTLIVOSŤ O OBČANOV, KTORÍ POTREBUJÚ OSOBITNÚ POMOC, A O OBČANOV SPOLOČENSKY NEPRISPÔSOBIVÝCH

§ 96
Starostlivosť o občanov, ktorí potrebujú osobitnú pomoc

Občanom, ktorí sa prechodne dostali do mimoriadne ťažkých pomerov alebo v nich žijú, sa poskytuje výchovná a poradenská starostlivosť, ďalšie služby, vecná pomoc a peňažné príspevky, aby mohli tieto pomery prekonať, pokiaľ tak nemôžu urobiť vlastným pričinením ani za pomoci svojej rodiny.

§ 97
Starostlivosť o občanov spoločensky neprispôsobených

(1) Národné výbory v spolupráci s ostatnými štátnymi orgánmi, spoločenskými a hospodárskymi organizáciami poskytujú starostlivosť občanom spoločensky neprispôsobeným (napríklad občanom po skončení protialkoholického liečenia, po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody), ktorou sa sleduje riešenie sociálnych dôsledkov ich spoločenskej neprispôsobenosti. Cieľom tejto starostlivosti je utvárať aktívny vzťah týchto občanov k práci a spoločnosti a pomáhať im, aby viedli riadny spôsob života.

(2) Spoločensky neprispôsobeným občanom sa poskytuje najmä pomoc pri pracovnom umiestnení, výchovná a poradenská starostlivosť, pomoc pri ubytovaní, ďalšie služby, vecná pomoc a peňažné príspevky.

(3) Organizácia nesmie odmietnuť dojednanie pracovného (učebného) pomeru s občanom spoločensky neprispôsobeným, ak ho národný výbor doporučil na miesto, ktoré je vhodné pre takého občana. Organizácie sú povinné venovať spoločensky neprispôsobeným občanom, ktorí sú v nich zamestnaní, zvýšenú pozornosť a pomáhať im zaradiť sa do riadneho občianskeho života.

SIEDMY DIEL
SPOLOČNÉ USTANOVENIA O DÁVKACH A SLUŽBÁCH SOCIÁLNEJ STAROSTLIVOSTI

§ 98

(1) Dávky a služby sociálnej starostlivosti sa poskytujú len občanom, ktorí majú trvalý pobyt na území Československej socialistickej republiky; nepatria za čas, po ktorý sa oprávnený zdržiava v cudzine, aj keď len prechodne.

(2) Sociálne odkázaným občanom sa poskytujú služby a dávky sociálnej starostlivosti úplne alebo čiastočne zo štátnych prostriedkov. Za sociálne odkázaného občana sa považuje občan, ktorého výživa nie je zabezpečená ani vlastnými príjmami ani výživným, prípadne príspevkom na výživu od iných osôb (§ 102 ods. 2).

(3) Dávky sociálnej starostlivosti sa nemôžu postúpiť a nemôžu byť predmetom dohody o zrážkach, ani nepodliehajú výkonu rozhodnutia.

(4) O poskytovaní dávok a služieb sociálnej starostlivosti a o práve požadovať vrátenie neprávom poskytnutých dávok alebo o práve požadovať náhradu výdavkov vynaložených na službu sociálnej starostlivosti poskytnutú neprávom, bezplatne alebo len za nižšiu úhradu platia obdobne spoločné ustanovenia o dávkach dôchodkového zabezpečenia (§ 6**1**, §62 ods. 1 prvá a druhá veta a odsek 2, § 64 ods. 1, § 68, § 71); o povinnosti náhrady rozhoduje národný výbor, ktorý rozhodol o poskytnutí dávky alebo služby.

§ 99
Súčinnosť jednotných roľníckych družstiev

Jednotné roľnícke družstvá utvárajú podmienky, aby v súlade s rastúcou ekonomickou úrovňou hospodárenia rozširovali starostlivosť o svojich starých a invalidných členov; zo svojich prostriedkov dopĺňajú aj dávky sociálneho zabezpečenia. Národné výbory odporúčajú jednotným roľníckym družstvám, aké služby a dávky sociálnej starostlivosti a v akom rozsahu majú zabezpečovať.

PIATA ČASŤ
ÚHRADA NÁKLADOV

§ 100

Náklady na dávky a služby sociálneho zabezpečenia uhrádza štát.

§ 101

(1) Jednotné roľnícke družstvá prispievajú za svojich členov na čiastočnú úhradu nákladov ich sociálneho zabezpečenia (včítane zabezpečenia v chorobe a zabezpečenia matky a dieťaťa).

(2) Príspevok za člena jednotného roľníckeho družstva sa určí v rozpätí od 6 do 28 % jeho ročných príjmov započítateľných do priemerného mesačného zárobku.

§ 102
Príspevky občanov na úhradu nákladov sociálnej starostlivosti

(1) Národný výbor môže príjemcovi služby sociálnej starostlivosti uložiť úplnú alebo čiastočnú úhradu nákladov na poskytovanú službu, pokiaľ nie je ustanovené, že ide o bezplatnú službu.

(2) Ak príjemca služby sociálnej starostlivosti nemôže uhrádzať náklady na túto službu, môže národný výbor požadovať úhradu postupne od manžela (manželky), detí alebo rodičov príjemcu služby; ak nedôjde k dohode, rozhodne o povinnosti týchto osôb uhrádzať uvedené náklady a o výške úhrady súd na návrh národného výboru. Národný výbor môže od vymáhania úhrady upustiť.

(3) Ustanovenie predchádzajúceho odseku platí obdobne o požadovaní úhrady peňažného príspevku alebo úhrady vecnej pomoci poskytnutých občanovi, ktorému osoby uvedené v predchádzajúcom odseku neposkytli pomoc, hoci to boli povinné urobiť.

(4) Občania, od ktorých je národný výbor oprávnený požadovať príspevok na úhradu nákladov vynaložených na dávky alebo služby sociálnej starostlivosti, sú povinní osvedčiť výšku svojich príjmov a hlásiť zmeny ich výšky, ako aj zmeny v rodinných a majetkových pomeroch, ktoré sú rozhodujúce pre výšku úhrady.

(5) O výške úhrady podľa predchádzajúcich odsekov sa rozhoduje so zreteľom na príjmy a rodinné a majetkové pomery občana, od ktorého sa úhrada požaduje; pri zmene týchto pomerov sa

môže výška úhrady upraviť znovu odo dňa ich zmeny. Ak ide o opakujúce sa plnenie, možno uložiť aj povinnosť uhrádzať sumy, ktoré sa stanú splatnými až v budúcnosti. Sumy dlžné za poskytnuté dávky alebo služby sociálnej starostlivosti sa neúrokujú.

(6) Ak službu sociálnej starostlivosti poskytuje jednotné roľnícke družstvo, môže požadovať úplnú alebo čiastočnú úhradu nákladov na túto službu od jej príjemcu alebo od manžela (manželky), detí a rodičov, a to podľa príjmov a rodinných a majetkových pomerov týchto občanov. Ak nedôjde k dohode, rozhodne o povinnosti týchto osôb uhrádzať uvedené náklady a o výške úhrady súd na návrh jednotného roľníckeho družstva. Neuhradený zvyšok nákladov uhrádza jednotné roľnícke družstvo.

ŠIESTA ČASŤ
ORGANIZÁCIA A KONANIE

PRVÝ DIEL
ORGÁNY SOCIÁLNEHO ZABEZPEČENIA A ICH PÔSOBNOSŤ

§ 103

Orgánmi sociálneho zabezpečenia sú Federálne ministerstvo práce a sociálnych vecí, ministerstvá práce a sociálnych vecí republík, orgány dôchodkového zabezpečenia republík, národné výbory a jednotné roľnícke družstvá (sociálne komisie), a pokiaľ ide o vojakov z povolania, príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti a o príslušníkov zborov nápravnej výchovy, orgány uvedené v siedmej časti.

§ 104

Federálne ministerstvo práce a sociálnych vecí vykonáva vo veciach sociálneho zabezpečenia pôsobnosť v rozsahu ustanovenom týmto zákonom a osobitnými predpismi.[30])

§ 105

(1) Ministerstvá práce a sociálnych vecí republík, a pokiaľ ide o vojakov z povolania, príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti a o príslušníkov zborov nápravnej výchovy, orgány uvedené v siedmej časti, postupujú pri plnení úloh v oblasti sociálneho zabezpečenia vyplývajúcich z jednotného uplatňovania sociálnej politiky v súčinnosti s Federálnym ministerstvom práce a sociálnych vecí.

(2) O dávkach dôchodkového zabezpečenia rozhodujú orgány dôchodkového zabezpečenia republík, prípadne národné výbory, a pokiaľ ide o vojakov z povolania, príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti a o príslušníkov zborov nápravnej výchovy, orgány uvedené v siedmej časti (§ 130 ods. 3, § 135); ak niektorý z uvedených orgánov priznal dávku dôchodkového zabezpečenia, ktorá vylučuje poskytovanie inej dávky dôchodkového zabezpečenia ním vyplácanej, priznanej však iným orgánom, rozhodne súčasne o odňatí tejto dávky.

Úlohy národných výborov

§ 106

Národné výbory zabezpečujú vo svojich obvodoch úlohy na úseku sociálneho zabezpečenia v súlade so štátnym plánom rozvoja národného hospodárstva a so zreteľom na jeho potreby, napomáhajú jednotné roľnícke družstvá v plnení úloh vyplývajúcich zo sociálneho zabezpečenia a zodpovedajú za to, že prostriedky určené na sociálne zabezpečenie sa budú vynakladať účelne a hospodárne.

§ 107

Zdravotný stav a pracovnú schopnosť občanov posudzujú vo veciach sociálneho zabezpečenia správne komisie národných výborov.

§ 108
Sociálne komisie jednotných roľníckych družstiev

Sociálne komisie jednotných roľníckych družstiev ako orgán sociálneho zabezpečenia[31]) spolupôsobia v konaní o dodávkach dôchodkového zabezpečenia, vo veciach zabezpečenia dôchodcov niektorými ďalšími dávkami a v konaní o službách a dávkach sociálnej starostlivosti. Ďalšiu pôsobnosť vykonávajú podľa predpisov o zabezpečení v chorobe a zabezpečení matky a dieťaťa družstevných roľníkov; tieto predpisy upravujú aj zloženie a spôsob rokovania sociálnej komisie.

§ 109
Súčinnosť s orgánmi pracujúcich

Orgány sociálneho zabezpečenia plnia svoje úlohy v úzkej súčinnosti s orgánmi Revolučného odborového hnutia, s obdobnými orgánmi členov výrobných družstiev a s orgánmi zväzu družstevných roľníkov.

DRUHÝ DIEL
KONANIE

§ 110
Žiadosť o dávku (službu)

(1) O poskytnutí dávky (služby) sa rozhoduje spravidla na žiadosť.

(2) Žiadosť o dávku dôchodkového zabezpečenia podáva

a) pracovník v pracovnom pomere u orgánov základnej organizácie Revolučného odborového hnutia pôsobiacej v organizácii (jej zložke), v ktorej je v pracovnom pomere;

b) člen výrobného družstva v tomto družstve;

c) člen jednotného roľníckeho družstva v tomto družstve;
uvedené organizácie predkladajú žiadosti národnému výboru bydliska žiadateľa;

d) ostatní občania národnému výboru svojho bydliska.

(3) Občania, ktorí už nie sú v pracovnom alebo členskom pomere v organizácii, poberajú však z tohto pomeru dávky nemocenského poistenia (zabezpečenia v chorobe, zabezpečenia matky a dieťaťa), podávajú žiadosť o dávku dôchodkového zabezpečenia u orgánu, ktorý by bol pre nich príslušný v čase trvania pracovného alebo členského pomeru.

(4) Pozostalí po občanoch uvedených v odsekoch 2 a 3 podávajú žiadosť o dávku dôchodkového zabezpečenia u orgánov, ktoré by boli príslušné prijať žiadosť uvedených občanov o dávku dôchodkového zabezpečenia. Pozostalí po nepracujúcich dôchodcoch podávajú žiadosť o dôchodok národnému výboru svojho bydliska.

(5) Žiadosť o dávku alebo službu sociálnej starostlivosti a žiadosť o zaopatrovací príspevok sa podáva národnému výboru bydliska žiadateľa. Konanie o dávku alebo službu sociálnej starostlivosti možno začať aj z vlastného podnetu príslušného orgánu alebo z podnetu socialistickej organizácie.

§ 111
Povinnosť organizácií viesť záznamy a podávať hlásenia na účely sociálneho zabezpečenia

Organizácie sú pocinné viesť záznamy o okolnostiach rozhodujúcich pre nárok na dávku, jej výšku a jej výplatu, najmä o dobe a druhu zamestnania, o vzniku a zániku členstva v družstve, o výške zárobku pracujúcich, o pracovnej neschopnosti pre chorobu alebo úraz, o dojednaní a skončení pracovného pomeru (dohody o pracovnej činnosti) s dôchodcom, ako aj o okolnostiach rozhodujúcich pre uskutočňovanie starostlivosti o občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou a hlásiť ich orgánom vykonávajúcim sociálne zabezpečenie pracujúceho (dôchodcu). Na vyzvanie týchto orgánov sú organizácie povinné podať také hlásenia kedykoľvek. Orgány sociálneho zabezpečenia majú právo preskúmať správnosť a úplnosť hlásení.

§ 112
Zodpovednosť organizácií

(1) Ak organizácia nesprávnym hlásením alebo opomenutím, najmä neoznámením vstupu dôchodcu do zamestnania (prijatia za člena výrobného družstva alebo jednotného roľníckeho družstva, uzavretia dohody o pracovnej činnosti) zavinila, že dávka sa poskytla neprávom alebo vo vyššej výmere, než patrila, je povinná nahradiť neprávom vyplatené sumy. Túto povinnosť má jednotné roľnícke družstvo aj vtedy, ak sociálna komisia jednotného roľníckeho družstva porušila alebo zanedbala svoje povinnosti a tak sa dávka poskytla neprávom alebo vo vyššej výmere, než v akej patrila. O povinnosti nahradiť neprávom vyplatené sumy rozhoduje orgán sociálneho zabezpečenia, ktorý je príslušný rozhodnúť o dávke; tento orgán môže tiež od požadovania náhrady úplne alebo čiastočne upustiť.

(2) Ustanovenie § 71 ods. 3 platí obdobne.

§ 113
Spoločná zodpovednosť príjemcu dávky a organizácie

Ak sa dávka poskytla neprávom alebo vo vyššej výmere, než patrila, zavinením príjemcu dávky (§ 62 ods.2) aj organizácie (§ 112 ods. 1), zodpovedajú za vrátenie neprávom vyplatenej sumy príjemca dávky a organizácia spoločne a nerozdielne. Príjemca dávky a organizácia sa navzájom vyrovnajú podľa miery zavinenia. Spory o vzájomnom vyrovnaní medzi organizáciou a príjemcom dávky rozhodujú v prvom stupni krajské súdy.

§ 114
Vstup do zariadení organizácie

Poverení funkcionári a pracovníci orgánov sociálneho zabezpečenia sú oprávnení vstupovať do zariadení organizácie a na pracoviská, pokiaľ to treba na účely tohto zákona alebo na zistenie skutočností rozhodujúcich pre nárok na náhradu dávok dôchodkového zabezpečenia.

§ 115
Súčinnosť zdravotníckych zariadení

Zdravotnícke zariadenia sú povinné na požiadanie orgánu sociálneho zabezpečenia vyšetriť zdravotný stav v konaní o dávkach (službách), podávať lekárske nálezy, posudky, správy o priebehu choroby, vydávať výpisy z chorobopisov a podávať hlásenia, ktoré sú potrebné na rozhodovanie o dávke (službe).

§ 116
Rozhodnutia a opravné prostriedky vo veciach dávok dôchodkového zabezpečenia

(1) Rozhodnutie vo veciach dávok dôchodkového zabezpečenia sa vydáva písomne. Pri vyhotovení rozhodnutia s použitím automatizovanej výpočtovej techniky sa môže rozhodnutie vydať v medzinárodnej abecede s predtlačenou pečiatkou orgánu dôchodkového zabezpečenia a s menom, priezviskom a funkciou pracovníka zodpovedného za vydanie rozhodnutia.

(2) O doručovaní písomností obdobne platia ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku; do vlastných rúk sa doručujú rozhodnutia, ktorými sa dávka dôchodkového zabezpečenia nepriznáva, zníži, odníme alebo sa jej výplata zastaví, a rozhodnutia (opatrenia) vydané podľa § 61 ods. 1 a 3, § 62 ods. 2, § 112 a 113.

(3) O opravnom prostriedku proti rozhodnutiu orgánu dôchodkového zabezpečenia republiky a národného výboru ako odvolacieho orgánu o zákonnom nároku vo veciach dôchodkového zabezpečenia rozhoduje súd.

(4) Proti rozhodnutiu národného výboru, ktoré je iba podkladom rozhodnutia orgánu dôchodkového zabezpečenia o zákonnom nároku na dávku, sa nemožno odvolať. Súd preskúmava také rozhodnutia len pri rozhodovaní o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu orgánu dôchodkového zabezpečenia. Ak súd zruší rozhodnutie orgánu dôchodkového zabezpečenia aj rozhodnutie národného výboru, vydá orgán dôchodkového zabezpečenia nové rozhodnutie, aj pokiaľ ide o otázky riešené v rozhodnutí národného výboru.

(5) Ak navrhovateľ nemá v Československej socialistickej republike všeobecný súd, je príslušný rozhodnúť o opravnom prostriedku súd, v obvode ktorého má sídlo orgán, ktorý rozhodnutie vydal.

(6) Ak účastník konania požiada pred uplynutím lehoty na opravný prostriedok o oznámenie podkladov pre výpočet dôchodku, začína plynúť nová lehota na opravný prostriedok odo dňa, keď boli účastníkovi tieto podklady doručené.

(7) Opravný prostriedok je podaný včas[32]) aj vtedy, ak bol podaný v lehote na národnom výbore príslušnom podľa miesta bydliska.

(8) Opravný prostriedok, o ktorom rozhoduje súd, možno vziať späť bez jeho súhlasu, ak sa navrhovateľovi novým rozhodnutím príslušného orgánu plne vyhovelo.

(9) O odvolaní proti iným rozhodnutiam národného výboru, než sú uvedené v odsekoch 3 a 4, sa rozhoduje len v správnom konaní.

(10) Opravný prostriedok (odvolanie) proti rozhodnutiu o znížení, odňatí alebo o zastavení výplaty dávok nemá odkladný účinok.

§ 117
Náklady konania

(1) Náklady konania o dávkach (službách) uhrádza štát.

(2) Národný výbor uhrádza cestovné, stravné a nocľažné, prípadne aj iné nevyhnutné výdavky a ušlý zárobok občanom, ktorí sa na vyzvanie dostavia na rokovanie orgánu uvedeného v § 107 alebo sa pre potreby tohto orgánu podrobia vyšetreniu zdravotného stavu, prípadne inému odbornému vyšetreniu.

§ 118
Všeobecné predpisy o konaní

Pokiaľ tento zákon neustanovuje odchýlky od všeobecných predpisov o konaní v správnych veciach, platia tieto predpisy.

SIEDMA ČASŤ
SOCIÁLNE ZABEZPEČENIE VOJAKOV Z POVOLANIA, PRÍSLUŠNÍKOV ZBORU NÁRODNEJ BEZPEČNOSTI A PRÍSLUŠNÍKOV ZBOROV NÁPRAVNEJ VÝCHOVY

PRVÝ DIEL
VOJACI Z POVOLANIA A PRÍSLUŠNÍCI ZBORU NÁRODNEJ BEZPEČNOSTI

§ 119

(1) Pre vojakov z povolania a príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti platia ustanovenia tohto zákona, pokiaľ sa ďalej neustanovuje inak.

(2) Kde sa v tomto zákone hovorí o vojakoch z povolania a o službe v ozbrojených silách, rozumejú sa tým aj vojaci, ktorí sú po dobu činnej služby hmotne zabezpečení ako vojaci z povolania, ako aj príslušníci Zboru národnej bezpečnosti a ich služba.

Dôchodkové zabezpečenie

§ 120
Kategórie funkcií

(1) Služba vojakov z povolania sa zaraďuje do I. alebo II. kategórie podľa druhov vykonávaných funkcií.

(2) Ministri národnej obrany a vnútra Československej socialistickej republiky určia vo svojej pôsobnosti, ktoré funkcie sa zaraďujú do I. kategórie a ako sa zaradenie uskutočňuje; pritom môžu určiť, v akom rozsahu sa započítava doba služby výkonného letca a doba výkonu funkcií špeciálnej povahy alebo mimoriadneho stupňa nebezpečnosti do doby zamestnania.

§ 121
Priemerný mesačný zárobok

(1) Priemerný mesačný zárobok sa zisťuje aj z hrubých zárobkov za posledných 10, prípadne za posledných 5 kalendárnych rokov pred rokom, v ktorom došlo ku skončeniu služobného pomeru vojaka z povolania, podľa toho, čo je pre neho výhodnejšie.

(2) Ustanovenie predchádzajúceho odseku platí, pokiaľ nie je výhodnejší priemerný mesačný zárobok zistený podľa § 14.

§ 122
Podmienky nároku na plný starobný dôchodok

(1) Na plný starobný dôchodok má nárok vojak z povolania, ktorý bol zamestnaný najmenej 25 rokov a v dobe služby v ozbrojených silách (§ 13) dosiahol vek aspoň

a) 55 rokov, ak vykonával najmenej 20 rokov službu v ozbrojených silách zaradenú do I. kategórie funkcií,

b) 57 rokov, ak vykonával najmenej 20 rokov službu v ozbrojených silách zaradenú do II. kategórie funkcií.

(2) Ako vojak z povolania má nárok na plný starobný dôchodok aj občan, ktorý bol vojakov z povolania, získal najmenej 25 rokov doby zamestnania a v čase trvania zamestnania (§ 13) dosiahol vek aspoň

a) 55 rokov, ak vykonával najmenej 20 rokov službu výkonného letca v ozbrojených silách; tejto službe sa stavia na roveň výkon funkcie špeciálnej povahy alebo mimoriadneho stupňa nebezpečnosti, ktoré určia vo svojej pôsobnosti ministri národnej obrany a vnútra Československej socialistickej republiky,

b) 60 rokov, ak vykonával najmenej 20 rokov inú službu zaradenú do I. kategórie funkcií alebo službu zaradenú do II. kategórie funkcií v ozbrojených silách.

(3) Ustanovenia § 16 ods. 2 písm. a), ods. 3 a 4 platia obdobne.

§ 123
Výška plného starobného dôchodku

(1) Základná výmera plného starobného dôchodku vojaka z povolania alebo občana uvedeného v § 122 ods. 2, ktorý splnil podmienky ustanovené pre nárok na tento dôchodok, je

a) 60 % priemerného mesačného zárobku, ak vykonával najmenej 20 rokov službu v ozbrojených silách zaradenú do I. kategórie funkcií,

b) 55 % priemerného mesačného zárobku, ak vykonával nejmenej 20 rokov službu v ozbrojených silách zaradenú do II. kategórie funkcií.

(2) Ustanovenia § 18 ods. 1 písm. a), ak ide o výšku dôchodku zo zamestnania uvedeného v § 12 ods. 1 písm. a) č. 1 a § 18 ods. 2 a 3 platia obdobne.

§ 124
Najvyššia výmera starobného dôchodku

(1) Najvyššia výmera plného starobného dôchodku v pevných sumách je

a) 2500 Kčs mesačne, ak ide o vojaka z povolania, ktorý bol zamestnaný najmenej 25 rokov a v dobe služby v ozbrojených silách (§ 13) dosiahol vek aspoň 55 rokov, ak vykonával najmenej 20 rokov službu v ozbrojených silách zaradenú do I. kategórie funkcií [§ 122 ods. 1 písm. a)], alebo o o občana, ktorý bol vojakom z povolania, získal najmenej 25 rokov doby zamestnania a v čase trvania zamestnania (§ 13) dosiahol vek aspoň 55 rokov, ak vykonával najmenej 20 rokov službu výkonného letca v ozbrojených silách [§ 122 ods. 1 písm. a)],

b) 2150 Kčs mesačne v ostatných prípadoch [§ 122 ods. 1 písm. b) a ods. 2 písm. b)].

(2) Sumou pravyšujúcou výmery uvedené v predchádzajúcom odseku sa starobný dôchodok vymeria, len ak ide o zvýšenie za dobu služby (ďalšieho zamestnania) po vzniku nároku na tento dôcodok; dôchodok spolu s týmto zvýšením nesmie však presiahnuť sumu 3000 Kčs mesačne.

(3) Ustanovenia § 23 ods. 1 písm. a), ods. 2 a 6 platia aj tu´.

§ 125
Podmienky nároku na invaidný (čiastočný invalidný) dôchodok

(1) Invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok podľa tejto časti zákona patrí aj občanovi, ktorý bol vojakom z povolania,

a) ak bol zamestnaný po dobu potrebnú na nárok na tento dôchodok (§ 26) a stal sa úplne (čiastočne) invalidným najneskoršie do dvoch rokov od skončenia služobného pomeru alebo

b) ak vykonával najmenej 20 rokov službu v ozbrojených silách a v čase trvania zamestnania (§ 13) sa stal úplne (čiastočne) invalidným alebo

c) ak sa stal úplne (čiastočne) invalidným následkom ochorení vzniknutých pri výkone služby alebo v priamej súvislosti s ním.

(2) Ak sa vojak z povolania alebo občan, ktorý bol vojakom z povolania, stal úplne (čiastočne) invalidným následkom úrazu alebo ochorení vzniknutých pri výkone služby alebo v priamej súvislosti s ním, patrí mu invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok bez ohľadu na dĺžku doby zamestnania.

(3) Ustanovenia § 25 platia obdobne.

§ 126
Výška invalidného dôchodku

(1) Základná výmera invalidného dôchodku (§ 28 ods. 2) je

a) 60 % priemerného mesačného zárobku, ak vojak z povolania alebo občan, ktorý bol vojakom z povolania, vykonával najmenej 20 rokov služby zaradené do I. kategórie funkcií alebo ak sa stal úplne (čiastočne) invalidným následkom úrazu alebo ochorení vzniknutých pri výkone služby zaradenej do I. kategórie funkcií alebo v priamej súvislosti s ním,

b) 55 % priemerného mesačného zárobku, ak vojak z povolania alebo občan, ktorý bol vojakom z povolania, vykonával najmenej 20 rokov službu zaradenú do II. kategórie funkcií alebo ak sa stal úplne (čiastočne) invalidným následkom úrazu alebo ochorení vzniknutých pri výkone služby zaradenej do II. kategórie funkcií alebo v priamej súvislosti s ním,

c) 50 % priemerného mesačného zárobku, v ostatných prípadoch.

(2) Ustanovenia § 28 platia obdobne.

§ 127
Najvyššia výmera invalidného dôchodku

(1) Najvyššia výmera invalidného dôchodku v pevných sumách je

a) 2500 Kčs mesačne, ak ide o dôchodok vojaka z povolania alebo občana, ktorý bol vojakom z povolania, ak vykonával najmenej 20 rokov službu zaradenú do II. kategórie funkcií alebo sa stal úplne (čiastočne) invalidným následkom úrazu alebo ochorení vzniknutých pri výkone služby zaradenej do I. kategórie funkcií alebo v priamej súvislosti s ním [§ 126 ods. 1 písm. a)],

b) 2150 Kčs mesačne v ostatných prípadoch.

(2) Ustanovenia § 34 ods. 1 písm. a) a ods. 2 platia aj tu. Ustanovenie § 23 ods. 6 o najvyššej percentnej výmere dôchodku platí obdobne, ak ide o invalidný dôchodok vojaka z povolania (občana) staršieho ako 20 rokov.

§ 128
Výplata dávok

Dôchodky a ostatné dávky sa vyplácajú v ustanovenom výplatnom termíne na bežný kalendárny mesiac.

Služby a dávky sociálnej starostlivosti

§ 129
Peňažné príspevky

Peňažné príspevky podľa § 93, 95 a 96 poskytujú požívateľom dôchodkov podľa tejto časti zákona a ich rodinným príslušníkom orgány federálnych ministerstiev národnej obrany a vnútra a orgány ministerstiev vnútra republík vo svojej pôsobnosti.

Organizácia a konanie

§ 130
Organizácia

(1) Sociálne zabezpečenie v Československej ľudovej armáde riadi, kontroluje a svojimi orgánmi vykonáva Federálne ministerstvo národnej obrany.

(2) Sociálne zabezpečenie príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti riadi Federálne ministerstvo vnútra v súčinnosti s ministerstvami vnútra republík; vykonávajú ho prostredníctvom svojich orgánov Federálne ministerstvo vnútra a ministerstvá vnútra republík vo svojej pôsobnosti. Sociálne zabezpečenie vojakov z povolania vojsk ministerstva vnútra riadi a prostredníctvom svojich orgánov vykonáva Federálne ministerstvo vnútra.

(3) O dávkach dôchodkového zabezpečenia rozhodujú,

a) pokiaľ ide o vojakov z povolania Československej ľudovej armády, krajská vojenská správa, v obvode ktorej žiadateľ o dávku býva, a

b) pokiaľ ide o príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti a vojakov z povolania vojsk ministerstva vnútra, orgán príslušného ministerstva vnútra, orgán príslušného ministerstva vnútra podľa predchádzajúceho odseku.

(4) Vykonávacie predpisy ustanovujú, kedy orgány príslušné konať o dávkach a službách sociálneho zabezpečenia vojakov z povolania a príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti, vyplácať tieto dávky a poskytovať služby tiež vykonávajú túto pôsobnosť,

a) ak žiadateľ o dávku (službu) nie je už vojakom z povolania (príslušníkom Zboru národnej bezpečnosti) v čase vzniku nároku na dávku (služby),

b) ak ide o pozostalých o vojakoch z povolania (príslušníkoch Zboru národnej bezpečnosti) a po občanoch uvedených pod písmenom a).

Konanie

§ 131
Žiadosť o dávku

(1) Žiadosť o dávku podáva vojak z povolania Československej ľudovej armády na krajskej vojenskej správe, v obvode ktorej býva; to tiež platí, ak žiadosť o dávku podáva občan, ktorý bol vojakom z povolania a získal nárok na dávku podľa tejto časti zákona, a pozostalí po vojakovi z povolania alebo po uvedenom občanovi.

(2) Príslušník Zboru národnej bezpečnosti a vojak z povolania vojsk ministerstva vnútra podáva žiadosť v útvare, v ktorom vykonáva službu; pozostalý po takom príslušníkovi (vojakovi z povolania) podáva žiadosť v útvare, v ktorom zomretý vykonával naposledy službu. V ostatných prípadoch sa žiadosť o dávku podáva na ministerstve vnútra príslušnom podľa § 130 ods.2.

§ 132
Posudzovanie zdravotného stavu

(1) O tom, či zdravotný stav vojaka z povolania alebo iného oprávneného odôvodňuje poskytnutie dávky alebo služby, podávajú posudky orgány uvedené v § 107. V odvolacom konaní o dávke dôchodkového zabezpečenia vojakov z povolania podávajú znalecké posudky orgány uvedené v § 107 vyššieho stupňa.

(2) Ministri národnej obrany a vnútra Československej socialistickej republiky môžu po prerokovaní s ministrom práce a sociálnych vecí Československej socialistickej republiky zriadiť vo svojej pôsobnosti posudkové komisie sociálneho zabezpečenia na posudzovanie zdravotného stavu oprávnených v prípadoch, keď toto posúdenie vyžaduje osobitné odborné znalosti. Ak táto komisia podáva znalecký posudok v odvolacom konaní, prerokuje ho v inom zložení, než v ktorom pôvodne rokovala.

(3) Schopnosť vojakov z povolania vykonávať služby v ozbrojených silách posudzujú lekárske komisie v pôsobnosti federálnych ministerstiev národnej obrany a vnútra a ministerstiev vnútra republík; na účely konania o invalidnom (čiastočnom invalidnom) dôchodku rozhodujú tieto komisie o tom, či úraz alebo ochorenie vznikli pri výkone služby alebo v priamej súvislosti s ním.

§ 133
Prerušenie a skončenie zamestnania

Rozhodovanie podľa § 13 ods. 2 a 4 o tom, či služba vojakov z povolania, prípadne zamestnanie občanov, ktorí boli alebo sú vojakmi z povolania, boli prerušené alebo sa skončili z vážnych dôvodov, patrí v ich pôsobnosti orgánom federálnych ministerstiev národnej obrany a vnútra a ministerstiev vnútra republík.

§ 134
Odvolacie konanie

(1) Proti rozhodnutiu o dávke dôchodkového zabezpečenia možno podať písomné odvolanie do 15 dní u orgánu, ktorý ho vydal.

(2) Orgán, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal, môže odvolaniu sám vyhovieť; ak tak neurobí, je povinný bez odkladu, najneskoršie však do 30 dní od podania odvolania predložiť ho orgánu príslušnému rozhodovať o odvolaní.

(3) Odvolacím orgánom je služobný orgán najbližšie nadriadený služobnému orgánu, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal.

(4) Odvolací orgán je povinný rozhodnúť o odvolaní bez zbytočného odkladu, najneskoršie však do 60 dní odo dňa podania odvolania; pokiaľ nebude možné v tejto lehote o odvolaní rozhodnúť, musí sa oprávnený upovedomiť o dôvodoch, pre ktoré nemôže byť rozhodnuté, a musí sa mu oznámiť čas, v priebehu ktorého sa o odvolaní rozhodne.

(5) Proti rozhodnutiu o odvolaní sa nemožno odvolať.

(6) Pre konanie v sociálnom zabezpečení v ozbrojených silách platia inak obdobne ustanovenia § 111 až 115, § 116 ods. 1, 2, 6 a 10 a § 117.

DRUHÝ DIEL
PRÍSLUŠNÍCI ZBOROV NÁPRAVNEJ VÝCHOVY

§ 135

Odchýlky ustanovené v § 119 až 134 platia - s výnimkou ustanovení § 132 ods. 2 - aj pre príslušníkov zborov nápravnej výchovy; pôsobnosť, ktorá podľa týchto ustanovení patrí ministrovi vnútra Československej socialistickej republiky a ministrom vnútra republík, patrí ministrom spravodlivosti republík a pôsobnosť orgánov ministerstiev vnútra vykonávajú orgány ministerstiev spravodlivosti republík.

ÔSMA ČASŤ
ÚPRAVA VÝŠKY VYPLÁCANÝCH DÔCHODKOV

§ 136
Zvýšenie starobných a invalidných dôchodkov priznaných podľa predpisov platných pred 1. januárom 1957, prípadne pred 1. aprílom 1962

Starobné a invalidné dôchodky priznané podľa predpisov platných pred 1. januárom 1957 pre dôchodkové poistenie pracovníkov v pracovnom pomere a pre dôchodkové zaopatrenie príslušníkov ozbrojených síl a podľa predpisov platných pred 1. aprílom 1962 pre dôchodkové poistenie družstevných roľníkov,[33]) aj pokiaľ boli novovymerané podľa predpisov platných po 31. decembri 1956[34]) alebo boli upravené podľa predpisov o dôchodkovom zabezpečení účastníkov odboja,[35]) sa zvyšujú takto:

mesačná výška dôchodku Kčs	zvýšenie mesačne Kčs
do 900	60
od 901 do 950	60
od 951 do 1000	70
od 1001 do 1050	80
od 1051 do 1100	90
od 1101 do 1150	100
od 1151 do 1200	120
od1201 do 1250	140
od 1251 do 1300	160
od 1301 do 1350	180
od 1351 vyššie	200.

§ 137
Zvýšenie starobných a invalidných dôchodkov priznaných predpisov platných po 31. decembri 1956, prípadne po 31. marci 1962

(1) Srarobné a invalidné dôchodky priznané pred 1. januárom 1976 podľa predpisov platných po 31. decembri 1956 pre dôchodkové zabezpečenie pracovníkov v pracovnom pomere (príslušníkov ozbrojených síl), a ak ide o dôchodok z dôchodkového zabezpečenia (poistenia) družstevných roľníkov, podľa predpisov platných po 31. marci 1962, aj pokiaľ boli novovymerané, sa zvyšujú o mesačnú sumu určenú

a) podľa obdobia, do ktorého spadá deň, od ktorého bol dôchodok priznaný, prípadne naposledy priznaný, pokiaľ sa neustanovuje inak v odsekoch 2 a 3, a

b) podľa výšky dôchodku takto:

mesačná výška dôchodku Kčs	zvýšenie mesačne Kčs k dôchodku priznanému v rokoch					
	1957 až 1965	1966 až 1967	1968 až 1969	1970 až 1971	1972 až 1973	1974 až 1975
do 900	100	70	60	50	40	30
od 901 do 950	110	70	60	50	45	45
od 951 do 1000	120	70	60	60	55	55
od 1001 do 1010	130	70	65	65	60	60
od 1011 do 1020	130	70	65	65	65	65
od 1021 do 1030	130	75	70	70	70	70
od 1031 do 1040	130	80	75	75	75	75
od 1041 do 1050	130	80	80	80	80	80
od 1051 do 1060	140	85	85	85	85	85
od 1061 do 1070	140	85	85	85	85	85
od 1071 do 1080	140	90	90	90	90	90
od 1081 do 1090	140	90	90	90	90	90
od 1091 do 1100	140	95	95	95	95	95
od 1101 do 1110	150	95	95	95	95	95
od 1111 do 1120	150	100	100	100	100	100
od 1121 do 1130	150	105	105	105	105	105
od 1131 do 1140	150	105	105	105	105	105
od 1141 do 1150	150	110	110	110	110	110
od 1151 do 1160	160	110	110	110	110	110
od 1161 do 1170	160	115	115	115	115	115
od 1171 do 1180	160	115	115	115	115	115
od 1181 do 1190	160	120	120	120	120	120
od 1191 do 1200	160	120	120	120	120	120
od 1201 do 1210	170	125	125	125	125	125
od 1211 do 1220	170	130	130	130	130	130
od 1221 do 1230	170	130	130	130	130	130
od 1231 do 1240	170	135	135	135	135	135
od 1241 do 1250	150	110	110	110	110	110
od 1251 do 1260	180	145	145	145	145	145
od 1261 do 1270	180	150	150	150	150	150
od 1271 do 1280	180	150	150	150	150	150
od 1281 do 1290	180	155	155	155	155	155
od 1291 do 1300	180	160	160	160	160	160
od 1301 do 1310	190	165	165	165	165	165
od 1311 do 1320	190	170	170	170	170	170
od 1321 do 1330	190	175	175	175	175	175
od 1331 do 1340	190	180	180	180	180	180

od 1341 do 1350	190	180	180	180	180	180
od 1351 do 1360	200	185	185	185	185	185
od 1361 do 1370	200	190	190	190	190	190
od 1371 do 1380	200	195	195	195	195	195
od 1381 vyššie	200	200	200	200	200	200.

(2) Ak bol starobný alebo invalidný dôchodok, ktorý priznali orgány uvedené v siedmej časti podľa predpisov platných po 31. decembri 1956, vymeraný z priemerného mesačného zárobku (dôchodkového základu) zisteného z hrubých zárobkov za obdobie pred skončením služobného pomeru vojaka z povolania, príslušníka Zboru národnej bezpečnosti alebo príslušníka zborov nápravnej výchovy, určuje sa zvýšenie dôchodku podľa obdobia, do ktorého spadá deň skončenia služobného pomeru; pokiaľ sa služobný pomer skončil pred 1. januárom 1957, považuje sa za deň skončenia služobného pomeru 1. január 1957.

(3) Ak ide o starobný a invalidný dôchodok a ak deň, od ktorého sa dôchodok priznal podľa predpisov uvedených v odseku 1, spadá do obdobia po 31. decembri 1975, patrí k dôchodku zvýšenie, aké by patrilo, keby sa bol taký dôchodok priznal v roku 1975.

§ 138
Zvýšenie starobných a invalidných dôchodkov zo zamestnaní I. pracovnej kategórie

(1) Starobné a invalidné dôchodky (§ 136 a 137) priznané zo zamestnaní I. pracovnej kategórie, ktoré sú vyššie ako 1400 Kčs mesačne, sa zvyšujú takto:

mesačná výška dôchodku	zvýšenie mesačne
Kčs	Kčs
od 1401 do 1600	230
od 1601 do 1800	260
od 1801 vyššie	280.

(2) Zvýšenie podľa predchádzajúceho odseku patrí aj k starobnému alebo invalidného dôchodku, ktorý je vyšší ako 1400 Kčs mesačne a ide o dôchodok

a) účastníka odboja I. skupiny,

b) požívateľa dôchodku z dôchodkového zabezpečenia vojakov z povolania, príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti a príslušníkov zborov nápravnej výchovy, pokiaľ pre starobný a invalidný dôchodok platila najvyššia výmera dôchodku určená pevnými sumami pre dôchodok priznaný zo služby zaradenej do I. kategórie funkcií,

c) na ktorý vznikol nárok baníkovi podľa predpisov o baníckom penzijnom poistení alebo o dôchodkovom poistení baníkov platných pred 1. januárom 1957, a o dôchodok (§ 136), ktorého požívateľ vykonával najmenej 20 rokov iné práce (službu v ozbrojených silách), ktoré by podľa predpisov platných po 30, júni 1964 odôvodňovali zaradenie jeho zamestnania (služby) do I. pracovnej kategórie, alebo sa stal invalidným následkom pracovného úrazu, ktorý utrpel pri plnení pracovných úloh v takom zamestnaní (následkom úrazu alebo ochorení vzniknutých pri výkone takej služby v ozbrojených silách) alebo v priamej súvislosti s ním.

§ 139
Zvýšenie starobných a invalidných dôchodkov zo zamestnaní II. pracovnej kategórie

(1) Starobné a invalidné dôchodky (§ 136 a 137) priznané zo zamestnaní II. pracovnej kategórie, ktoré sú vyššie ako 1400 Kčs mesačne, sa zvyšujú o sumu 230 Kčs mesačne.

(2) Zvýšenie podľa predchádzajúceho odseku patrí aj k starobnému alebo invalidnému dôchodku, ktorý je vyšší ako 1400 Kčs mesačne, a ide o dôchodok

a) účastníka odboja II. skupin

b) požívateľa dôchodku z dôchodkového zabezpečenia vojakov z povolania, príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti a príslušníkov zborov nápravnej výchovy, pokiaľ pre také dôchodky platia najvyššia výmera určená pevnou sumou 1800 Kčs mesačne,

c) na ktorý vznikol nárok pracovníkovi podľa doterajších predpisov , ak bol zamestnaný dovedna najmenej 20 rokov v I. alebo II. pracovnej kategórii, ktorému však nevznikol podľa týchto predpisov na dôchodok zo zamestnania I (II.) pracovnej kategórie,

d) ktorého požívateľ vykonával najmenej 20 rokov práce, ktoré by podľa predpis platných po 30. júni 1964 odôvodňovali zaradenie jeho zamestnania (pracovnej činnosti) alebo v priamej súvislosti s ním.

§ 140

Starobné a invalidné dôchodky (§ 137 a 139), ktorých výška bola podľa doterajších predpisov obmedzená ku dňu vzniku nároku na dôchodok 70 %, prípadne 60 % priemerného mesačného zárobku (priemernej mesačnej pracovnej odmeny), invalidné dôchodky, ktoré boli takto obmedzené a zvýšené pre úplnú invaliditu následkom pracovného úrazu, a dôchodky účastníkov odboja sa zvýšia o sumu osobitnej dane z dôchodku zrazenej zo základu na vyrubenie osobitnej dane z dôchodku,[36]) ak zvýšenie o sumu tejto dane je výhodnejšie ako suma zvýšenia patriaca podľa predchádzajúcich ustanovení.

§ 141
Zvýšenie čiastočného invalidného dôchodku

Čiastočný invalidný dôchodok priznaný pred 1. januárom 1976 podľa predpisov platných pre dôchodkové zabezpečenie pracovníkov v pracovnom pomere (príslušníkov ozbrojených síl) alebo podľa predpisov platných pre dôchodkové zabezpečenie (poistenie) družstevných roľníkov sa zvyšuje o polovicu mesačnej sumy, ktorá by patrila podľa § 136 až 140 k invalidnému dôchodku rovnajúcemu sa dvojnásobku tohto čiastočného invalidného dôchodku, a pokiaľ k nemu patril osobitný prídavok, dvojnásobku súčtu čiastočného invalidného dôchodku a osobitného prídavku.

§ 142
Zvýšenie vdovských dôchodkov

Vdovské dôchodky vymerané z dôchodkov uvedených v § 136 až 139 sa zvyšujú takto:

mesačná výška dôchodku	zvýšenie mesačne
Kčs	Kčs
do 900	30
od 901 do 950	40
od 951 do 1000	50
od 1001 do 1050	60
od 1051 do 1100	80
od 1101 do 1150	100
od 1151 do 1200	120
od 1201 do 1250	140
od 1251 do 1300	160
od 1301 vyššia	170.

Pritom vdovské dôchodky vymerané z dôchodkov uvedených v § 136 sa zvyšujú najmenej o 40 Kčs mesačne a vdovské dôchodky vymerané z dôchodku pracujúcich, ktorí zomreli v období od 1. januára 1957 (od 1. apríla 1962, ak ide o družstevných roľníkov) do 31. decembra 1968, alebo ktorým v tomto období vznikol nárok na dôchodok po 31. decembri 1968, ktorý však bol vymeraný z priemerného mesačného zárobku za obdobie ukončené pred 1. januárom 1968, sa zvyšujú najmenej o 50 Kčs mesačne.

§ 143
Zvýšenie sirotských dôchodkov

Sirotské dôchodky vymerané z dôchodkov uvedených v § 136 až 139 sa zvyšujú o sumu 30 Kčs mesačne; ak sirotský dôchodok ani po tomto zvýšení nedosahuje najnižšiu výmeru (§ 41 ods. 3 a 4), upraví sa, ak ide o jednostranne osirelé dieťa, na 300 Kčs mesačne, a ak ide o obojstranne osirelé dieťa, na 500 Kčs mesačne.

Spoločné ustanovenia o zvyšovaní dávok

§ 144

(1) Zvýšenie sa prizná k mesačnej sume dôchodku, ktorá s prípadným zvýšením dôchodku podľa doterajších predpisov patrí k 31. decembru 1975, po znížení o osobitnú daň z dôchodku, pokiaľ jej bol dôchodok podrobený, a po pripočítaní osobitného prídavku[37]) k tomuto dôchodku; ak sa osobitný prídavok priznal k úhrnu dôchodkov toho istého požívateľa, pripočíta sa celý osobitný prídavok k starobnému, invalidnému alebo čiastočnému invalidnému dôchodku, ku ktorému sa priznáva zvýšenie (§ 145), a ak ide o úhrn vdovského a sirotského dôchodku, k vdovskému dôchodku. Pripočítaním k dôchodku nárok na osobitný prídavok zaniká. Zvýšenie pre bezvládnosť, výchovné ani dôchodok z dôchodkového pripoistenia[38]) sa do mesačnej sumy dôchodku nezapočítava.

(2) Ak je výplata dôchodku obmedzená pre ďalšie zamestnanie dôchodcu po vzniku nároku na dôchodok, pre ústavné alebo iné zaopatrenie dôchodcu alebo pre zrážky vykonávané z dôchodku podľa predpisov o výkone súdnych rozhodnutí, posudzuje sa nárok na zvýšenie dôchodku aj výška osobitného prídavku (odsek 1) podľa nezníženého dôchodku; obdobne sa postupuje, ak požívateľka vdovského dôchodku má zárobok, pre ktorý sa kráti vdovský dôchodok.

(3) Ak starobný (invalidný) dôchodok účastníka odboja nedosahuje ani po zvýšení dôchodku sumy uvedené v § 56 ods. 2, zvýši sa na príslušnú najnižšiu výmeru; to tiež platí, ak ide o vdovský dôchodok účastníčky odboja priznaný v najnižšej výmere starobného a invalidného dôchodku. Ak vdovský dôchodok vdovy po účastníkovi odboja nedosiahne ani po jeho zvýšení sumu 600 Kčs mesačne, zvýši sa na túto sumu; na rovnakú sumu sa zvýši starobný (invalidný) dôchodok vdovy po účastníkovi odboja, ktorá nemá nárok na vdovský dôchodok. Ak dôchodok (úhrn dôchodkov) patriaci rodičom účastníka odboja (§ 60) ani po zvýšení nedosahuje sumu 1100 Kčs mesačne, ak ide o manželskú dvojicu, zvýši sa dôchodok na túto výmeru. Toto zvýšenie dôchodku sa vykoná na žiadosť.

(4) Zvýšenie patrí za splnenia ostatných podmienok aj k dôchodku upravenému už prv podľa predpisov o najnižšej výmere dôchodkov,[39]) ktoré sú jediným zdrojom príjmu (jediným alebo hlavným zdrojom výživy) dôchodcu; osobitné podmienky ustanovené na úpravu dôchodku na uvedenú najnižšiu výmeru sa inak nemenia.

(5) Ak dôchodok ani po zvýšení spolu s iným príjmom dôchodcu a rodinných príslušníkov odkázaných na jeho dôchodok nedosahuje novourčenú najnižšiu výmeru dôchodku, ktorý je

jediným zdrojom príjmu, zvýši sa na žiadosť dôchodok tak, aby spolu s príjmom dôchodcu a takých rodinných príslušníkov dosiahol túto najnižšiu výmeru (§ 42).

(6) Dôchodky vyplácané do cudziny sa zvyšujú podľa predchádzajúcich ustanovení. Ak sa vypláca čiastkový dôchodok, patrí zvýšenie v pomernej časti, v akej sa priznal čiastkový dôchodok podľa československých predpisov, a to aj v prípade jeho výplaty do cudziny. Ak podľa medzištátneho dohovoru patrí dôchodcovi pri jeho trvalom pobyte v Československej socialistickej republike dôchodok len podľa československých predpisov, zvýši sa dôchodok podľa roka jeho priznania v zmluvnom štáte , z ktorého dôchodca presídlil do Československej socialistickej republiky.

(7) Dôchodok po pripočítaní osobitného prídavku so zvýšením dôchodku podľa tejto časti zákona a s akýmkoľvek iným dôchodkom z dôchodkového zabezpečenia (poistenia) nesmie presahovať sumu 3000 Kčs mesačne.

(8) Zvýšenie o sumu nepresahujúcu 200 Kčs mesačne sa poskytuje bez žiadosti. Zvýšenie nad túto sumu sa poskytuje na žiadosť. Tak isto sa na žiadosť poskytne rozdiel medzi sumou osobitnej dane z dôchodku a sumou zvýšenia dôchodku patriacou podľa predchádzajúcich ustanovení, ak je daň vyššia ako toto zvýšenie. Zvýšenie k dôchodkom vyplácaným orgánmi uvedenými v siedmej časti sa poskytuje vždy bez žiadosti. Zvýšenie dôchodku patrí začínajúc splátkou dôchodku splatnou v januári 1976.

§ 145

(1) Ak sa splnia podmienky pre zvýšenie starobného, invalidného alebo čiastočného invalidného dôchodku a súčasne pre zvýšenie vdovského alebo sirotského dôchodku toho istého požívateľa, zvyšuje sa starobný dôchodok, invalidný alebo čiastočný invalidný dôchodok a pri súbehu so sirotským dôchodkom v rozsahu ďalej uvedenom aj sirotský dôchodok. Zvýšenie starobného, invalidného alebo čiastočného invalidného dôchodku nesmie však byť menšie ako zvýšenie, ktoré by patrilo k starobnému (invalidnému) dôchodku priznanému v roku 1975 vo výške zodpovedajúcej úhrnu dôchodkov, ani menšie, než je suma osobitnej dane z dôchodku, o ktorú sa tento úhrn dôchodkov znížil. Sirotský dôchodok sa upraví na 300 Kčs mesačne, ak ide o jednostranne osirelé dieťa, a na 500 Kčs mesačne, ak ide o obojstranne osirelé dieťa, ak tento dôchodok nedosahuje pred úpravou pre súbeh dôchodkov tieto sumy. Ak sú splnené podmienky zvýšenia vdovského dôchodku a sirotského dôchodku toho istého požívateľa, zvyšuje sa vdovský dôchodok a za podmienky a do výšky ustanovených v predchádzajúcej vete sa upraví aj sirotský dôchodok. Ak sa pri súbehu dôchodkov znížil starobný, invalidný, čiastočný invalidný alebo vdovský dôchodok, určí sa suma zvýšenia podľa výšky nezníženého dôchodku. Suma zvýšenia sa pre súbeh dôchodkov neznižuje na polovicu.

(2) Ak zanikne nárok na dôchodok, ktorý sa zvýšil pri súbehu (odsek 1) s vdovským (sirotským) dôchodkom, zvýši sa vdovský (sirotský) dôchodok podľa predchádzajúcich ustanovení.

DEVIATA ČASŤ
PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

PRVÝ DIEL
PRECHODNÉ USTANOVENIA

§ 146
Základné ustanovenia

(1) Podľa tohto zákona sa posudzujú od 1. januára 1976 aj nároky na dávky, ktorých podmienky sa splnili pred týmto dňom a nezakladali nárok na dávky podľa doterajších predpisov.

(2) O nárokoch na dávky, ktoré vznikli pred 1. januárom 1976 a o ktorých sa do tohto dňa právoplatne nerozhodlo, sa rozhodne podľa doterajších predpisov s odchýlkami podľa ďalších ustanovení.

(3)Dávky dôchodkového zabezpečenia priznané podľa predpisov platných pred 1. januárom 1976 sa považujú za dávky podľa tohto zákona, a to vo výške, v akej patrili k 31. decembru 1975 po znížení o osobitnú daň z dôchodku, pokiaľ jej boli podrobené, a po úprave podľa ôsmej časti. Ak osobitný prídavok k dávke, ktorá nebola upravená podľa ôsmej časti, patril, platia ustanovenia § 144 ods. 1 a 2 o osobitnom prídavku obdobne. Ďalšie trvanie nároku na tieto dávky sa posudzuje podľa tohto zákona s odchýlkami podľa ďalších ustanovení.

§ 147
Doba zamestnania

(1) Doba pracovného pomeru pred 1. októbrom 1948 , ktorá sa nepovažovala za dobu zamestnania podľa doterajších predpisov, nie je dobou zamestnania ani podľa tohto zákona, ak pracovník vykonával zároveň samostatnú zárobkovú činnosť, ktorá bola hlavným zdrojom jeho obživy.

(2) Doba služby v tzv. vládnom vojsku, doba služby vojakov z povolania v armáde tzv. slovenského štátu a doba služby tých príslušníkov polície a četníctva, ktorí boli prijatí do služieb v čase neslobody, sa nezapočítava do doby zamestnania; doby takej služby sa však započítavajú v rozsahu, v akom sa kryjú s dobou účasti na boji proti fašizmu.

§ 148
Pracovné kategórie

Zaradenie zamestnania (pracovnej činnosti) vykonávaného pred 1. januárom 1976 do I. alebo II. pracovnej kategórie sa určuje po 31. decembri 1975 podľa ustanovení tohto zákona, ak sú pre pracujúceho výhodnejšie a nevznikol mu nárok na dôchodok pred 1. januárom 1976; pokiaľ však bolo zaradenie zamestnania vykonávaného pred 1. júlom 1964 do I. alebo II. pracovnej kategórie výhodnejšie podľa predpisov platných do tohto dňa, určuje sa zaradenie podľa nich.

§ 149
Zachovanie skoršieho priemerného zárobku (priemernej mesačnej pracovnej odmeny) na výpočet dôchodku

(1) Ak dôchodca požíva alebo požíval starobný, invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok, dôchodok za výsluhu rokov alebo výsluhový dôchodok vymeraný podľa predpisov platných pred 1. júlom 1964 z priemerného ročného zárobku (dôchodkového základu), nesmie sa starobný dôchodok, invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok alebo dôchodok za výsluhu rokov (čiastočný dôchodok za výsluhu rokov) vymerať z nižšieho priemerného mesačného zárobku, než by bola dvanástina priemerného ročného zárobku alebo dôchodkový základ, z ktorého sa vymeral skorší dôchodok.

(2) Ak dôchodca požíva alebo požíval starobný alebo invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok vymeraný z priemernej mesačnej pracovnej odmeny, platí ustanovenie § 14 ods.6 aj tu.

§ 150
Zachovanie dôchodkového pásma a skoršej základnej výmery na výpočet dôchodku

(1) Členom jednotných roľníckych družstiev, ktorým vznikne nárok na starobný alebo invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok do 31. decembra 1980, sa základná výmera dôchodku a jej

zvýšenie určí podľa dôchodkového pásma ustanoveného doterajšími predpismi o dôchodkovom zabezpečení družstevných roľníkov,[40]) pokiaľ by to bolo výhodnejšie než vymeranie dôchodku podľa tohto zákona.

(2) Ak dôchodca požíva alebo požíval dôchodok z dôchodkového zabezpečenia družstevných roľníkov, ktorého základná výmera bola určená dôchodkovým pásmom, nesmie byť do 31. decembra 1980 základná výmera starobného a invalidného (čiastočného invalidného) dôchodku nižšia ako skoršia základná výmera určená dôchodkovým pásmom.

Starobný dôchodok

§ 151

Nároky na starobný dôchodok vzniknuté pred 1. januárom 1976, patriace pri dosiahnutí veku odlišného od veku ustanoveného týmto zákonom a za dobu zamestnania (pracovnej činnosti) kratšiu ako 25 rokov, sa zachovávajú a posudzujú podľa doterajších predpisov. To platí obdobne, aj pokiaľ ide o nároky na pomerný starobný dôchodok vzniknuté podľa predpisov platných pred 1. júlom1964.

§ 152

(1) Výška plného starobného dôchodku pracujúcich, ktorí splnili podmienky nároku na tento dôchodok pred 1. januárom 1976, sú po vzniku nároku na plný starobný dôchodok nepretržite zamestnaní k 31. decembru 1975 a nepoberali starobný dôchodok ani jeho časť, sa posudzuje podľa tohto zákona.

(2) Nárok na dôchodok podľa predchádzajúceho odseku sa zvyšuje za dobu ďalšieho zamestnania

a) vykonávaného pred 1. januárom 1976 podľa doterajších predpisov,

b) vykonávaného po 31. decembri 1975 podľa tohto zákona (§ 21).
Ustanovenie § 23 ods. 6 platí aj tu.

(3) Starobný dôchodok (odsek 1) aj jeho zvýšenie za dobu ďalšieho zamestnania sa vypočíta z priemerného mesačného zárobku zisteného pred rokom, v ktorom pracujúci skončil zamestnanie (§14 ods. 3), pokiaľ je tento výpočet pre neho výhodnejší.

(4) Ak je to pre pracujúceho, ktorý inak spĺňa podmienky uvedené v odseku 1, výhodnejšie, určí sa výška starobného dôchodku podľa doterajších predpisov; ustanovenia odsekov 2 a 3, § 23 ods. 3 a 4 a § 137 ods. 3 platia aj tu.

(5) Výška plného starobného dôchodku pracujúcich, ktorí splnili podmienky nároku na tento dôchodok pred 1. januárom 1976, nespĺňajú však ostatné podmienky uvedené v odseku 1, sa posudzuje podľa doterajších predpisov. Nárok na dôchodok za dobu ďalšieho zamestnania sa zvyšuje podľa odseku 2 a zvýšenie sa vypočíta z priemerného mesačného zárobku, z ktorého bol vymeraný starobný dôchodok; ak však pracujúci bol po vzniku nároku na starobný dôchodok nepretržite zamestnaný a poberal starobný dôchodok alebo jeho časť, považuje sa 31. december 1975 za deň skončenia zamestnania na zistenie priemerného mesačného zárobku, pokiaľ to pri poberaní starobného dôchodku alebo jeho časti doterajšie predpisy umožňovali a ak je to pre pracujúceho výhodnejšie. Ustanovenie § 23 ods. 3 a 4, pokiaľ ide o najvyššiu výmeru starobného dôchodku spolu so zvýšením za dobu ďalšieho zamestnania po vzniku nároku na tento dôchodok, platí aj tu.

§ 153

Pracujúcemu, ktorému vznikol pred 1. januárom 1976 nárok na starobný dôchodok určený dôchodkovým pásmom podľa doterajších predpisov o dôchodkovom zabezpečení družstevných roľníkov za dobu pracovnej činnosti kratšiu ako 25 rokov, ktorý spĺňa podmienku nepretržitého zamestnania uvedenú v § 152 ods. 1 a nepoberal starobný dôchodok, sa prizná starobný dôchodok vo výške ustanovenej v § 19 a 22, ak je výhodnejší než starobný dôchodok podľa doterajších predpisov. Ak sa uvedený starobný dôchodok priznal podľa tohto zákona, ustanovenie § 23 platí aj tu.

§ 154

(1) Pracujúcim, ktorí splnili podmienky nároku na pomerný starobný dôchodok pred 1. januárom 1976 a sú po 31. decembri 1975 zamestnaní, sa zvyšuje nárok na starobný dôchodok za dobu ďalšieho zamestnania

a) vykonávaného pred 1. januárom 1976 podľa doterajších predpisov,

b) vykonávaného po 31. decembri 1975 podľa tohoto zákona (§ 22).

(2) Ustanovenia § 14 ods. 3, § 23 ods. 6, § 137 ods. 3 a § 152 ods. 5 platia obdobne.

§ 155
Invalidný a čiastočný invalidný dôchodok

(1) Ak sa požívateľ invalidného dôchodku, na ktorý vznikol nárok pred 1. januárom 1976, stal po 31. decembri 1975 len čiastočne invalidným, vymeria sa čiastočný invalidný dôchodok podľa ustanovení tohto zákona, nesmie však byť nižší ako polovica doterajšieho invalidného dôchodku, včítane osobitného prídavku a akéhokoľvek iného zvýšenia; ak sa však invalidný dôchodok ako jediný zdroj príjmu dôchodcu a rodinných príslušníkov odkázaných na jeho dôchodok zvýšil, suma zvýšenia dôchodku z tohto dôvodu sa odpočíta pred výpočtom polovice doterajšieho dôchodku.

(2) Ak sa požívateľ čiastočného invalidného dôchodku, na ktorý vznikol nárok pred 1. januárom 1976, stal po 31. decembri 1975 úplne invalidným, vymeria sa invalidný dôchodok podľa ustanovení tohto zákona; tento dôchodok však nesmie byť nižší ako doterajší čiastočný invalidný dôchodok, včítane osobitného prídavku a akéhokoľvek iného zvýšenia.

(3) Požívateľovi invalidného dôchodku, ktorý je zamestnaný po 31. decembri 1975, sa pre nárok na nové vymeranie tohto dôchodku (§33) započítava do doby 5 rokov zamestnania aj doba zamestnania vykonávaného po vzniku nároku na tento dôchodok pred 1. januárom 1976.

(4) Ak zanikol alebo zanikne nárok na invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok vzniknutý pred 1. januárom 1976 a do dvoch rokov po zániku nároku vznikne za účinnosti zákona znovu nárok na taký dôchodok, nesmie byť novopriznaný dôchodok nižší, než bol skorší dôchodok ku dňu zániku nároku.

§ 156
Vdovský (sirotský) dôchodok

(1) Ak vdovský dôchodok nepatril podľa doterajších predpisov preto, že manželstvo bolo uzavreté po 60. roku veku pracujúceho (dôchodcu) a netrvalo aspoň dva roky, prizná sa na žiadosť tento dôchodok za splnenia ostatných podmienok nároku, najskôr však od 1. januára 1976; pritom sa výška vdovského dôchodku určí podľa predpisov platných pred týmto dňom.

(2) Ak sa vdovský dôchodok nevyplácal alebo ak sa vyplácal v zníženej výmere preto, že vdova žije v spoločnej domácnosti s druhom, obnoví sa na žiadosť výplata vdovského dôchodku v plnej výške, najvčaššie však od 1. januára 1976.

(3) K vdovskému dôchodku podľa odsekov 1 a 2 patrí zvýšenie podľa § 142.

(4) Ak zanikol alebo zanikne nárok na vdovský alebo sirotský dôchodok vzniknutý pred 1. januárom 1976 a do dvoch rokov po zániku nároku vznikne za účinnosti zákona znovu nárok na taký dôchodok, platí ustanovenie § 155 ods. 4 obdobne.

(5) Ak pri súbehu vdovského a starobného (invalidného) dôchodku priznaných pred 1. januárom 1976 prevyšuje úhrn dôchodkov najvyššiu výmeru úhrnu dôchodkov pri súbehu (§ 66), znižuje sa začínajúc splátkou dôchodku splatnou v januári 1976 vdovský dôchodok o sumu, o ktorú úhrn priznaných dôchodkov prevyšuje túto najvyššiu výmeru, prípadne sa vdovský dôchodok nevypláca; dôchodok sa podľa ôsmej časti zvýši po tejto úprave.

(6) Vdovský dôchodok družky patriaci k 30. júnu 1964 sa zachováva za rovnakých podmienok ako vdovský dôchodok vdovy.

(7) Ustanovenia tohto zákona o rozvedených ženách sa vzťahujú aj na ženy rozlúčené a rozvedené podľa skorších predpisov.

§ 157
Nároky na niektoré dávky z čias pred 1. januárom 1957

(1) Dávky poskytované podľa prv platných predpisov, a to :

a) úrazové dôchodky vyplácané podľa predpisov o dôchodkovom poistení platných pred 1. januárom 1957,

b) zaopatrovacie pôžitky priznané podľa zákona č. 164/1946 Zb. o starostlivosti o vojenských a vojnových poškodencoch a obete vojny a fašistickej perzekúcie,

c) prídavok za zranenie priznaný občanovi, na ktorého sa vzťahuje § 81 ods. 4 zákona č. 76/1922 Zb. o vojenských zaopatrovacím požitkoch, alebo vojenskému invalidovi zo stavu mužstva z čias pred prvou svetovou vojnou,

d) dôchodky rodičov a súrodencov priznené podľa predpisov o dôchodkovom poistení (zaopatrení) platných pred 1. januárom 1957,

e) príspevky (starobné, úrazové, nadlepšovacie a iné príspevky) podľa § 6 zákona č. 16/1947 Zb. o umiestnení a inom zaopatrení zamestnancom na skonfiškovanom poľnohospodárskom majetku a ich rodinných príslušníkov,

môžu sa znížiť alebo odňať, len pokiaľ by to pripúšťali uvedené predpisy a ak nie je ďalej uvedené inak.

(2) Ak sa niektorá z dávok uvedených v predchádzajúcom odseku vypláca k 31. decembru 1975 popri starobnom, invalidnom (čiastočnom invalidnom), vdovskom alebo sirotskom dôchodku, zlučuje sa s týmto dôchodkom do jediného dôchodku a považuje sa za tento dôchodk; nárok na doterajšiu dávku o jej zlúčení zaniká. Ak sa požívateľovi úrazového dôchodku, zaopatrovacích požitkov alebo prídavkov za zaranenie uvedených v odseku 1 písm a) až c) prizná invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok a pritom vznikla zhoršením následkov úrazu (poskodenia zdravia), pre ktorý sa mu priznala doterajšia dávka, zaniká nárok na túto dávku.

(3) Ak požívateľovi niektorej z dávok uvedených v odseku 1 vznikne nárok na dôchodok z dôchodkového zabezpečenia, platí o súbehu týchto nárokov obdobne § 65 ods. 2 a § 66; po úprave podľa týchto ustanovení sa dávka zlučuje s dôchodkom z dôchodkového zabezpečenia do jediného

dôchodku a považuje sa za tento dôchodok; nárok na doterajšiu dávku po jej zlúčení zaniká. Takto zlúčený dôchodok vypláca orgán, ktorý vyplácal vyšší dôchodok.

§ 158
Zachovanie nárokov z pracovnej činnosti v jednotnom roľníckom družstve

(1) Pre nároky na dávky dôchodkového zabezpečenia sa hodnotí aj pracovná činnosť vykonávaná v období od 1. januára 1957 do 31. decembra 1975 občanmi (spolupracujúcimi členmi rodiny člena jednotného roľníckeho družstva a inými pracujúcimi), ktorí neboli členmi jednotného roľníckeho družstva, ani neboli v ňom v pracovnom pomere, vykonávali sústavne a pravidelne práce v jednotnom roľníckom družstve, podrobovali sa pracovným príkazom družstva a boli z tohto dôvodu zúčastnení na dôchodkovom zabezpečení (poistení) družstevných roľníkov.

(2) Do času, než sa po 31. decembri 1975 upraví členský, prípadne pracovnoprávny vzťah občanov uvedených v predchádzajúcom odseku k jednotnému roľníckemu družstvu, najdlhšie však do 31. decembra 1976, sa ich pracovná činnosť vykonávaná v družstve posudzuje pre ich nároky z dôchodkového zabezpečenia podľa doterajších predpisov a pre ich nároky na dávky zo zabezpečenia v chorobe, zabezpečenia matky a dieťaťa podľa predpisov o zabezpečení v chorobe, zabezpečení matky a dieťaťa družstevných roľníkov.

§ 159
Úprava výšky dôchodkov rodičov a súrodencov

Dôchodky rodičov a súrodencov priznané podľa predpisov o dôchodkovom poistení (zaopatrení) platných pred 1. januárom 1957, ktoré sú jediným zdrojom príjmu dôchodcu, sa zvýšia na sumu 880 Kčs mesačne; ak má dôchodca aj iný príjem (dôchodok), zvýši sa dôchodok rodičov a súrodencov tak, aby úhrn tohto dôchodku a iného príjmu (dôchodku) bol 880 Kčs mesačne. Ak je na dôchodok odkázaný aj rodinný príslušník (§ 42 ods. 2) dôchodcu, zvýši sa tento dôchodok na sumu 1500 Kčs mesačne; ak má dôchodca alebo taký rodinný príslušník aj iný príjem (dôchodok), zvýši sa dôchodok rodičov a súrodencov tak, aby úhrn tohto dôchodku a iného príjmu (dôchodku) bol 1500 Kčs mesačne. Ustanovenie § 42 ods. 4 platí obdobne. Dôchodok sa zvýši na žiadosť.

§160
Sociálny dôchodok účastníka odboja

(1) Sociálny dôchodok priznaný účastníkovi odboja pred 1. januárom 1976 vo výške nedosahujúcej sumu uvedenú v § 59 ods. 1 sa zvyšuje na sumu zodpovedajúcu skupine, do ktorej je účastník odboja zaradený. Zvýšenie sa uskutoční na žiadosť, najskôr však začínajúc splátkou splatnou v januári 1976.

(2) Sociálny dôchodok vdovy po účastníkovi odboja priznaný pred 1. januárom 1976 sa zvyšuje na sumu 600 Kčs mesačne; ustanovenie odseku 1 druhej vety platí aj tu.

§ 161
Úprava zaopatrovacieho príspevku

(1) Zaopatrovací príspevok, ktorý sa vypláca podľa predpisov platných pred 1. januárom 1976 členom rodín občanov vykonávajúcich službu v ozbrojených silách, sa upraví podľa tohto zákona, a pokiaľ im podľa tohto zákona nepatrí, jeho výplata sa zastaví začínajúc januárom 1976.

(2) Ak členovi jednotného roľníckeho družstva vyplácal pred 1. januárom 1976 národný výbor zaopatrovací príspevok za dobu vojenského cvičenia vykonávaného po 31. decembri 1975, nevzniká mu za tú istú dobu voči jednotnému roľníckemu družstvu nárok na náhradu pracovnej odmeny.

DRUHÝ DIEL
ODCHYLNÉ USTANOVENIA PRE DÔCHODKOVÉ ZABEZPEČENIE VOJAKOV Z POVOLANIA, PRÍSLUŠNÍKOV ZBORU NÁRODNEJ BEZPEČNOSTI A PRÍSLUŠNÍKOV ZBOROV NÁPRAVNEJ VÝCHOVY

§ 162

(1) Doba služby vykonávanej v armáde Československej republiky od 28. októbra 1918 do 31. decembra 1939 a doba služby vykonávanej pred 9. májom 1945 v bývalých ozbrojených zboroch sa pre nárok na dôchodok hodnotí ako doba zamestnania III. pracovnej kategórie, s výnimkou činnosti výkonného letca, ktorá sa hodnotí ako doba služby v ozbrojených silách v I. kategórii funkcií. Ustanovenie § 147 ods. 2 platí aj tu.

(2) Doba účasti na národnom boji za oslobodenie sa hodnotí ako služba v ozbrojených silách v I. kategórii funkcií.

(3) Doba služby vykonávanej v ozbrojených silách a bezpečnostných zboroch od 9. mája 1945 do 31. decembra 1964 sa hodnotí ako výkon funkcie I. kategórie; doba tejto služby po 31. decembri 1964 sa zaraďuje do I. (II.) kategórie funkcií.

(4) Ak nárok na dôchodok vznikol po 31. decembri 1975, určuje sa zaradenie služby vykonávanej po 31. decembri 1964 do I. alebo II. kategórie funkcií podľa predpisov platných po 31. decembri 1975; ak sú ustanovenia skorších predpisov výhodnejšie, určuje sa zaradenie služby podľa týchto predpisov.

§ 163

Ministri národnej obrany a vnútra Československej socialistickej republiky a ministri vnútra republík môžu povoľovať výnimky z podmienky 20 rokov služby v I. alebo v II. kategórii funkcií ustanovenej pre vznik nároku na dôchodok vojakovi z povolania, ktorý túto podmienku nemôže splniť ku dňu dosiahnutia veku 55 alebo 57 rokov alebo pre skončenie služobného pomeru zo zdravotných dôvodov a zúčastňoval sa na budovaní a upevňovaní ozbrojených síl.

§ 164

Ak dôchodca požíva alebo požíval starobný (výsluhový), invalidný alebo čiastočný invalidný dôchodok vymeraný z dôchodkového základu podľa predpisov platných pred 1. októbrom 1964, nesmie sa starobný, invalidný alebo čiastočný invalidný dôchodok a dôchodok za výsluhu rokov vymerať z nižšieho priemerného mesačného zárobku, než by bol dôchodkový základ upravený podľa doterajších predpisov.41)

§ 165

(1) Občanovi, ktorý bol vojakom z povolania a získal nárok na výsluhový dôchodok podľa predpisov platných pred 1. októbrom 1964 a ktorému dosiaľ nevznikol nárok na starobný dôchodok, patrí, ak vykonával aspoň 20 rokov službu v ozbrojených silách, starobný dôchodok podľa § 122 ods. 2 a 3, § 123 a 124; ak túto podmienku nespĺňa, patrí mu starobný dôchodok podľa ustanovení platných pre ostatných pracujúcich.

(2) Starobný dôchodok podľa predchádzajúceho odseku nesmie byť však menší, než by bol skorší výsluhový dôchodok s prípadnými úpravami podľa predpisov platných pred 1. januárom 1976 42) a jeho zvýšenie podľa ôsmej časti.

§ 166

Ustanovenia tohto dielu platia obdobne pre príslušníkov zborov nápravnej výchovy.

TRETÍ DIEL
ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

§ 167
Zvýhodnenie dôchodkových nárokov pre výkon mimoriadne škodlivých prác

Vláda Československej socialistickej republiky môže ustanoviť, že pracujúcim, ktorí vykonávali práce mimoriadne škodlivé zdraviu, patrí plný starobný dôchodok a invalidný dôchodok zo zamestnania I. pracovnej kategórie, aj keď vykonávali zamestnanie tejto kategórie po čas kratší ako 20 rokov a vykonávanie takých prác netrvalo ku dňu splnenia ostatných podmienok nároku na dôchodok. Opatrenia urobené v súlade s týmto ustanovením pred 1. januárom 1976 sa považujú za opatrenia podľa tohto ustanovenia.

§ 168
Zvyšovanie dávok

Vláda Československej socialistickej republiky môže nariadením v súlade s dlhodobým programom spoločenskej starostlivosti o rodiny s nezaopatrenými deťmi zvyšovať

a) sadzby výchovného, prípadne príplatok k nemu (§ 46 ods. 2 a 3) a priznávať k nemu jednorázovú výpomoc,

b) najnižšiu výmeru sirotského dôchodku (§ 41 ods. 3 a 4),

c) sumu najvyššej prípustnej hranice vlastného príjmu nezaopatreného dieťaťa pre nárok na sirotský dôchodok (§ 40) a výchovné (§ 46),

d) sadzby zaopatrovacieho príspevku, prípadne príplatok k nemu (§ 74 ods. 1 a 2),

e) sumy najvyššej prípustnej hranice príjmu na priznanie náhrady ušlej pracovnej odmeny členom jednotlivých roľníckych družstiev pri vojenskom cvičení a ďalších druhoch služby v ozbrojených silách (§ 78 ods. 5 a 6).

§ 168a

Vláda Československej socialistickej republiky môže vzhľadom na zmeny, ktoré nastali vo vývoji mzdovej úrovne, nariadením upraviť výšku priemerného mesačného zárobku, z ktorého bol vymeraný skorší dôchodok (§ 14 ods. 6).

§ 169
Výplata dôchodku pri ďalšom zamestnaní alebo inej zárobkovej činnosti a zisťovanie priemerného mesačného zárobku

Vláda Československej socialistickej republiky môže nariadením ustanoviť,

a) za akých podmienok a v akej výške sa poskytuje pri zamestnaní starobný a vdovský dôchodok a bez ohľadu na výšku zárobku dôchodok za výsluhu rokov a sirotský dôchodok z dôchodkového zabezpečenia (poistenia);

b) že sa poskytuje časť starobného dôchodku, aby sa umožnil postupný prechod do starobného dôchodku pracujúcim, ktorí sú zamestnaní po vzniku nároku na tento dôchodok, ak sa vekom zmenila ich pracovná schopnosť tak, že ich zárobok poklesol v dôsledku zmenšeného pracovného úväzku alebo v dôsledku zmeny zamestnania;

c) odchylný spôsob určenia priemerného mesačného zárobku u pracujúcich, ktorí po vzniku nároku na

starobný dôchodok sú nepretržite zamestnaní bez poberania starobného dôchodku alebo jeho časti a spĺňajú podmienky výplaty starobného dôchodku pri zamestnaní.

§ 170
Úprava niektorých dôchodkových nárokov dlhodobo uvoľnených poslancov národných výborov

Vláda Českej socialistickej republiky a vláda Slovenskej socialistickej republiky môžu nariadením ustanoviť, ktoré príjmy sa zahŕňajú do priemerného zárobku dlhodobo uvoľnených poslancov národných výborov a z ktorého obdobia sa zisťuje ich priemerný mesačný zárobok.

§ 171
Odstraňovanie tvrdostí

Tvrdosti, ktoré by sa vyskytli pri vykonávaní tohto zákona, môžu odstraňovať

a) vo svojej pôsobnosti ministri národnej obrany a vnútra Československej socialistickej republiky, ministri práce a sociálnych vecí, vnútra a spravodlivosti republík,

b) príslušné národné výbory, pokiaľ ide o zaopatrovací príspevok, o dávky zo zabezpečenia v chorobe pracujúcich uvedených v § 3 písm. f), o dávky zo zabezpečenia matky a dieťaťa občanov, ktorí poskytujú služby a opravy na základe povolenia národného výboru, jednotlivo hospodáriacich roľníkov a iných samostatne hospodáriacich osôb a o zabezpečenie dôchodcov niektorými ďalšími dávkami (§ 72).

§ 172
Vykonávacie predpisy

(1) Federálne ministerstvo práce a sociálnych vecí ustanoví po dohode so zúčastnenými ústrednými orgánmi a s Ústrednou radou odborov

a) spôsob výpočtu priemerného mesačného zárobku, do akej výšky sa započítava hrubý zárobok domáckeho robotníka na výpočet priemerného mesačného zárobku, čo sa považuje za dlhodobe nepriaznivý zdravotný stav, čo je zamestnaním úplne neprimeraným skorším schopnostiam a spoločenskému významu doterajšieho povolania, čo sa rozumie podstatným poklesom zárobku, kedy je dôchodca čiastočne, prevažne alebo úplne bezvládny, podrobnosti o dôchodkovom zabezpečení občanov vo výkone trestu odňatia slobody a odchýlky potrebné na použitie automatizovaného spôsobu výpočtu podkladov na vymeranie dôchodku;

b) spôsob zúčtovania invalidného dôchodku pri jeho spätnom priznaní, ak dôjde k jeho súbehu s nemocenským, sirotským dôchodkom, výchovným alebo prídavkami na deti, prípadne príplatkom na invalidné dieťa;

c) výšku príspevku deťom až do 26.roka veku dieťaťa, o ktoré nie je inak náležite postarané;

d) pre pracujúcich uvedených v § 3 písm. f) zabezpečenie v chorobe, zabezpečenie matky a dieťaťa obdobne podľa úpravy platnej pre pracovníkov v pracovnom pomere, zabezpečenie v čase vojenského cvičenia a dôchodkové zabezpečenie; pritom určí základ pre výpočet dôchodku a môže určiť, ktoré doby sa nezapočítavajú do doby zamestnania pre nezaplatenie príspevku podľa predpisov platných pred 1. januárom 1969;

e) podmienky, rozsah a výšku dávok zo zabezpečenia matky a dieťaťa a dôchodkového zabezpečenia občanov, ktorí poskytujú služby a opravy na základe povolenia národného výboru; pritom môže ustanoviť, ako sa určuje priemerný mesačný zárobok týchto občanov;

f) ďalšie podrobnosti na vykonávanie tohto zákona pokiaľ sa neustanovuje inak v odsekoch 7 a 8; pritom môže ustanoviť v prospech pracujúcich odchýlky od jednotlivých ustanovení zákona.

(2) Federálne ministerstvo práce a sociálnych vecí po dohode s federálnymi ministerstvami národnej obrany a vnútra, s ministerstvami kultúry republík a s Ústrednou radou odborov upraví

podľa zásad ustanovených vládou Československej socialistickej republiky okruh pracujúcich, na ktorých sa vzťahujú ustanovenia o dôchodku za výsluhu rokov (čiastočnom dôchodku za výsluhu rokov), podrobné podmienky nároku a výšku tohto dôchodku, najmä dĺžku potrebnej doby zamestnania a podmienky výplaty dôchodku.

(3) Federálne ministerstvo práce a sociálnych vecí po dohode s federálnymi ministerstvami poľnohospodárstva a výživy a financií upraví výšku príspevku jednotných roľníckych družstiev na čiastočnú úhradu nákladov sociálneho zabezpečenia (§ 101), spôsob jeho výpočtu a odvádzania.

(4) Federálne ministerstvo práce a sociálnych vecí po dohode s Federálnym ministerstvom poľnohospodárstva a výživy, s ostatnými zúčastnenými ústrednými orgánmi a s Ústrednou radou odborov upraví pre jednotlivo hospodáriacich roľníkov a iné samostatne hospodáriace osoby

a) podmienky, rozsah a výšku dávok zo zabezpečenia matky a dieťaťa;

b) podmienky a rozsah dôchodkového poistenia; pritom ustanoví vymeriavací základ, z ktorého sa vypočítava starobný, invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok, a poistné na čiastočnú úhradu nákladov dôchodkového poistenia; najnižšiu výmeru starobného, invalidného a vdovského dôchodku týchto osôb, ak boli účastníkmi odboja, ustanoví obdobne podľa úpravy platnej pre účastníkov odboja podľa tohto zákona;

c) za akých podmienok sa hodnotí doba zamestnania ako doba získaná podľa predpisov o dôchdkovom poistení týchto osôb.

(5) Federálne ministerstvo práce a sociálnych vecí môže po dohode s Ústrednou radou odborov ustanoviť, ktorí iní občania, za akých podmienok a v akom rozsahu majú nárok na dávky dôchodkového zabezpečenia.

(6) Federálne ministerstvo práce a sociálnych vecí po dohode s ministerstvami práce a sociálnych vecí republík, s ostatnými zúčastnenými ústrednými orgánmi a s Ústrednou radou odborov upraví podmienky a rozsah starostlivosti o občanov so zmenenou pracovnou schopnosťou, najmä ich hmotné zabezpečenie a povinnosti organizácií pri uskutočňovaní starostlivosti o týchto občanov; ďalej upraví úhradu za starostlivosť poskytovanú v ústavoch sociálnej starostlivosti.

(7) Ministerstvá práce a sociálnych vecí republík po dohode s federálnym ministerstvom práce a sociálnych vecí, s ostatnými zúčastnenými ústrednými orgánmi, s Českou odborovou radou alebo Slovenskou odborovou radou a po prerokovaní s príslušným zväzom družstevných roľníkov ustanovia podmienky a spôsob poskytovania ostatných dávok (služieb) sociálnej starostlivosti, povinnosti organizácií pri uskutočňovaní starostlivosti o spoločensky neprispôsobených občanov a organizáciu ústavnej starostlivosti a ostatných účelových zariadení sociálnej starostlivosti.

(8) Vo svojej pôsobnosti ustanovia podrobnosti na vykonanie tohto zákona federálne ministerstvá národnej obrany a vnútra a ministerstvá spravodlivosti republík, najmä určia okruh funkcií pre nárok na dôchodok za výsluhu rokov a upravia v súlade so zásadami o súbehu nároku na príspevok za službu s nárokom na starobný a invalidný (čiastočný invalidný) dôchodok,[43]) súbeh tohto príspevku s dôchodkom za výsluhu rokov (čiastočným dôchodkom za výsluhu rokov).

§ 173
Zrušovacie ustanovenia

Zrušujú sa:

1. zákon č. 101/1964 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení zákonov č. 89/1968 Zb., č. 161/1968 Zb., č. 71/1970 Zb., 106/1971 Zb. a č. 99/1972 Zb.;

2. ustanovenia zákona č. 103/1964 Zb. o sociálnom zabezpečení družstevných roľníkov v znení zákonov č. 141/1965 Zb., č. 116/1967 Zb., č. 89/1968 Zb., č. 161/1968 Zb., č. 71/1970 Zb., č. 106/1971 Zb. a č. 99/1972 Zb., pokiaľ upravujú dôchodkové zabezpečenie družstevných

roľníkov, zabezpečenie členov rodín družstevných roľníkov vykonávajúcich službu v ozbrojených silách, zabezpečenie družstevníkov v čase vojenského cvičenia, zabezpečenie dôchodcov v chorobe a služby sociálneho zabezpečenia, a to § 1 až 3, § 4 ods. 2, § 38 až 87, § 89, v § 91 ods. 1 časť poslednej vety začínajúca slovami § 93 ods. 2, § 94, § 96, 97, § 99 ods. 2, § 100 „najviac však za tri roky spätne ...“, § 92 ods. 4 a 5, § 101 až 103, § 105 až 112, v § 113 časť vety „Úrad dôchodkového zabezpečenia (Správa dôchodkov)“, § 114, § 115 ods. 2, 3 a 4, § 117 ods. 2 a 3, v § 118 ods. 1 prvej vete časť vety začínajúca slovami „o vstupe dôchodcu do družstva“ a končiaca slovami „so zmenenou pracovnou schopnosťou“, § 120 ods. 2, § 121 ods. 3 až 9, § 124 až 141, § 142a písm. d), § 143 ods. 2, § 145 a v § 148 ods. 1 slová „s výnimkou ustanovení uvedených v nasledujúcom odseku“ a ods. 2. V dôsledku toho sa mení názov zákona a znie „Zákon o zabezpečení matky a dieťaťa“ a slová „sociálne zabezpečenie“ sa v tomto zákone nahrádzajú slovami „zabezpečenie v chorobe a zabezpečenie matky a dieťaťa“. Predsedníctvo Federálneho zhromaždenia sa splnomocňuje, aby v Zbierke zákonov vyhlásilo úplné znenie zákona č. 103/1964 Zb., ako vyplýva z neskorších predpisov a zo zmien vykonaných týmto zákonom;

3. čl. I zákona č. 161/1968 Zb. o osobitnom prídavku k dávkam, o zmenách v dôchodkovom zabezpečení účastníkov odboja a o niektorých ďalších zmenách v sociálnom zabezpečení;
4. zákon č. 161/1969 Zb. o niektorých dôsledkoch neoprávneného pobytu pracovníkov v cudzine, pokiaľ upravuje dôchodkové zabezpečenie (poistenie), a to v § 1 ods. 1 písm. b) slová „ a pre nárok na dávky dôchodkového zabezpečenia (poistenia) a ich výšku,“;
5. vládne nariadenie č. 113/1950 Zb., ktorým sa určujú podrobnosti a prestupe štátnych zamestnancov a niektorých neštátnych verejných zamestnancov, ako aj príjemcov odpočivnych (zaopatrovacích) platov do národného dôchodkového poistenia a zrážky na poistné;
6. vládne nariadenie č. 114/1950 Zb. o penzijnom a úrazovom zabezpečení zamestnancov v pragmatikálnom alebo regulovanom služobnom pomere prevzatých do služieb národných podnikov zriadených z bývalých štátnych podnikov alebo do služieb niektorých iných národných podnikov;
7. vládne nariadenie č. 115/1950 Zb. o pracovných a platových pomeroch a o penzijnom zabezpečení bývalých pragmatikálnych zamestnancov prevzatých do služieb národných alebo komunálnych podnikov, pokiaľ nebolo zrušené ustanovením § 279 ods. 1 č. 48 Zákonníka práce č. 65/1965 Zb.;
8. vládne nariadenie č. 18/1954 Zb. o úprave nárokov z doterajšieho penzijného nadlepšenia;
9. § 19 vládneho nariadenia č. 59/1964 Zb. o úlohách národných výborov pri starostlivosti o deti v znení nariadenia vlády Československej socialistickej republiky č. 99/1971 Zb.

§ 174
Účinnosť

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januárom 1976.

Zákonné opatrenie Predsedníctva Federálneho zhromaždenia č. 76/1979 Zb. o zvýšení dôchodkov nadobudlo účinnosť 1. augustom 1979, zákon č. 150/1979 Zb., ktorým sa mení a dopĺňa zákon o sociálnom zabezpečení, nadobudol účinnosť 1. januárom 1980, zákonné opatrenie Predsedníctva Federálneho zhromaždenia č. 7/1982 Zb. o zvýšení dôchodkov a o niektorých zmenách zákona o sociálnom zabezpečení nadobudlo účinnosť 1. februárom 1982 a zákon č. 73/1982 Zb. o zmenách zákona o sociálnom zabezpečení a predpisov o nemocenskom poistení nadobudol účinnosť 1. júlom 1982.

Indra v. r.

1) Napr. Zákon č. 20/1966 Zb. o starostlivosti o zdravie ľudu, zákon č. 54/1956 Zb. o nemocenskom poistení zamestnancov v znení neskorších predpisov a zákon č. 88/1968 Zb. o predĺžení materskej dovolenky, o dávkach v materstve a o prídavkoch na deti z nemocenského poistenia v znení neskorších predpisov, zákon č. 32/1957 Zb. o nemocenskej starostlivosti v ozbrojených silách v znení neskorších predpisov, zákon č. 103/1964 Zb. o zabezpečení družstevných roľníkov v chorobe a o zabezpečení matky a dieťaťa v znení neskorších predpisov a tohto zákona (§173) a vyhláška č. 104/1964 Zb., ktorou sa vykonáva tento zákon, v znení neskorších predpisov, zákon č. 107/1971 Zb. o materskom príspevku, zákon č. 50/1973 Zb. o pestúnskej starostlivosti.

2) Zákon č. 255/1946 Zb. o príslušníkoch československej armády v zahraničí a o niektorých iných účastníkoch národného boja za oslobodenie a zákon č. 462/1919 Zb. o poskytovaní miest legionárom v znení zákona č. 196/1946 Zb., dekrét č. 53/1945 Zb. o odčinení krívd československým verejným zamestnancom, zákon č. 47/1946 Zb. o odstrámení krívd a o niektorých ochranných opatreniach v odbore verejnoprávneho sociálneho poistenia.

3) § 10 ods. 2 zákona č. 50/1973 Zb. o pestúnskej starostlivosti, § 2 a 5 vyhlášky č. 51/1973 Zb. o úprave niektorých pomerov pestúnov vykonávajúcich pestúvsku starostlivosť v osobitných zariadeniach.

4) T. j. 1/25 z 50 % priemerného mesačného zárobku.

5) § 1 ods. 1 písm. a) vládneho nariadenia č. 112/1953 Zb., ktorým sa menia percentá zvýšenia dane zo mzdy.

6) § 18 zákona č. 55/1956 Zb. o sociálnom zabezpečení (§ 119 zákona č. 101/1964 Zb. o sociálnom zabezpečení).

7) Zákon č. 50/1973 Zb.

8) § 10 ods. 3 zákona č. 50/1973 Zb.

9) Nariadením vlády ČSSR č. 106/1979 Zb., ktorým sa zvyšujú hranice príjmov prípustné pre poskytovanie niektorých sociálnych dávok na deti, bola táto suma od 1. októbra 1979 zvýšená na sumu 780 Kčs.

10) § 9 zákona č. 50/1973 Zb.

11) Výchovné bolo zvýšené od 1. august 1979 nariadením vlády ČSSR č. 77/1979 Zb., ktorým sa zvyšujú prídavky na deti a výchovné, a od 1. februára 1982 nariadením vlády ČSSR č. 8/1982 Zb. o zvýšení niektorých sociálnych dávok na deti. Od 1. februára 1982 výchovné je mesačne

	na jedno dieťa	na dve deti	na tri deti	na štyri deti
	Kčs	Kčs	Kčs	Kčs
k dôchodku invalidnému	230	610	1150	1640
inému	180	610	1150	1640

a zvyšuje sa na každé ďalšie dieťa 330 Kčs mesačne.

12) Nariadením vlády ČSSR č. 9/1982 Zb. bol príplatok na invalidné dieťa k výchovnému zvýšený od 1. februára 1982 na 500 Kčs mesačne.

13) Zákon č. 117/1966 Zb. o niektorých dôsledkom zanedbávania starostlivosti o deti v znení zákona č. 99/1972 Zb.

14) Zákon č. 40/1961 Zb. o obrane Československej socialistickej republiky.

15) Zákon č. 73/1973 Zb. o brannej výchove.

16) § 1 ods. 1 č. 1 písm. a) až d) a č. 2 zákona č. 255/1946 Zb.

17) § 1 ods. 1 č. 1 písm g) zákona č. 255/1946 Zb.

18) Podľa § 1 ods. 1 č. 1 písm. f) zákona č. 255/1946 Zb. je účastníkom povstanie ten, kto sa zúčastnil na povstaní v máji 1945, pričom za bojov padol, bol ťažko ranený alebo utrpel ťažkú poruchu zdravia.

19) § 276 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku.

20) Zákon č. 117/1966 Zb. v znení zákona č. 99/1972 Zb.

21) Zákon č. 20/1966 Zb.

22) Zákon č. 32/1957 Zb., zákon č. 88/1968 Zb. v znení neskorších predpisov.

23) Zákon č. 54/1956 Zb. v znení neskorších predpisov, zákon č. 32/1957 Zb., zákon č. 103/1964 Zb. v znení neskorších prespisov a tohto zákona (§ 173), zákon č. 22/1968 Zb. v znení neskorších predpisov.

24) Nariadením vlády ČSSR č. 9/1982 Zb. boli sumy zaopatrovacieho príspevku zvýšené od 1. februára 1982 na 300 Kčs mesačne, ak ide o dieťa, a na 650 Kčs mesačne, ak ide o ostatných oprávnených.

25) Nariadením vlády ČSSR č. 9/1982 Zb. bol príplatok na invalidné dieťa k zaopatrovaciemu príspevku zvýšený od 1. februára 1982 na 500 Kčs mesačne.

26) § 125 Zákonníka práce (úplné znenie č. 55/1975 Zb.) a § 26 nariadenia vlády ČSSR č. 54/1975 Zb.

27) Nariadením vlády ČSSR č. 9/1982 Zb. bola táto suma zvýšená od 1. februára 1982 na sumu 690 Kčs.

28) Nariadením vlády ČSSR č. 9/1982 Zb. sa suma príjmov zvýšila od 1. februára 1982 pre pozostalých po účastníkoch odboja na 880 Kčs mesačne.

29) § 50 Zákoníka práce.

30) § 44 zákona č. 133/1970 Zb. o pôsobnosti federálnych ministerstiev.

31) § 116 zákona č. 103/1964 Zb., § 82 ods. 5 vyhlášky č. 104/1964 Zb.

32) Lehota na podanie opravného prostriedku je 30 dní od doručenia rozhodnutia. Návrh je podaný včas aj vtedy , ak bol v lehote podaný na inom súde alebo u orgánu, ktorý vydak rozhodnutie (§ 274 ods. 2 a 3 Občianskeho súdneho poriadku).

33) Ide o dôchodky zvýšené už podľa čl. I. zákona č. 106/1971 Zb. o zvýšení dôchodkov starodôchodkov a niektorých nízkych dôchodkov v sociálnom zabezpečení.

34) § 18 zákona č. 55/1956 Zb. (§ 119 zákona č. 101/1964 Zb.).

35) Čl. IV zákona č. 161/1968 Zb. o osobitnom prídavku k dávkam, o zmenách v dôchodkovom zabezpečení účastníkov odboja a o niektorých ďalších zmenách v sociálnom zabezpečení.

36) § 64 zákona č. 101/1964 Zb. a § 102 zákona č. 103/1964 Zb.

37) Čl. I zákona č. 161/1968 Zb. a čl. I zákona č. 106/1971 Zb.

38) Vyhláška č. 156/1954 Ú.l. (182/1954 Ú.v.), ktorou sa ustanovujú podmienky pre dôchodkové pripoistenie úšastníkov doterajšieho penzijného nadlepšenia za poistné platené po 31. decembri 1952.

39) Čl. II a III zákona č. 161/1968 Zb., čl. 1, 2 a 4 zákona č. 71/1970 Zb. o úprave niektoré nízkych dôchodkov a o niektorých ďalších zmenách v sociálnom zabezpečení, čl. II a III zákona č. 106/1971 Zb.

40) § 48 ods. 1 a 2 zákona č. 103/1964 Zb.

41) § 133 zákona č. 101/1964 Zb.

42) Zákon č. 33/1957 Zb. o sociálnom zaopatrení príslušníkov ozbrojených síl v znení zákona č. 18/1959 Zb., § 131 ods. 3 zákona č. 101/1964 Zb. a čl. I zákona č. 161/1968 Zb.

43) Zákon č. 76/1959 Zb. o niektorých služobných pomeroch vojakov v znení zákona č. 59/1969 Zb. a zákon č. 100/1970 Zb. o služobnom pomere príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.